नेपाल सरकार
उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय
visit nepal 2020 Lifetime Experiences
सिंहदरबार, काठमाडौं
नेपाल ।

पत्र संख्याः ०७७/७८
च.नं.: १३९

मिति २०७७/०७/०५

श्री गाँउ कार्यपालिका/नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
७५३ वटै ।

बिषयः गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ सम्वन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस आर्थिक वर्षदेखि सवै स्थानीय तह मार्फत सञ्चालन हुने सशर्त अनुदानका रुपमा उपलव्ध वजेट तथा कार्यक्रम अन्तर्गतको गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) सञ्चलानका लागि "गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७" नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७७/०७/०४ को निर्णयानुसार स्वीकृत भएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ। उक्त स्वीकृत निर्देशिका वमोजिम उल्लिखित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु गराउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ। लघु उद्यमको स्थापना, विकास र विस्तारमा स्थानीय तहवाटै लघु उद्यम विकास मोडेल (मेड मोडेल) का ६ वटा चरणहरु व्यवस्थित रुपमा कार्यान्वयन गरी गरिवी निवारणमा टेवा पुग्ने तथा स्थानीय स्तरवाटै उद्यमशीलता प्रर्वद्धन हुने विश्वास लिइएको छ।

पुनश्चः गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ र यो निर्देशिका वमोजिम सञ्चालन हुने कार्यक्रमको चालु आर्थिक वर्ष (२०७७/०७८) को प्रत्येक स्थानीय तह अनुसारको कार्यक्रमको लक्ष्य उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको वेभसाइट www.moics.gov.np मा समेत उपलव्ध छ।

(रामकृष्ण श्रेष्ठ)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत मिति २०७७।०७।०४

गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७

प्रस्तावनाः लघु उद्यमको विकास र प्रवर्द्धनको माध्यमबाट गरिबी निवारणमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई स्थानीय तहमा प्रभावकारी तथा व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयन तथा सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकाले,

सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले यो निर्देशिका बनाएको छ ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यो निर्देशिकाको नाम "गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,-

(क) "अनुगमन उपसमिति" भन्नाले दफा ५८ को उपदफा (३) बमोजिम गठित अनुगमन उपसमिति सम्झनु पर्छ ।

(ख) "अति गरिब" भन्नाले गरिबीको रेखाभित्र पर्ने जनसङ्ख्या मध्ये नेपाल सरकारले अति गरिब भनी तोकेको व्यक्ति तथा परिवारको सदस्य सम्झनु पर्छ।

(ग) "उद्यमी" भन्नाले नाफा कमाउने उद्देश्यले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता गरी उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने व्यक्ति वा समूह सम्झनु पर्छ।

(घ) "उद्यमशीलता विकास तालिम" भन्नाले व्यवसाय स्थापना तथा सञ्चालनका लागि आवश्यक उत्प्रेरणा तथा व्यावसायिक ज्ञान प्रदान गर्ने उद्देश्यले प्रदान गरिने व्यावसायिक तालिम सम्झनु पर्छ।

(ङ) "उद्यम विकास समिति" भन्नाले दफा ५२ बमोजिम गठित उद्यम विकास समिति सम्झनु पर्छ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(च) "एडभान्स तालिम" भन्नाले एक पटक सीप विकास तालिम लिई व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेका उद्यमीलाई सोही विषयमा दिइने पुनर्ताजगी तथा उच्च स्तरको तालिम सम्झनु पर्छ र सो शब्दले आधारभूत सीप प्राप्त उद्यमीलाई दिइने थप तालिमलाई समेत जनाउँछ ।

(छ) "कार्यक्रम" भन्नाले गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (माइक्रो इन्टरप्राइजेज डेभलपमेन्ट फर पोभर्टी एलिभेसन-मेडपा) सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नेपाल सरकारको सशर्त अनुदानमा स्थानीय तहमा सञ्चालित लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई समेत जनाउँछ ।

(ज) "कार्यपालिका" भन्नाले स्थानीय तहको कार्यपालिका सम्झनु पर्छ।

(झ) "कार्यालय" भन्नाले कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "कोसेली घर" वा "सौगात गृह" भन्नाले लघु उद्यमीबाट उत्पादित वस्तुहरू सङ्कलन गरी बिक्री गर्नको लागि स्थापित कक्ष सम्झनु पर्छ।

(ट) "गरीब" भन्नाले नेपाल सरकारले समय-समयमा तोकेको राष्ट्रिय वा क्षेत्रगत गरिबीको रेखामुनि रहेका व्यक्ति वा परिवार सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नेपाल सरकारले गरिबीको पहिचान खुल्ने गरी वितरण गरेको परिचयपत्र प्राप्त व्यक्ति वा परिवारको सदस्यलाई समेत जनाउँछ।

(ठ) "गरिबीको रेखा" भन्नाले नेपाल सरकारले समय-समयमा तोकेको राष्ट्रिय गरिबीको रेखा सम्झनु पर्छ ।

(ड) "जेसीएमआईएस" भन्नाले कार्यक्रमको लागि प्रयोग गरिएको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (जेण्डर इक्वालिटी एण्ड सोसियल इन्क्लुजन मेनेजमेन्ट इन्फरमेशन सिस्टम-जेसीएमआईएस) सम्झनु पर्छ र सो शब्दले मन्त्रालयले तोकेको तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्ने एकीकृत पोर्टल वा अन्य यस्तै प्रकृतिको सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई समेत जनाउँछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(ढ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

(ण) "प्रविधि हस्तान्तरण" भन्नाले व्यवसाय सञ्चालन, विस्तार तथा स्तरोन्नति गर्नको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण वा मेसिन उपलब्ध गराउने कार्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तो मेसिन उपकरण खरिद गर्नको लागि लागत साझेदारीमा सहयोग गर्ने वा त्यस्तो उपकरण वा मेसिन सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने विशेष प्रकारको सीप सिकाउने कार्यलाई समेत जनाउँछ।

(त) "बजारीकरण" भन्नाले लघु उद्यमको सञ्चालनबाट हुने वस्तुको उत्पादन, त्यस्तो वस्तुको मूल्य निर्धारण, प्रवर्द्धन तथा वितरण प्रणालीसँग सम्बन्धित उपभोक्ता केन्द्रित क्रियाकलाप सम्झनु पर्छ।

(थ) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

(द) "मूल्याङ्कन समिति" भन्नाले दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिमको सेवा प्रदायक संस्था मूल्याङ्कन समिति सम्झनु पर्छ।

(ध) "लघु उद्यम" भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६ को दफा १७ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको लघु उद्यम सम्झनु पर्छ ।

(न) "लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल" भन्नाले मागमा आधारित उद्यम विकासको लागि सामाजिक परिचालन, उद्यमशीलता विकास तालिम, सीप विकास तालिम, वित्तीय सेवामा पहुँच, प्रविधिमा पहुँच, बजारीकरण र व्यावसायिक परामर्श सेवा समेतको एकीकृत सेवा प्रदान गरी लघु उद्यमीको सिर्जना र स्तरोन्नति गर्ने पद्धति सम्झनु पर्छ ।

(प) "सेवा प्रदायक संस्था" भन्नाले लघु उद्यमी सिर्जना, प्रवर्द्धन, विकास तथा विस्तार वा स्वरोजागरी वा रोजगारीको लागि सीप विकास

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

तालिम प्रदान गर्न परिच्छेद-३ बमोजिम छनौट भएका व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्था सम्झनु पर्छ ।

(फ) "शाखा प्रमुख" भन्नाले शाखाको प्रमुख सम्झनु पर्छ।

(ब) "शाखा" भन्नाले कार्यालय अन्तर्गतको उद्योग हेर्ने गरी तोकिएको शाखा वा उपशाखा सम्झनु पर्छ।

(भ) "सहजकर्ता" भन्नाले लघु उद्यमको स्थापना, विकास तथा प्रवर्द्धन गर्नका लागि दफा ५ बमोजिम छनौट भएका उद्यम विकास सहजकर्ता (ईन्टरप्राइज डेभलपमेण्ट फेसिलिटेटर-ईडिएफ) सम्झनु पर्छ र सो शब्दले यस निर्देशिका बमोजिम सहजकर्ताले सम्पादन गर्ने गरी तोकिएको काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग र पालना गर्ने गरी छनौट गरिएको अन्य व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ।

(म) "स्थानीय तह" भन्नाले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका तथा गाउँपालिका सम्झनु पर्छ।

(य) "स्तरोन्नति" भन्नाले उत्पादन, गुणस्तर, प्याकेजिङ्ग, पूँजी, मुनाफा, रोजगार जस्ता पक्षमा उद्यममा देखिने सकारात्मक परिवर्तन सम्झनु पर्छ।

(र) "सीप विकास तालिम" भन्नाले व्यवसाय स्थापना, विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक सीपमूलक तालिम सम्झनु पर्छ।

(ल) "साझेदार संस्था" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि प्राविधिक सेवा र सहयोग उपलब्ध गराई साझेदारीमा काम गर्ने संस्था सम्झनु पर्छ ।

(व) "साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर)" भन्नाले दफा ३२ बमोजिम स्थापना भएको साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) सम्झनु पर्छ ।

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

परिच्छेद-२

कार्यक्रम सञ्चालन तथा लक्षित समूह

३. **स्थानीय तहको जिम्मेवारी हुने**: यस निर्देशिका बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी स्थानीय तहको हुनेछ ।

४. **लक्षित समूहः** (१) दफा ३ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि लक्षित समूह देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) गरिबीको रेखामुनि रहेका नेपाली नागरिक,

(ख) वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका वा स्वदेशमा रोजगारी गुमाएका बेरोजगार व्यक्ति,

(ग) विगतमा लघु उद्यम स्थापनाका लागि गरिएको सहयोग मध्ये यस अघि आंशिक सहयोग मात्र प्राप्त गरी सञ्चालनमा नआएका तर थप सहयोग प्राप्त भएमा सञ्चालन हुन सक्ने सम्भावित लघु उद्यमी,

(घ) हाल सञ्चालनमा नआएको भए तापनि भविश्यमा सञ्चालन गर्न सम्भावना भएको लघु उद्यमसँग सम्बन्धित सेवा लिन इच्छुक खण्ड (क) वा (ख) बमोजिमका समूह ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका लक्षित समूहबाट उद्यमी छनौट गर्दा कम्तीमा सत्तरी प्रतिशत महिला र कम्तीमा साठी प्रतिशत (१६-४० वर्षसम्मका) युवा समावेश हुने गरी छनौट गर्नु पर्नेछ।

५. **सहजकर्ताको छनौट**: (१) स्थानीय तहले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि दफा ६ बमोजिमको योग्यता पुगेका व्यक्तिहरू मध्येबाट प्रतिष्पर्धाको आधारमा उद्यम विकास सहजकर्ता छनौट गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सहजकर्ताको छनौट गर्दा उपलब्ध भएसम्म दफा ६ को खण्ड (क) बमोजिम योग्यता भएका र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको श्रम सूचना बैङ्कमा सूचीकृत भएका उद्यम विकास सहजकर्तालाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

(३) उपदफा (१) बमोजिम सहजकर्ता छनौट गर्दा देहाय बमोजिमको सङ्ख्यामा गर्नु पर्नेछः-

(क) साठी जनासम्म नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्नको लागि एक जना,

(ख) साठी जनाभन्दा बढी एक सय पच्चीस जनासम्म नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्नको लागि दुई जना,

(ग) एक सय पच्चीस जनाभन्दा बढी नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्नको लागि प्रति पचहत्तर जनाको लागि थप एक जना ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक जना मात्र सहजकर्ता छनौट भएमा त्यस्तो सहजकर्तासँग सेवा करार सम्झौता गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।

(५) सहजकर्ताको कार्य विवरण अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सहजकर्ता सम्बन्धित स्थानीय तहमा पूर्णकालीन रूपमा कार्यरत रहेको भएमा निजलाई नै परिचालन गर्नु पर्नेछ।

(७) यस दफा बमोजिम छनौट भएका सहजकर्तासँग कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक करार सम्झौता गर्नेछ ।

(८) कार्यालयले उपदफा (७) बमोजिम करार सम्झौता गर्दा कार्यसम्पादन नतिजामा आधारित हुने गरी गर्नु पर्नेछ ।

(९) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुगमन उपसमितिले कार्यक्रमको कार्यन्वयनको सम्बन्धमा अनुगमन गर्दा दफा १० बमोजिमको कार्ययोजना अनुरूप कार्यसञ्चालन नभएको पाइएमा उद्यम विकास समितिको निर्णय बमोजिम कार्यालयले सम्बन्धित सहजकर्तासँग गरिएको सम्झौता भङ्ग गर्न सक्नेछ ।

तर त्यसरी सम्झौता भङ्ग गर्नु अघि सम्बन्धित सहजकर्तालाई स्पष्टीकरणको मनासिव मौका दिनु पर्नेछ ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिम सहजकर्तासँग गरिएको सम्झौता भङ्ग भएमा कार्यान्वयन हुन बाँकी क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नको लागि उपदफा (१) बमोजिम सहजकर्ता छनौट गर्दा योग्यताक्रमको पहिलो क्रममा रहेको सहजकर्तासँग सम्झौता गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

६

६. <u>सहजकर्ताको योग्यता</u>ः सहजकर्ताको योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (सिटिइभिटी) बाट मान्यता प्राप्त उद्यम विकास सहजकर्ता सम्बन्धी डिप्लोमा कोर्ष उत्तीर्ण गरेको, वा

(ख) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद्‌बाट उद्यम विकास सहजकर्ता सीप परीक्षण तह २ वा ३ उत्तीर्ण गरेको, वा

(ग) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्‌बाट मान्यता प्राप्त उद्यम विकास सहजकर्ता सम्बन्धी प्राविधिक प्रवेशिका परीक्षा (टिएसएलसी) उत्तीर्ण गरेको ।

७. <u>सहजकर्ता छनौट गर्नु पर्ने अवधिः</u> (१) कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रयोजनको लागि प्रथम चौमासिक अवधिभित्र आवश्यक सहजकर्ता छनौट गरिसक्नु पर्नेछ ।

तर आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को हकमा उल्लेखित अवधिभित्र कुनै कारणवश सहजकर्ता छनौट हुन नसकेमा त्यसरी सहजकर्ता छनौट हुन नसक्नुको उचित आधार र कारण उल्लेख गरी उद्यम विकास समितिको निर्णय बमोजिम कार्यालयले एक महिनाको अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र सहजकर्ताको छनौट हुन नसकेमा वा दोस्रो चौमासिकसम्म उद्यमी सिर्जना वा स्तरोन्नति शीर्षकमा वित्तीय वा भौतिक प्रगति हुन नसकेमा सम्बन्धित स्थानीय तहले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि प्राप्त बजेट प्रचलित कानून बमोजिम समर्पण गरी नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयमा फिर्ता गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम बजेट समर्पण भएमा दफा ५ बमोजिम सहजकर्तासँग गरिएको करार सम्झौता स्वतः समाप्त भएको मानिनेछ।

८. <u>कार्यक्रम संयोजक नियुक्त गर्न सक्ने</u>ः (१) कार्यक्रमको लागि प्राप्त सशर्त अनुदानको बराबर वा सोभन्दा बढी रकम स्थानीय तहले आफ्नो स्रोतबाट विनियोजन गरी थप लक्ष्यसहित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने भएमा कार्यालयले दफा ५ बमोजिम छनौट भएको सहजकर्ताको अतिरिक्त थप एक जना स्थानीय व्यक्तिलाई कार्यक्रम संयोजकको रूपमा नियुक्त गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यक्रम संयोजक नियुक्त गर्दा स्थानीय तहले आफ्नै स्रोतबाट आवश्यक सबै खर्च व्यहोर्ने गरी निजसँग सेवा करार सम्झौता गरी कार्यक्रम संयोजक नियुक्त गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कार्यक्रम संयोजक नियुक्त गर्दा कम्तीमा स्नातक तह उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरू मध्येबाट लघु उद्यम, व्यवसाय विकास वा व्यावसायिक

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

सीप विकास, आय आर्जनको क्षेत्रमा योजना, संयोजन, निर्देशन, अनुगमन र निरीक्षण जस्ता कार्यमा अनुभव प्राप्त गरेको व्यक्तिलाई प्रतिष्पर्धाको आधारमा नियुक्त गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम कार्यक्रम संयोजक नियुक्त गर्दा उपलब्ध भएसम्म प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (सिटिइभिटी) बाट उद्यम विकास सहजकर्ता सीप परीक्षण तह ४ उत्तीर्ण गरेको व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम नियुक्त हुने कार्यक्रम संयोजकले स्थानीय तहमा व्यवसाय र उद्यमशीलता विकासका लागि अन्य निकायबाट सञ्चालित कार्यक्रमको कार्यक्रम संयोजकको रुपमा काम गर्नेछ ।

तर नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको तर्फबाट व्यवसाय र उद्यमशीलता विकास तथा प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम लागू भई कार्यक्रम संयोजक नियुक्त भएको भए निजलाई नै यस कार्यक्रमको कार्यक्रम संयोजकको रुपमा परिचालन गर्नु पर्नेछ ।

९. <u>सम्पर्क व्यक्ति तोक्नु पर्ने</u>: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले शाखा प्रमुख वा सो शाखाको अन्य कर्मचारीलाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि निजले पूरा गर्नु पर्ने जिम्मेवारी सहित सम्पर्क व्यक्ति (फोकल पर्सन) को रूपमा कामकाज गर्न तोक्नु पर्नेछ ।

१०. <u>कार्ययोजना तयार गर्नु पर्ने</u>: (१) यस निर्देशिका बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि शाखाले अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्ययोजना तयार गर्दा शाखाले सम्बन्धित स्थानीय तहको योजना र आर्थिक प्रशासन हेर्ने शाखासँग समेत समन्वय गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम पेश हुन आएको कार्ययोजना मनासिब देखिएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृतिको लागि उद्यम विकास समितिमा पेश गर्न शाखालाई निर्देशन दिनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम पेश हुन आएको कार्ययोजना मितव्ययी, प्रभावकारी, पारदर्शी र नतिजामुखी हुने गरी उद्यम विकास समितिले त्यस्तो कार्ययोजना स्वीकृत गरी कार्यान्वयनको लागि शाखामा पठाउनु पर्नेछ ।

(५) स्थानीय तहले लघु उद्यम, आय आर्जन, रोजगारी सिर्जना, वर्ग समुदाय लक्षित कार्यक्रम, उद्यमशीलता विकास तथा सीप विकास तालिम शीर्षकमा छुट्याएको रकमबाट लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल अनुरुप उद्यमी सिर्जना र स्तरोन्नति गर्नको लागि कार्यक्रम तथा कार्ययोजना स्वीकृत गरी यसै निर्देशिका बमोजिम कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

परिच्छेद-३

सेवा प्रदायक संस्था मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन

११. **सेवा प्रदायक संस्था मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिने**: यस निर्देशिका बमोजिम स्थानीय तहले नयाँ लघु उद्यमीको सिर्जना तथा लघु उद्यमको स्तरोन्नतिको लागि आवश्यक एडभान्स तालिम तथा सीप विकास तालिम सञ्चालन गर्नको लागि आफूसँग आवश्यक भौतिक पूर्वाधार, तालिम प्रदान गर्ने सीपयुक्त जनशक्ति लगायत अन्य आवश्यक पूर्वाधारहरू उपलब्ध नभएमा अनुसूची-३ मा उल्लिखित कार्यक्रम तथा बजेटको अधीनमा रही सोही अनुसूचीमा उल्लिखित सेवा प्रदायक संस्था मार्फत सेवा खरिद गरी सञ्चालन गर्न सकिने गरी निर्धारित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नको लागि व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थासँग सेवा करार गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

१२. **कार्यविवरण तयार गर्ने**: (१) दफा ११ बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट गर्नु पर्दा शाखाले मूल्याङ्कन समितिसँग समन्वय गरी सेवा प्रदायक संस्थाले प्रवाह गर्नु पर्ने सेवाको विवरण सहितको अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्यविवरण तयार गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तयार गरिएको कार्यविवरणमा अनुसूची-४ बमोजिमको प्राविधिक प्रस्तावको ढाँचा संलग्न गर्नुको साथै प्राविधिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्ने आधार समेत स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम कार्यविवरण तयार गर्ने, प्राविधिक प्रस्तावको ढाँचा तयार गर्ने तथा प्राविधिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्ने आधार निर्धारण गर्ने कार्यको लागि शाखाले सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभव र योग्यता भएका विज्ञ तथा परामर्शदाताको सहयोग लिन सक्नेछ।

१३. **संक्षिप्त सूचीको लागि आशयपत्र माग गर्ने**: दफा ११ को प्रयोजनको लागि सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट तथा परिचालन गर्न शाखाले मूल्याङ्कन समितिसँग समन्वय गरी स्थानीय तहमा काम गर्न इच्छुक सेवा प्रदायक संस्थाबाट सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ तथा स्थानीय तहको खरिद नियमावली बमोजिम राष्ट्रिय वा स्थानीय स्तरको दैनिक पत्रिका वा अन्य सञ्चार माध्यममार्फत समेत सूचना प्रकाशन वा प्रसारण गरेर संक्षिप्त सूची तयार गर्नको लागि इच्छुक सेवा प्रदायक संस्थाबाट अनुसूची- ४ बमोजिमको ढाँचामा आशयपत्र माग गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१४. <u>संक्षिप्त सूची तयार गर्ने आधारः</u> (१) दफा १३ बमोजिम आशयपत्र पेश गर्ने सेवा प्रदायक संस्थाको संक्षिप्त सूची तयार गर्दा शाखाले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ तथा स्थानीय तहको खरिद नियमावलीमा उल्लेख भएका आधारका अतिरिक्त देहायका कुराहरू समेतको आधारमा संक्षिप्त सूची तयार गर्नु पर्नेछः-

(क) सम्बन्धित संस्थाले उद्यमी सिर्जना वा सीप विकास तालिम प्रदान सम्बन्धी यस पूर्व गरेका कामहरू,

(ख) सम्बन्धित संस्थाको कार्यक्षेत्र तथा भौगोलिक उपस्थिति,

(ग) सम्बन्धित संस्थामा आवद्ध जनशक्तिको अवस्था, क्षमता र समावेशीपन,

(घ) सम्बन्धित संस्थाको आर्थिक तथा प्राविधिक क्षमता,

(ङ) सम्बन्धित लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशी सम्बन्धमा सम्बन्धित संस्थाको उद्देश्य,

(च) सम्बन्धित संस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम करचुक्ता गरेको प्रमाण।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संक्षिप्त सूचीको प्रयोजनको लागि सेवा प्रदायक संस्थाको सूची तयार गर्दा देहाय बमोजिमको अङ्कको आधारमा मूल्याङ्कन गरी संक्षिप्त सूची तयार गर्नु पर्नेछः-

(क) योग्यता (दक्ष जनशक्तिको योग्यता र अनुभव) -३० प्रतिशत देखि ५० प्रतिशत सम्म,

(ख) अनुभव (सेवा प्रदायक सम्बन्धमा, गत तीन वर्ष भित्रमा सेवा प्रदायकको विशेष अनुभव र उस्तै प्रकृतिको भौगोलिक क्षेत्रको अनुभव)-४० देखि ६० प्रतिशत सम्म,

(ग) क्षमता (वित्तीय क्षमता र प्रस्तावित परियोजनासँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधार/उपकरण)-१० प्रतिशात देखि २० प्रतिशत सम्म ।

(३) उपदफा (२) मा उल्लेख भएको अतिरिक्त सम्बन्धित स्थानीय तह र जिल्लाको लागि पहिलो, सम्बन्धित प्रदेशको भित्रको सो स्थानीय तहको भौगोलिक सिमाना जोडिएको अन्य जिल्ला तथा सम्बन्धित प्रदेशका अन्य जिल्लाको लागि दोश्रो र अन्य प्रदेशका जिल्लाका सेवा प्रदायक संस्थाको आशयपत्र र प्रस्तावलाई तेश्रो प्राथमिकताका राखी सोही आधारमा अङ्कभार कायम गरी सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(४) उपदफा (३) मा उल्लिखित व्यवस्थाको अतिरिक्त सेवा प्रदायक संस्था छनौट गर्दा सम्बन्धित जिल्लामा दर्ता भएको भए थप दुई अङ्क र सम्बन्धित प्रदेश अन्तर्गतका अन्य जिल्लामा दर्ता भएको भए थप एक अङ्क प्रदान गरी सेवा प्रदायक संस्था मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ।

१५. <u>मूल्याङ्कन समितिको गठनः</u> (१) दफा १४ बमोजिम संक्षिप्त सूची तयार गर्ने प्रयोजन र त्यस्ता सेवा प्रदायक संस्थाबाट दफा १७ बमोजिम प्राप्त प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्तावको मूल्याङ्कन गरी अन्तिम छनौट गर्नको लागि उद्यम विकास समितिले देहाय बमोजिमको सेवा प्रदायक संस्था मूल्याङ्कन समिति गठन गर्नेछः-

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृतस्तरको कर्मचारी -संयोजक

(ख) संयोजकले तोकेको एक जना कर्मचारी -सदस्य

(ग) प्रमुख, आर्थिक प्रशासन हेर्ने शाखा -सदस्य

(घ) प्रमुख, योजना हेर्ने शाखा वा उपशाखा -सदस्य

(ङ) शाखा प्रमुख -सदस्य-सचिव

(२) मूल्याङ्कन समितिले आवश्यकता अनुसार यस क्षेत्रमा अनुभव र योग्यता भएका विज्ञबाट प्राविधिक सहयोग लिन सक्नेछ ।

(३) मूल्याङ्कन समितिले मूल्याङ्कन गर्न योग्य प्रस्तावको मापदण्ड निर्धारण गर्नेछ।

(४) मूल्याङ्कन प्रकृयामा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको परामर्श लिन सकिनेछ ।

१६. <u>सेवा प्रदायक संस्थाको प्रारम्भिक छनौट गर्नु पर्नेः</u> (१) दफा १३ बमोजिम पर्न आएका आशयपत्र खोली मूल्याङ्कन गर्न योग्य देखिएका आशयपत्र छनौट गर्नको लागि आशयपत्र प्राप्त भएको सात दिनभित्र शाखाले मूल्याङ्कन समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) मूल्याङ्कन समितिले उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त आशयपत्रको पन्ध्र दिनभित्र मूल्याङ्कन गरेर प्राथमिकता कायम गरी प्रारम्भिक छनौटका लागि कम्तीमा तीनवटा आशयपत्रको सूची तयार गरी सिफारिश सहित निर्णयको लागि उद्यम विकास समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) मूल्याङ्कन समितिले गरेको सिफारिशको आधारमा उद्यम विकास समितिले सेवा प्रदायक संस्थाको छनौटको निर्णय गरी सो बमोजिमको सूची राष्ट्रिय वा स्थानीय स्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं
यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

(४) उपदफा (२) बमोजिम कम्तीमा तीन वटा सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट हुन नसकेमा शाखाले पन्ध्र दिनको सूचना प्रकाशन गरी पुनः छनौट प्रकृया अगाडि बढाउनु पर्नेछ।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (४) बमोजिम सूचना प्रकाशन गर्दा तीन वटाभन्दा कम संस्थाको आशयपत्र परेमा त्यस्तो आशयपत्र मूल्याङ्कन गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(६) कार्यालयले यस दफा बमोजिम प्रारम्भिक छनौटमा परेका सेवा प्रदायक संस्थालाई छलफलमा सहभागी गराई कार्यक्रम बारे जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

१७. <u>प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्ताव पेश गर्ने:</u> (१) उद्यम विकास समितिको निर्णयानुसार शाखाले प्रारम्भिक छनौटको सूचीमा परेका सेवा प्रदायक संस्थाबाट उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नति सम्बन्धी सेवा लिनको लागि अनुसूची-५ बमोजिमको ढाँचामा प्राविधिक प्रस्ताव र अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा आर्थिक प्रस्ताव पेश गर्न तीस दिनको म्याद दिई सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रकाशित सूचनामा तोकिएको म्यादभित्र इच्छुक सेवा प्रदायक संस्थाले प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव छुट्टाछुट्टै खाममा सिलबन्दी गरी शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र प्राप्त हुन आएका प्राविधिक र आर्थिक प्रस्तावलाई शाखाले सो अवधि नाघेको तीन दिनभित्र मूल्याङ्कनको लागि प्रस्तावदाताको विवरण सहित मूल्याङ्कन समितिसमक्ष पठाउनु पर्नेछ।

(४) मूल्याङ्कन समितिले उपदफा (३) बमोजिम आफूसमक्ष प्राप्त हुन आएका प्राविधिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन गरिसकेपछि आर्थिक प्रस्ताव खोल्नु पर्नेछ। आर्थिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन गरिसकेपछि राय सहितको सिफारिस उद्यम विकास समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(५) मूल्याङ्कन समितिले उपदफा (४) बमोजिम प्रस्ताव खोलेको मितिले सात दिनभित्र प्राविधिक प्रस्तावको भार बढीमा असी प्रतिशत र आर्थिक प्रस्तावको भार बढीमा बीस प्रतिशत कायम गरी मूल्याङ्कन गर्दा सारभूत रूपमा प्रभावग्राही देखिएको प्रस्ताव छनौट गर्नु पर्नेछ।

(६) मूल्याङ्कन समितिले प्राविधिक र आर्थिक प्रस्तावको मूल्याङ्कन गर्दा अनुसूची- ७ मा उल्लेख भएको प्रक्रिया अपनाउनु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(७) उपदफा (५) बमोजिम छनौट भएको संस्थासँग कार्यालयले उद्यम विकास समितिको अध्यक्ष वा निजले तोकेको सदस्यको रोहवरमा सात दिनभित्र अनुसूची-८ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम कुनै सेवा प्रदायक संस्था सम्झौता गर्न नआएमा त्यस्तो संस्थाले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि गरिने त्यसपछि लगातार दुई वर्षको छनौट प्रक्रियामा सहभागी हुन पाउने छैन।

(९) उपदफा (८) बमोजिमको पहिलो योग्यताक्रममा परेको सेवा प्रदायक संस्था सम्झौता गर्न नआएमा क्रमशः दोस्रो र तेस्रो योग्यताक्रममा रहेका सेवा प्रदायक संस्थासँग सम्झौता गर्न सकिनेछ।

(१०) यस दफा बमोजिम सम्झौता भइसकेपछि पनि सम्झौता अनुसार कुनै सेवा प्रदायक संस्थाले निर्धारित समयमा तोकिएको गुणस्तर एवं मात्रामा कार्य सम्पन्न नगरेमा उक्त संस्थाबाट प्रचलित कानून बमोजिम क्षतिपूर्ति समेत भराइनेछ।

१८. <u>सेवा प्रदायक संस्थासँग गरिने सम्झौतामा उल्लेख गर्नुपर्ने कुराहरुः</u> दफा १७ बमोजिम गरिने सम्झौतामा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ तथा स्थानीय तहको खरिद नियमावलीमा उल्लिखित व्यवस्था समेतको आधारमा देहायका कुरा उल्लेख गर्नु पर्नेछः-

(क) सम्झौता अवधिभर गर्नुपर्ने उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नतिको लागि आवश्यक एडभान्स तालिम तथा सीप विकास तालिम सम्बन्धी क्रियाकलापको विस्तृत विवरण,

(ख) प्राविधिक सीप विकास तालिम, प्रविधिमा पहुँचसम्मका लागि सहयोग र सहजीकरणका विभिन्न चरणमा उद्यमीलाई प्रदान गरिने सहयोग सम्बन्धमा आधार र कारण सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने विषय,

(ग) निर्धारित ढाँचामा कार्य प्रगति नियमित रूपमा पेश गर्नु पर्ने विषय,

(घ) सम्झौता बमोजिमको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने जनशक्तिको विवरण,

(ङ) एडभान्स तालिम तथा सीप विकास तालिमको लागि प्रविधिको पहिचान देखि हस्तान्तरणसम्मका प्रक्रिया,

(च) अनुगमन गर्ने पदाधिकारी, निकाय तथा तेश्रो पक्षलाई संस्थाले सहयोग गर्नु पर्ने विषय,

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(छ) सेवा प्रदान गरेबापत रकम भुक्तानी सम्बन्धी विषय,

(ज) उद्यम विकास समितिले तोकेका अन्य विषय ।

१९. <u>सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट गरिसक्नुपर्ने अवधिः</u> (१) कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रयोजनको लागि प्रथम चौमासिक अवधिभित्र आवश्यक सेवा प्रदायक संस्था छनौट गरिसक्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र कुनै कारणवश सेवा प्रदायक संस्था छनौट हुन नसकेमा त्यसरी सेवा प्रदायक संस्था छनौट हुन नसक्नुको उचित आधार र कारण उल्लेख गरी उद्यम विकास समितिको निर्णय बमोजिम कार्यालयले दुई महिना म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको अवधिसम्म पनि सेवा प्रदायक संस्था छनौट हुन नसकेमा वा दोस्रो चौमासिकसम्म पनि उद्यमी सिर्जना वा स्तरोन्नति शीर्षकमा वित्तीय वा भौतिक प्रगति हुन नसकेमा सम्बन्धित स्थानीय तहले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि प्राप्त बजेट प्रचलित कानून बमोजिम समर्पण गरी नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा फिर्ता गर्नु पर्नेछ।

२०. <u>व्यवसाय विकास सेवा खरिद गर्न सक्नेः</u> (१) यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बीस लाख रुपैयाँभन्दा कम रकमको व्यवसाय विकास सेवा खरिद गर्नु परेमा स्थानीय तहले मौजुदा सूचीमा रहेका सेवा प्रदायक संस्थाबाट लिखित रुपमा प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव माग गरी अनुसूची-३ मा सेवा प्रदायक संस्था मार्फत गर्नसक्ने भनी तोकिएका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सेवा खरिद गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव माग गर्दा कम्तीमा तीनवटा सेवा प्रदायक संस्थासँग छुट्टाछुट्टै खाममा प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव माग गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त प्रस्तावको मूल्याङ्कन गर्दा सेवाको लागत र गुणस्तरको आधारमा गर्नु पर्नेछ।

(४) प्राविधिक र आर्थिक प्रस्तावको सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८१ तथा यस निर्देशिका बमोजिम मूल्याङ्कन समितिले मूल्याङ्कन गरी उपयुक्त प्रस्तावक छनौट गर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको मूल्याङ्कनबाट पहिलो योग्यताक्रममा रहेको प्रस्तावकसँग उद्यम विकास समितिको निर्णय बमोजिम कार्यालयले सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

परिच्छेद-४

नयाँ लघु उद्यमीको सिर्जना

२१. वडाको छनौट गर्नु पर्ने: (१) उद्यम विकास समितिले लक्ष्य, बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम सहभागितामूलक स्थानीय योजना तर्जुमाको सिद्धान्तको आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन हुने वडाको छनौट गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को हकमा विषयगत समिति र बजेट तर्जुमा समितिसँग परामर्श गरी कार्यपालिकाले बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम वडाको छनौट गर्दा देहायका प्राथमिकताको आधारमा गर्नु पर्नेछ :-

(क) लक्षित समूहको उपस्थिति, रोजगारीको स्थिति र गरिबीको स्थिति,
(ख) लघु उद्यमको लागि उपलब्ध हुने श्रोत, कच्चा पदार्थको अवस्था तथा बजारको सम्भाव्यता,
(ग) लघु उद्यमीको लागि उपलब्ध हुने सम्भाव्य अवसरहरू,
(घ) उद्यम विकास रणनीतिक योजनाको प्राथमिक क्षेत्र,
(ङ) उद्यम विकास समितिले आवश्यक ठानेका अन्य विषय ।

२२. नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने: (१) स्थानीय तहले नयाँ लघु उद्यमीको सिर्जना सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा अनुसूची-९ मा उल्लेख भए बमोजिम लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल अनुरूप गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नयाँ लघु उद्यमी सिर्जनाको लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिमका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ:-

(क) बजार, श्रोत तथा सम्भाव्यता अध्ययन,
(ख) घरधुरी सर्वेक्षण,
(ग) समूह निर्माण र क्षमता वृद्धि,
(घ) उद्यमशीलता विकास तालिम,
(ङ) सीप विकास तालिम,
(च) कर्जा प्रवाह गर्न सहयोग र सहजीकरण,
(छ) उपयुक्त प्रविधिमा पहुँचका लागि सहयोग र सहजीकरण,
(ज) उद्यम स्थापना र सञ्चालन,
(झ) व्यवसायिक परामर्श तथा बजार विस्तार,
(ञ) साझा सुविधा केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनमा सहजीकरण ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

२३. **प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्ने:** (१) सहजकर्ताले शाखासँग परामर्श गरी उद्यम विकास समितिको निर्णय बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि दफा २१ बमोजिमका वडाहरूमा लघु उद्यमी सिर्जनाका आधारहरू बारे प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रारम्भिक सर्वेक्षण गर्दा देहायका विधिहरू अपनाउनु पर्नेछः-

(क) सहभागितामूलक ग्रामीण लेखाजोखा (पार्टिसिपेटरी रूरल एप्राइजल- पिआरए)

(ख) खण्ड (क) को आधारमा गरिएको गरिबीको स्तर नक्साङ्कन,

(ग) अनुसूची-१० को फाराम ए, बी र सी बमोजिमको घरधुरी सर्वेक्षण, सहभागी छनौट र मौजुदा उद्यमी सर्वेक्षण फाराम,

(घ) अनुसूची-११ को फाराम डी बमोजिमको बजार सम्भाव्यता विश्लेषण।

(३) उपदफा (२) बमोजिम गरिएको सर्वेक्षणको आधारमा सहजकर्ताले वडाको सामाजिक तथा आर्थिक स्थितिको लेखाजोखा सहितको प्रारम्भिक सर्वेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी छलफल तथा परामर्शको लागि शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम छलफल तथा परामर्शका लागि पेश भएको प्रतिवेदन उपर शाखाले बढीमा तीन दिनभित्र छलफल गरी आवश्यक परामर्श दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम शाखाले उपलब्ध गराएको परामर्शसहित तयार भएको अन्तिम प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट अनुमोदन भएपछि प्रारम्भिक सर्वेक्षण कार्य पूरा भएको मानिनेछ ।

२४. **बजार, प्रविधि तथा वातावरण सम्भाव्यता पहिचान गर्ने:** (१) शाखाले सहजकर्ता मार्फत नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्नको लागि महिला, दलित, आदिबासी जनजाति, मुस्लिम, थारू, सीमान्तकृत, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक र अति गरिबहरूको पहुँच विश्लेषणलाई ध्यान दिँदै देहायका विषयहरूमा केन्द्रित रही अनुसूची-११ को फाराम ई, एफ, जी१, जी२ बमोजिम विश्लेषण गरी बजार, प्रविधि तथा वातावरण सम्भाव्यता पहिचान प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछः-

(क) स्थानीयस्तरमा उपलब्ध हुने कच्चा पदार्थको सूची तथा सोको विश्लेषण,

(ख) उपलब्ध प्रविधिको सूची तथा सोको विश्लेषण,

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(ग) स्थानीय कच्चा पदार्थ र प्रविधिका आधारमा आवश्यक पर्ने सीपको सूची तथा सोको विश्लेषण,

(घ) सम्भावित औद्योगिक वस्तु तथा त्यस्तो वस्तु उपभोग गर्ने सम्भावित उपभोक्ता,

(ङ) उद्यम सञ्चालनको लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको अवस्था, र

(च) वातावरणीय प्रभाव तथा व्यावसायिक वातावरणको अवस्था ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तयार भएको प्रतिवेदनमा सम्बन्धित वडा क्षेत्रमा सञ्चालनको सम्भावना देखिएका लघु उद्यमको सूची समेत समावेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम तयार भएको प्रतिवेदनको बारेमा सम्भावित उद्यमीलाई अभिमुखीकरण गराउनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम तयार भएको प्रतिवेदनको एक प्रति तथा उपदफा (३) बमोजिम अभिमुखीकरणको जानकारी शाखाले सम्बन्धित वडा कार्यालय र उद्यम विकास समितिलाई पठाउनु पर्नेछ।

२५. <u>सम्भाव्य लघु उद्यमीको पहिचान र छनौट गर्ने:</u> (१) दफा २३ र २४ बमोजिम गरिएको सम्भाव्य लघु उद्यमीको प्रारम्भिक सर्वेक्षण प्रतिवेदनबाट गरिबीको रेखामुनिको परिवार भनी ठहरिएका परिवारलाई लक्षित समूह मानी सोही समूहका सदस्यलाई सम्भाव्य लघु उद्यमीको रूपमा पहिचान गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्भाव्य लघु उद्यमी पहिचान गर्दा कार्यक्रमको उद्देश्य बमोजिम लक्षित समूह (गरिबीको रेखामुनि रहेका, महिला, दलित, जनजाति, मुस्लिम, थारू, सिमान्तकृत, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक र अति गरिब) को अनुपातको आधारमा गर्नु पर्नेछ।

(३) सम्भाव्य लघु उद्यमी पहिचान गर्दा वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका व्यक्तिको हकमा निजले वैदेशिक रोजगारीको क्रममा सिकेको सीप, उद्यम प्रतिको प्रतिबद्धता, उपयुक्त उमेर समूह, जोखिम वहन गर्न सक्ने क्षमता, चाहना, तत्परता, उद्यमको लागि दिने समय, गतिशीलता जस्ता आधारमा पहिचान गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम सम्भाव्य लघु उद्यमीको पहिचान गरेपछि सोको विवरण तयार गरी जेसीएमआईएस सफ्टवेयरको सहयोगबाट सम्भाव्य उद्यमीको अन्तिम छनौट गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(५) उपदफा (४) बमोजिम सम्भाव्य लघु उद्यमीको अन्तिम छनौट भएको मितिले सात दिन भित्र सहजकर्ताले सोको प्रतिवेदन तयार गरी शाखा, वडा कार्यालय र उद्यम विकास समितिमा पठाउनु पर्नेछ।

२६. <u>समूह निर्माण गर्ने:</u> (१) दफा २५ बमोजिम सम्भाव्य उद्यमी पहिचान तथा छनौट भइसकेपछि कार्यक्रमको उद्देश्य, सहभागीहरूको रुची, क्षमता, आवश्यकता, सम्भाव्यता, कच्चा पदार्थ र बजारको उपलब्धता समेतका आधारमा समूहमा आवद्ध हुन सहभागीलाई अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ।

(२) समूह निर्माण गर्दा समूह परिचालन, समूह सदस्य सङ्ख्या, समूहका सदस्यहरू आवद्ध रहेको समुदाय, भौगोलिक अवस्थिति जस्ता पक्षलाई ध्यान दिनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम समूह निर्माण गर्दा सामान्यतया एक समूहमा कम्तीमा पाँच जना सम्भाव्य लघु उद्यमी रहने गरी समूह निर्माण गर्नु पर्नेछ।

२७. <u>उद्यमशीलता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने:</u> (१) कार्यालयले दफा २५ बमोजिम छनौट भएका सम्भाव्य लघु उद्यमीको समूहलाई सहजकर्तामार्फत सात दिनको उद्यमशीलता विकास र एक दिनको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइने तालिममा उद्यमशीलता विकास तालिमको पाठ्यक्रममा मूलतः लघु उद्यम सिर्जना तथा विकास (माइक्रो इन्टरप्राइजेज क्रिएशन एण्ड डेभलपमेन्ट), आफ्नो व्यवसाय सुरु तथा सुधार गरौ (स्टार्ट एण्ड इम्प्रुभ योर बिजिनेस), सम्भाव्य उद्यमीको लागि तालिम (ट्रेनिङ्ग अफ पोटेन्सियल इन्टरप्रिनर) तथा उद्यम शुरूआत तालिम (ट्रेनिङ्ग अफ स्टार्टिङ्ग इन्टरप्रिनर) जस्ता विषयहरू समावेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको तालिम सञ्चालनको क्रममा सहजकर्ताले शाखाका कर्मचारी, उद्यम विकास समितिका कम्तीमा एक जना पदाधिकारी तथा सम्बन्धित वडाका प्रतिनिधिसँग समन्वय गरी सम्भाव्य लघु उद्यमीले छनौट गर्न चाहेको उद्यमको छनौट गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सम्भाव्य लघु उद्यमीले छनौट गर्न चाहेको उद्यमको व्यावसायिक योजना बनाउन सहजकर्ताले सहजीकरण गर्नु पर्नेछ। व्यावसायिक योजनाबाट लाभदायक उद्यम देखिएमा त्यस्तो उद्यम सञ्चालन गर्न चाहने उद्यमीलाई सोसँग सम्बन्धित विषयमा दफा २८ बमोजिम सीप विकास तालिम दिनु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

२८. <u>सीप विकास तालिम सञ्चालन गर्नेः</u> (१) कार्यालयले दफा २७ बमोजिम उद्यमशीलता विकास तालिम लिएका सहभागीहरू मध्येबाट व्यावसायिक योजना, छनौट भएको उद्यमको प्रकृति र आवश्यकताको आधारमा विभिन्न समूहमा आबद्ध गरी आवश्यकता अनुसारको छोटो, मध्यम वा लामो अवधिको सीप विकास तालिम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको तालिम प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् वा अन्य सरकारी तालिम प्रदायक संस्थाले तर्जुमा गरी स्वीकृत गरेको पाठ्यक्रमका आधारमा उद्यम विकास सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले सञ्चालन गर्नु पर्नेछ। तालिम सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित वडाका प्रतिनिधि, शाखाका कर्मचारी तथा सहभागी बीच तालिमको गुणस्तर र सहभागीको सिकाइको वारेमा तालिम अवधिभर कम्तीमा एक पटक अन्तर्क्रिया गराउनु पर्नेछ।

(३) विषय विज्ञ र सक्षम प्रशिक्षकहरू परिचालन गरी तालिम सञ्चालन गर्नु सम्बन्धित उद्यम विकास सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाको दायित्व हुनेछ । त्यसरी तालिम सञ्चालन गर्दा उपलब्ध भएसम्म सम्बन्धित विषयमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्बाट सीप परिक्षण उतीर्ण गरेका लघु उद्यमी प्रशिक्षकलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

(४) सीप विकास तालिमका क्रममा प्रशिक्षार्थीलाई आवश्यक पर्ने प्रविधि सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले सहभागीलाई उपलब्ध गराई सोको विवरण सम्बन्धित वडा कार्यालय र उद्यम विकास समितिलाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ।

(५) सीप विकास तालिमका प्रशिक्षार्थीलाई सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले शैक्षिक सामग्री, तालिम सामग्री, खाजा खर्च, निर्वाह खर्च जस्ता सुविधा समयमै उपलब्ध गराई सोको विवरण शाखा र सम्वन्धित वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ।

(६) सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले प्रशिक्षक तथा प्रशिक्षण स्थल व्यवस्थापनमा सम्वन्धित वडा कार्यालय र उद्यम विकास समितिको आवश्यक सहयोग प्राप्त गर्नेछ।

(७) तालिममा प्रयोग भएका मेसिन, औजार तथा प्रविधि तालिम पश्चात सम्बन्धित उद्यमीलाई निम्न प्राथमिकताको आधारमा निशुल्क हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछः-

(क) समूहमा उद्यम गर्न चाहने व्यक्ति,

(ख) घर धुरी सर्वेक्षणमा भएको गरिबीको आधारमा,

(ग) तालिम अवधिमा भएको प्रशिक्षार्थी मूल्याङ्कनको उत्कृष्टताको आधारमा ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(८) तालिम प्राप्त गरी उद्यम व्यवसाय सुरु गरेका उद्यमीलाई समूहको निर्णायक पदमा समेत महिला (एकल महिला समेत), दलित, आदिवासी जनजातिहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, थारू, सिमान्तकृत, पिछडा वर्ग, मधेशी, मुस्लिम, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक रहने गरी लघु उद्यमी समूहमा आबद्ध गराउन सहयोग गर्नु पर्नेछ।

(९) उपदफा (७) को अतिरिक्त सीप विकास तालिम प्राप्त गरेका सम्भावित लघु उद्यमीलाई वार्षिक कार्यक्रममा तोकिए बमोजिम समूहमा प्रविधि हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ । यसरी प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने सम्बन्धी प्रक्रिया दफा ४१ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

२९. <u>व्यावसायिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने</u>: (१) सहजकर्ताले सीप विकास तालिम सञ्चालनको क्रममा र तालिम सम्पन्न भएपछि व्यवसाय सुरु गर्न सक्ने अवस्था सिर्जना गर्न प्रशिक्षार्थीलाई व्यावसायिक परामर्श सेवा प्रदान गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परामर्श सेवा प्रदान गर्दा सहजकर्ताका अतिरिक्त सम्बन्धित विषयका विज्ञ, अनुभवी, उदाहरणीय, सफल उद्यमीबाट समेत व्यावसायिक परामर्श सेवा प्रदान गर्न सकिनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको परामर्श सेवा प्रदान गर्दा देहायका विषय समावेश गर्नु पर्नेछः-

(क) व्यवसाय सुरु गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, प्रविधिको प्राप्ति र सोको उपयोग गर्ने तरिका सम्बन्धमा,

(ख) व्यवसाय सुरु गर्न आवश्यक पर्ने वित्तीय पहुँचका लागि लघु उद्यमी र वित्तीय संस्था बीच अन्तर्क्रिया गराई सहजीकरण,

(ग) उद्यमीले उत्पादन गरेका वस्तु तथा सेवालाई बजारीकरणको लागि बजार सम्बन्ध विकासमा सहजीकरण ।

(४) यस दफा बमोजिम प्रदान गरिएको परामर्श सेवाको उपयोगिताको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने दायित्व सम्बन्धित सहजकर्ता तथा अनुगमन उपसमितिको हुनेछ।

३०. <u>तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने</u>: उद्यम विकास सहजकर्ताले यस परिच्छेदमा उल्लिखित क्रियाकलापको प्रगति विवरणलाई अनिवार्य रुपमा तथ्याङ्क व्यवस्थापन शाखा वा एकाई मार्फत जेसीएमआईएसमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ।

३१. <u>सम्भावित लघु उद्यमीका लागि सहयोग गर्नु पर्ने</u>: कुनै कारणले मेड मोडेलको आंशिक चरण मात्र पूरा भई उद्यम स्थापना गर्न नसकेका सम्भावित उद्यमीलाई उद्यम सञ्चालनको लागि सहयोग गर्नु परेमा यस परिच्छेद बमोजिमका क्रियाकलापहरू मध्ये

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

निजलाई प्रदान गर्न बाँकी रहेको क्रियाकलापको लागि मात्र सहयोग प्रदान गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-५

साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) स्थापना तथा सञ्चालन

३२. **साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) स्थापना**ः स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्रका लघु उद्यमीले अति गरिबीको कारण लघु उद्यम स्थापना गर्न आफ्नो निवास स्थानमा पर्याप्त स्थान उपलब्ध नभएका र वित्तीय सेवामा पहुँच नभएका तर उद्यम गर्न इच्छुक लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या दश भन्दा बढी रहेको भौगोलिक क्षेत्र वा समुदायमा त्यस्ता लघु उद्यमीबाट कुनै वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन, बजारीकरण र सोसँग सम्बन्धित कुनै सेवा प्रदान गर्न कम्तीमा एउटा साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) स्थापना गर्न सक्नेछ।

३३. **सम्भाव्यता अध्ययन गर्नु पर्नेः** (१) उपदफा (१) बमोजिम साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) स्थापना गर्नु अघि शाखाले अनुसूची-१२ बमोजिम सम्भाव्यता अध्ययन गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा देहायका आधारमा गर्नु पर्नेछः-

(क) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) स्थापनाको लागि आवश्यक पर्ने जग्गा उपलब्धताको अवस्था,

(ख) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) निर्माण पछि उद्यमीको उत्पादन, कच्चा पदार्थको उपयोग, रोजगारी र आम्दानीमा हुन सक्ने वृद्धि,

(ग) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापनाले जातिय तथा सामाजिक सद्भावमा पार्ने सकारात्मक प्रभाव,

(घ) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापनामा लाग्ने कूल लागत तथा सो लागतमा साझेदारी गर्न सक्ने निकाय र उद्यमीको प्रतिवद्धता,

(ङ) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को व्यवस्थापन र उपयोग प्रक्रिया,

(च) प्राप्त स्रोतको उपलब्धताको आधारमा साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) निर्माण गर्दा औद्योगिक ग्रामलाई प्राथमिकतामा राखी सम्भव भएसम्म शिशु स्याहार कक्ष, खानेपानी, लैङ्गिक र अपाङ्गमैत्री शौचालय समेतको व्यवस्था,

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(छ) औद्योगिक ग्राम पायक नभएको अवस्थामा साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को लागि उद्यमीलाई निशुल्क रुपमा जग्गा तथा भवन उपलव्धताको अवस्था भएमा वा निःशुल्क जग्गा तथा भवन उपलब्ध नभएमा कम्तीमा दश वर्षका लागि साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को लागि भाडामा भएको सम्झौता,

(ज) कुनै सङ्घ संस्था वा व्यक्तिले साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को लागि कम्तीमा दश वर्षका लागि अनुदान वा भाडामा उपलब्ध गराएको जग्गा तथा भवन ।

(३) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापना र सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछः-

(क) लक्षित समूहले साझा सुविधा केन्द्र माग गरेको निर्णय,

(ख) सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन,

(ग) समूहको बैङ्क खाता वा साझेदारी फर्म दर्ताको प्रमाण पत्र,

(घ) लागत अनुमान सहितको संक्षिप्त प्रस्ताव ।

(४) उपदफा (१) र (२) बमोजिम साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापनाको सम्भावना देखिएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट निर्णय गराई सम्बन्धित वडा कार्यालय मार्फत साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) व्यवस्थापन समितिको गठन गर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम गठन भएको व्यवस्थापन समितिले जग्गाको व्यवस्था गरी लागत साझेदारीमा साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापनाको लागि वडा कार्यालयको सिफारिश सहित कार्यक्रम प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ। त्यसरी प्राप्त हुन आएको प्रस्ताव मनासिब देखिएमा कार्यालयले सम्झौता गरी तोकिएको रकम साझा सुविधा केन्द्रको खातामा जम्मा गरिदिनेछ।

(६) उपदफा (४) बमोजिमको व्यवस्थापन समितिले साझा सुविधा केन्द्र स्थापना भए पश्चात सार्वजनिक परीक्षणको प्रतिवेदन कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(७) उपदफा (५) बमोजिम कार्यालयले उपलब्ध गराएको रकम र अन्य श्रोतबाट प्राप्त गरेको रकमको आम्दानी खर्चको हिसाब दुरुस्त राखी कार्यालय र वडा कार्यालयलाई जानकारी गराउने दायित्व सम्बन्धित साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) व्यवस्थापन समितिको हुनेछ ।

(८) उपदफा (५) बमोजिम प्राप्त हुन आएको रकमबाट निर्माण गरेको साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) निर्धारित अवधिभित्र सञ्चालन गर्न नसकेमा वा सदुपयोग

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

भएको नपाइएमा उद्यम विकास समितिले त्यस्तो साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) अन्य उद्यमी समूहलाई हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ।

(९) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) लाई प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता गराउने कार्यमा शाखाले आवश्यक सहजीकरण गर्नु पर्नेछ।

(१०) कार्यालयले साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापनको लागि छुट्टै कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद-६
लघु उद्यमको स्तरोन्नति

३४. **लघु उद्यमको स्तरोन्नति कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेः** (१) कार्यालयले लघु उद्यमको स्तरोन्नतिको लागि आवश्यकता अनुसार उद्यम व्यवसाय सुधार तथा विस्तार सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लघु उद्यमको स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा अनुसूची-९ मा उल्लेख भए बमोजिम लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल अनुरुप गर्नु पर्नेछ।

३५. **स्तरोन्नतिका लागि आवश्यकता पहिचान गर्नु पर्नेः** (१) सहजकर्ताले हाल सञ्चालनमा नरहेको उद्यम तर पुनर्स्थापना गर्न चाहने तथा सञ्चालनमा रहेको उद्यमको स्तरोन्नतिको लागि आवश्यक पर्न सक्ने सहयोगका क्षेत्र विशेष गरी उद्यम व्यवसाय सुधार तालिम, उद्यम व्यवसाय विस्तार गर्न चाहनेका लागि तालिम, व्यावसायिक परामर्श, पुनर्ताजगी, सीप विकास तथा स्तरोन्नति तालिम, वित्तीय सेवामा पहुँच, प्रविधि तथा बजारमा पहुँच तालिम, एडभान्स सीप विकास तालिम, बजारीकरण तथा व्यावसायिक परामर्श जस्ता क्षेत्रमा स्थलगत रुपमा अध्ययन गरी आवश्यकता पहिचान तथा विश्लेषण गरी स्तरोन्नतिको लागि प्राथमिकिकरण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रतिवेदन तयार गर्दा उद्यमीको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि, रोजगारीमा वृद्धि, गुणस्तर नियन्त्रण, बजारको विस्तार तथा नाफामा वृद्धि हुने पक्षलाई सुनिश्चित गरेको हुनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रतिवेदन तयार गर्दा सहजकर्ताले उद्यमको परिमार्जित व्यावसायिक योजना तयार गर्नु पर्नेछ। त्यस्तो व्यावसायिक योजनामा देहायका कुराहरूको सुनिश्चितता हुनु पर्नेछः-

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(क) उद्यमीको आवश्यकता पहिचान,

(ख) आवश्यकता पहिचानका आधारमा कुन प्रकारको तालिम तथा सेवा उपलब्ध गराउनु पर्ने हो सो कुराको सुनिश्चितता।

३६. **उद्यमशीलता विकास तालिम दिनु पर्नेः** कार्यालयले सहजकर्तामार्फत आफ्नो व्यवसायलाई निरन्तर सञ्चालनमा ल्याइरहेका वा आफ्नो व्यवसायलाई थप व्यवस्थित गरी निरन्तरता दिन चाहने लघु उद्यमीलाई दफा ३५ बमोजिम आवश्यकता पहिचानको आधारमा "भैरहेको उद्यमीको लागि व्यवसाय सुधार तालिम (ट्रेनिङ्ग अफ एक्जिस्टिङ्ग इन्टरप्रेनर)" र "व्यवसायलाई स्तरोन्नति गर्न चाहनेका लागि व्यवसाय विस्तार तथा स्तरोन्नति तालिम (ट्रेनिङ्ग अफ ग्रोइङ्ग इन्टरप्रेनर) प्रदान गर्नु पर्नेछ।

३७. **एडभान्स तालिम दिनु पर्नेः** (१) दफा ३५ बमोजिम स्तरोन्नतिको लागि पहिचान गरिएका उद्यम सञ्चालन गर्ने लघु उद्यमीमध्ये सहजकर्ताले एडभान्स तालिम लिन इच्छुक उद्यमीको छनौट गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम एडभान्स तालिमको लागि सहभागीहरूको छनौट गर्दा तालिमको आवश्यकता, प्रकार, अवधि, सहभागीको संख्या तालिम दिने विषयको विवरण (ट्रेनिङ्ग मोड्युल), श्रोतव्यक्तिको दक्षता वा स्तर, लागत लाभ विश्लेषण, लागत सहभागिता, परिमार्जित व्यावसायिक योजना सहित तालिमको अनुमानित लागत समेत तयार गर्नुपर्नेछ ।

(३) शाखाले तालिमको आवश्यकता, सम्भाव्यता र क्षमता तथा लघु उद्यमीसँगको अन्तर्क्रिया समेतको आधारमा तालिम प्रदान गर्नको लागि उपयुक्त देखिएमा उपयुक्त स्थानमा पुनर्ताजगी तथा एडभान्स तालिम सन्चालन गर्नु वा गराउनु पर्नेछ।

(४) स्तरोन्नतिका लागि प्रभावकारी हुने विषयमा स्थानीयस्तरबाट तालिम सञ्चालन हुन नसक्ने देखिएमा कार्यालयको सिफारिशमा अन्य उपयुक्त स्थानमा समेत आधारभुत तथा एडभान्स तालिममा सहभागी गराउन सकिनेछ।

३८. **करार गरी तालिम सञ्चालन गर्न सक्नेः** (१) सहजकर्ताले सजावट सहितको तालिम कक्ष वा महङ्गा मेसिन वा उपकरण आवश्यक पर्ने मेकानिकल वर्क्स, रेडियो टि.भि. मर्मत, मोबाईल मर्मत, बहुमुल्य गहना वा पत्थर, मूर्तिकला जस्ता तालिम सञ्चालन गर्नको लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई जिल्ला सदरमुकाम वा अन्य सहरी क्षेत्रमा सञ्चालनमा रहेका संस्थासँग शाखाको सिफारिशमा आपसी सम्झौता गरेर तालिम सञ्चालन गर्न वा गराउन सकिनेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(२) सहजकर्ताले उपदफा (१) बमोजिमको तालिमको लागि सिफारिश गर्दा तालिमको आवश्यकता, प्रकार, अवधि, सहभागिको सङ्ख्या, तालिम दिने विषयको विवरण (ट्रेनिङ्ग मोडयुल), श्रोतव्यक्ति, लागत लाभ विश्लेषण, लागत सहभागिता, व्यवसायिक योजना सहितको तालिमको अनुमानित लागत समेत तयार गरी शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको तालिम लघु उद्यमीसँगको लागत सहभागितामा समेत सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

३९. <u>उत्पादित वस्तुको गुणस्तर तथा बिक्री</u>: (१) तालिमबाट उत्पादित सामान वा वस्तुको गुणस्तर कायम गराउनु सम्बन्धित प्रशिक्षकको दायित्व हुनेछ ।

(२) तालिमबाट उत्पादित सामान वा वस्तुहरूको व्यवस्थित अभिलेख राखी त्यस्ता उत्पादनहरू प्रशिक्षण अवधिभित्रै परल मूल्यको पचास प्रतिशत छुट मूल्यमा सहभागीलाई नै बिक्री गर्न सकिनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सामान वा वस्तुको बिक्रीबाट प्राप्त रकम तालिम सम्पन्न भएपछि शाखाले कार्यालयले तोकेको राजश्व खातामा दाखिला गर्नु पर्नेछ।

(४) शाखाले उपदफा (२) बमोजिम बिक्री तथा वितरण हुन नसकेका सामान वा वस्तुहरू सम्भव भएसम्म बिक्री वितरण वा प्रचार प्रसारका लागि कोसेली घर, सौगात गृह, बिक्री कक्ष वा प्रदर्शनी स्थलमा पठाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ। त्यसरी पठाउँदा पनि बिक्री नभएमा विवरण सहित कार्यालयमा बुझाई सात दिनभित्र स्टोर दाखिला गर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम स्टोर दाखिला हुन आएका सामान तत्काल लिलाम बिक्री गरी प्राप्त रकम कार्यालयले तोकेको राजश्व खातामा दाखिला गर्ने दायित्व शाखाको हुनेछ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम लिलाम बिक्री हुन नसकेका सामानहरू कार्यालयले सडी गली जाने भएमा प्रचलित कानून बमोजिम धुल्याउनु पर्नेछ।

४०. <u>प्रविधि हस्तान्तरण गर्न सकिने</u>: (१) लघु उद्यमीलाई वार्षिक कार्यक्रममा व्यवस्था भए बमोजिम प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रविधि हस्तान्तरण गर्दा सहजकर्ताको सिफारिशमा उद्यमको प्रकृति हेरी व्यावसायिक योजना अनुसार कार्यक्रम र बजेटको परिधिभित्र रही शाखाले लघु उद्यमी, लघु उद्यमीको समूह वा उद्यमीले प्रवर्द्धन गरेका सहकारीलाई उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

४१. <u>प्रविधि हस्तान्तरण सम्बन्धी प्रक्रियाः</u> (१) दफा ४० बमोजिम प्रविधि हस्तान्तरण गर्दा कार्यक्रमको लागि विनियोजित रकमको परिधिभित्र रही आवश्यकता विश्लेषण गरी शाखाको सिफारिशको आधारमा अनुसूची-१३ बमोजिम उद्यमीसँग सम्झौता गरी प्रविधि उपलब्ध गराइनेछ।

(२) उद्यमीलाई उद्योगको प्रकृति, आवश्यकता र उद्योगबाट सिर्जना हुने रोजगारीका आधारमा प्रविधि उपलब्ध गराइनेछ। उपलब्ध गराइने प्रविधिको कुल लागतको कम्तीमा बीस प्रतिशत रकम उद्यमी स्वयंले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

तर अपाङ्गता भएका उद्यमीले प्राप्त गर्ने प्रविधिमा उद्यमीले लागत व्यहोर्नु पर्ने छैन ।

(३) उद्यमीलाई प्रदान गरिने प्रविधिको कुल रकममा कार्यालयले प्रविधि प्राप्त गर्ने उद्यमीबाट आपूर्तिकर्ताले कबोल गरेको कुल अङ्कको कम्तीमा बीस प्रतिशत रकम जम्मा गर्न लगाई बढीमा असी प्रतिशत रकम मात्र कार्यालयले आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

(४) प्रविधि हस्तान्तरण गरी प्रवर्द्धन गरिएका लघु उद्यमीले प्रविधि उपयोगको विवरण कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(५) लघु उद्यमीलाई प्रविधि हस्तान्तरण गर्दा शाखाले शर्तनामा गराई बुझाउनुका साथै सोको विवरण अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

(६) लघु उद्यमीलाई प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रमको पूर्व जानकारी शाखाले सम्बन्धित वडा कार्यालय, उद्यम विकास समिति र कार्यालयलाई गराउनु पर्नेछ ।

४२. <u>प्रविधि हस्तान्तरणका शर्तहरुः</u> दफा ४१ बमोजिम प्रविधि हस्तान्तरण गर्दा देहाय बमोजिमका शर्तको पालना गर्ने गरी प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ :-

(क) प्राप्त प्रविधिको उचित सदुपयोग गर्नुपर्ने,

(ख) प्रविधि प्राप्त गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म अरुलाई हक हस्तान्तरण गर्न वा बिक्री वितरण गर्न नपाइने,

(ग) प्रविधि हस्तान्तरणको सम्झौता बमोजिम पेशा व्यवसाय परिवर्तन भई सो प्रविधि प्रयोगहीन भएमा वा कुनै कारणले व्यवसाय नगर्ने भएमा हस्तान्तरण भएको प्रविधि कार्यालयमा फिर्ता गर्नु पर्ने,

(घ) प्रविधि हस्तान्तरणको सम्झौता बमोजिम प्रविधिको उपयोग नगर्ने उद्यमी वा प्राप्त प्रविधिलाई पाँच वर्षभन्दा अगावै अरुलाई हक हस्तान्तरण वा बिक्री वितरण गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

उपलब्ध गराइएको प्रविधि बापतको रकम असुल उपर गर्ने कारबाही गरी त्यस्ता उद्यमीलाई यस कार्यक्रम अन्तरगत पुनः प्रविधि उपलब्ध नगराइने,

(ङ) खण्ड (ग) र (घ) बमोजिम प्रविधिको उपयोग उद्यमीले नगर्ने परिस्थिति सिर्जना भएमा सो प्रविधि कार्यालयको सम्पत्ति हुने र कार्यालयले निर्णय गरी सो प्रविधि अन्य उद्यमी समूहलाई हस्तान्तरण गर्न सक्ने,

(च) कुनै उद्यमीले प्राप्त प्रविधि अनुदानको उपयोग गरी संस्थागत आयमा बृद्धि गर्नुका साथै स्थानीयस्तरमा रोजगारी सिर्जना गरी समुदायलाई उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याए त्यस्ता उद्यमीलाई क्षमता बृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउन पुनः थप प्रविधि उपलब्ध गराउन सकिने,

(छ) प्रविधिको मर्मत सम्भार तथा संरक्षण लघु उद्यमी स्वयंले गर्नु पर्ने।

४३. <u>निःशुल्क व्यावसायिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउनु पर्ने</u> : (१) यस कार्यक्रम अन्तर्गत सीप विकास तालिम प्राप्त गरी व्यवसाय सञ्चालन गरेका लघु उद्यमीलाई आवश्यक पर्ने व्यावसायिक परामर्श सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

<u>स्पष्टीकरण</u>: यस दफाको प्रयोजनको लागि "व्यावसायिक परामर्श सेवा" भन्नाले लघु उद्यमको सुसञ्चालन, विकास तथा स्तरोन्नतिका लागि प्रदान गरिने प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय ज्ञान सम्झनु पर्छ ।

(२) कुनै प्रशिक्षार्थी लघु उद्यमीले माग गरेको व्यावसायिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउन असमर्थ भएमा उद्यम विकास सहजकर्ताको सिफारिसमा शाखाले विषय विज्ञ मार्फत त्यस्तो व्यावसायिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(३) उद्यम विकास सहजकर्ताले उपदफा (२) बमोजिमको व्यावसायिक परामर्शको लागि सिफारिश गर्दा परामर्शको आवश्यकता, प्रकार, अवधि, सहभागीको संख्या, परामर्श दिने विषयको विवरण श्रोतव्यक्ति, लागत लाभ विश्लेषण, लागत सहभागिता सहित व्यावसायिक परामर्श सेवाको अनुमानित लागत समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम व्यावसायिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने विज्ञलाई विषय हेरी सेवा शुल्क निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

तर यस्तो व्यावसायिक परामर्श सेवा एक लघु उद्यमीलाई तीन पटकभन्दा बढी

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

उपलब्ध गराइने छैन।

४४. **बजारीकरणको लागि सहयोग गर्नु पर्नेः** (१) सहजकर्ताले लघु उद्यमीको उत्पादनलाई बजारीकरण गर्न उद्यमीलाई आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(२) सहजकर्ताले लघु उद्यमीबाट उत्पादित वस्तु वा सेवाको दिगो बजारीकरणको लागि लघु उद्यमी, लघु उद्यमी समूह, सहकारी र खरिद गर्ने संस्था, समुदाय वा व्यक्तिसँग देहाय बमोजिमका कार्य गरी सम्पर्क र समन्वय स्थापित गराउनु पर्नेछः-

(क) औद्योगिक तथा बजार मेला प्रदर्शनीमा सहयोग,

(ख) प्रचार प्रसारमा सहयोग,

(ग) सम्बन्धित खरिदकर्तासँग सम्पर्क स्थापना तथा समन्वय,

(घ) सरोकारवालासँग अन्तर्क्रिया वा बैठक आयोजना, र

(ङ) बजार प्रवर्द्धनमा सहयोग पुग्ने कार्यमा सहजीकरण ।

४५. **गुणस्तर नियन्त्रण र सुधारमा सहयोग गर्नु पर्नेः** (१) सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले लघु उद्यमीलाई उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण, दक्ष जनशक्ति उपलब्धता, कच्चा पदार्थ प्राप्ति, प्रशोधन, लेबलिङ्ग, टेष्टिङ, प्याकिङमा सहयोग गरी गुणस्तर नियन्त्रण र सुधारमा आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सहयोग गर्दा लघु उद्यमीका उत्पादनलाई गुणस्तर यकिन र प्रमाणित गराई ब्राण्ड नाम तथा ट्रेडमार्क लिनु पर्ने वा उद्यम दर्ता गर्नु पर्ने भए सो कार्यमा समेत आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ।

४६. **वित्तीय सेवामा पहुँचः** (१) लघु उद्यमीले आफूले सञ्चालन गरेको लघु उद्यमको स्तरोन्नतिको लागि व्यावसायिक योजनाका आधारमा थप लगानी रकमको यकिन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्तरोन्नति गर्न चाहने लगानीको लागि कर्जाको आवश्यकता भएमा सम्बन्धित उद्यमीको अनुरोधमा सहजकर्ताले स्थानीय स्तरमा सञ्चालित सहकारी, बैंक तथा लघु वित्त संस्थासँग प्रत्यक्ष भेटघाट, परामर्श, गोष्ठी मार्फत सम्वन्धित उद्यमी र वित्तीय संस्था बीच अन्तरक्रिया गराई वित्तीय पहुँचमा सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(३) उद्यम विकास सहजकर्ताले लघु उद्यमीलाई भविश्यमा आइपर्ने जोखिम न्यूनीकरणका लागि सञ्चालनमा रहेको उद्यमको बीमा गर्न सहजीकरण गर्नु पर्नेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(४) उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिम प्रदान गरिने सेवामा सकेसम्म नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको अनुदान वा व्याज अनुदानमा पाईने वित्तीय सेवाका लागि सहजीकरण गर्नु पर्नेछ।

४७. **उद्यमको दर्ता गर्नु पर्नेः** यस निर्देशिका बमोजिम लघु उद्यमको स्तरोन्नतिको सुविधा प्राप्त गर्नु पूर्व सम्बन्धित लघु उद्यमीले प्रचलित कानून बमाजिम व्यक्तिगत उद्यम भए व्यक्तिगत उद्यम तथा समूहमा गरिएको उद्यम (साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) मा भएको उद्यम समेत) साझेदारी फर्मको रुपमा सम्बन्धित निकायमा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-७

कार्यक्रम बापतको रकम भुक्तानी

४८. **रकमको भुक्तानी प्रकृयाः** (१) सेवा प्रदायक संस्थाले दफा १७ बमोजिम सम्झौता भएको तीस दिनभित्र अनुसूची-१४ बमोजिमको ढाँचामा प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरी कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सेवा प्रदायक संस्थाले पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा कार्यालयले कुल सम्झौता रकमको दश प्रतिशतले हुन आउने रकम पहिलो किस्तामा उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पहिलो किस्ता भुक्तानी गरेपछि बाँकी हुन आउने नब्बे प्रतिशत रकमको भुक्तानी गर्नु अघि अनुगमन उपसमितले त्यस्तो संस्थासँग भएको सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम सन्तोषजनक रूपमा कार्यक्रम सम्पन्न भए नभएको यकिन गर्नु पर्नेछ। त्यसरी यकीन गर्दा कार्यक्रम सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम सम्पन्न भएको पाइएमा कार्यालयले सम्पन्न कार्यक्रमको परिणामको आधारमा बढीमा दुई किस्तामा बाँकी रकम भुक्तानी गर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम भुक्तानी गर्दा सम्झौतामा उल्लेखित कार्यक्रमको कार्य प्रगति विवरणलाई सेवा प्रदायक संस्थाले जेसीएमआईएसमा अद्यावधिक गरेको हुनु पर्नेछ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम हुने भुक्तानीमा प्रचलित कानूनले तोके बमोजिमको कर र सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले तोके अनुसारको रिटेन्सन मनी वापतको रकम कट्टा गरी बाँकी रकम भुक्तानी गरिनेछ।

(६) सेवा प्रदायक संस्थाले कर चुक्ता प्रमाण पत्र र कर समायोजन पत्र पेश गरे पछि मात्र रिटेन्सन मनी बापतको रकम भुक्तानी गरिनेछ।

(७) सहजकर्ताको पारिश्रमिक र स्थानीय तहले आफैं गर्ने भनी तोकेकोमा अन्य कार्यको भुक्तानी सम्बन्धित स्थानीय तहको नियमानुसार हुनेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(८) उपदफा (३) र (७) बमोजिम भुक्तानी गर्दा जेसिएमआइएसमा प्रगति प्रतिवेदन प्रविष्ट गरेको प्रमाणित भए पछि मात्र भुक्तानी गर्नु पर्नेछ । त्यसरी प्रगति प्रतिवेदन प्रविष्टि नभई भुक्तानी गरिएमा त्यसरी भुक्तानी गर्ने पदाधिकारीबाट सो रकम असुल उपर गरिनेछ ।

(९) उपदफा (७) बमोजिम गरिने भुक्तानीको खर्च, लेखा प्रणाली, प्रतिवेदन एवं लेखा परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

४९. <u>भुक्तानी रोक्का राख्न सक्ने</u>: (१) दफा ४८ को उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन उपसमितिबाट अनुगमनको क्रममा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन सन्तोषजनक नदेखिएमा कार्यालयले सेवा प्रदायक संस्थाको भुक्तानी रोक्का राख्न सक्नेछ। त्यसरी रकम रोक्का राख्नु अघि कार्यालयले कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक सुधार गर्न सेवा प्रदायक संस्थालाई आदेश दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिएको आदेश बमोजिम आवश्यक सुधार नगरेमा उद्यम विकास समितिको निर्णय बमोजिम कार्यालयले सेवा प्रदायक संस्थासँगको सम्झौता भङ्ग गर्न सक्नेछ ।

(३) अनुगमन उपसमितिले दिएको आदेश बमोजिम सेवा प्रदायक संस्थाले कार्यक्रम सञ्चालनमा सुधार गरेमा सो समितिले दिएको प्रतिवेदनको आधारमा कार्यालयले सेवा प्रदायक संस्थाको बाँकी किस्ता भुक्तानी गर्नेछ।

परिच्छेद-८
<u>समन्वय समिति तथा उद्यम विकास समिति</u>

५०. **<u>समन्वय समितिको गठन:</u>** (१) कार्यक्रम सञ्चालनमा नीतिगत सुधार तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन मन्त्रालयमा देहाय बमोजिमको गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम समन्वय समिति गठन गरिएको छ:-

(क) सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय (उद्योग तर्फ) -अध्यक्ष

(ख) सहसचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय (आर्थिक तथा पूर्वाधार हेर्ने) -सदस्य

(ग) सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय -सदस्य

(घ) सहसचिव, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय -सदस्य

(ङ) सहसचिव, राष्ट्रिय योजना आयोग -सदस्य

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

(च) कार्यकारी निर्देशक, लघु वित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग, नेपाल राष्ट्र बैङ्क -सदस्य

(छ) प्रमुख, लघु, घरेलु तथा साना उद्योग प्रबर्द्धन केन्द्र -सदस्य

(ज) महिला लघु उद्यमी मध्येबाट दूईजना र लघु उद्यम क्षेत्रका विज्ञ मध्येबाट एक जना गरी मन्त्रालयले मनोनीत गरेका तीन जना -सदस्य

(झ) सहसचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धन महाशाखा -सदस्य-सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ र त्यस्तो बैठक प्रत्येक छ महिनामा एकपटक बस्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सदस्य-सचिवले अध्यक्षसँग परामर्श गरी विषयगत मन्त्रालय, संघ संस्था वा कार्यालयका प्रतिनिधि वा अन्य पदाधिकारी, स्थानीय तहका प्रतिनिधि वा पदाधिकारी तथा अन्य विशेषज्ञ वा विज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५१. <u>समन्वय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः</u> दफा ५० बमोजिमको समन्वय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) कार्यक्रमको विकास, प्रवर्द्धन तथा विस्तारको लागि आवश्यक नीति तर्जुमा गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिश गर्ने,

(ख) वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा र कार्यक्रमको प्रवर्द्धन तथा विस्तारको लागि लागि नीतिगत मार्गदर्शन गर्ने,

(ग) कार्यक्रममा आवश्यक पर्ने वित्तीय श्रोत साधन ब्यवस्थापनको लागि केन्द्रस्तरमा आवश्यक समन्वय गर्ने र सोका लागि नीतिगत वातावरण तयार गर्ने,

(घ) कार्यक्रमको नियमित अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ङ) विकास साझेदारलाई लघु उद्यमी सिर्जना गर्ने अभियानमा सहभागी गराउन आवश्यक समन्वय गर्ने,

(च) कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक सहयोगी जनशक्तिको व्यवस्था गर्न मन्त्रालयलाई सिफारिश गर्ने, र

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(छ) कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आवश्यक सुधारको लागि सिफारिश गर्ने।

५२. **उद्यम विकास समितिको गठनः** (१) कार्यक्रमको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक स्थानीय तहमा देहाय बमोजिमको उद्यम विकास समिति रहनेछः-

(क) कार्यपालिकाको अध्यक्ष वा प्रमुख -संयोजक

(ख) संयोजक, सम्बन्धित स्थानीय तहको सभाको आर्थिक तथा योजना सम्बन्धी विषय हेर्ने समिति -सदस्य

(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत -सदस्य

(घ) संयोजकले तोकेको स्थानीय तहको सभामा प्रतिनिधित्व गर्ने कार्यक्रम लागू भएको वडाको महिला सदस्य एक जना -सदस्य

(ङ) स्थानीय तहस्तरमा रहेका लघु उद्यमी मध्ये संयोजकले तोकेको एक जना महिला उद्यमी प्रतिनिधि -सदस्य

(च) स्थानीय तहमा भएका वित्तीय संस्था, सहकारी तथा उद्योग/व्यवसायसँग सम्बन्धित सङ्घ संस्थाहरूमध्येबाट संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि -सदस्य

(छ) शाखा प्रमुख -सदस्य-सचिव

(२) उद्यम विकास समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ र त्यस्तो बैठक प्रत्येक दुई महिनामा एक पटक बस्नु पर्नेछ ।

(३) उद्यम विकास समितिको सदस्य-सचिवले अध्यक्षसँग परामर्श गरी कार्यपालिकाका सदस्य, सम्बन्धित स्थानीय तहको सभाका सदस्य, विशेषज्ञ, विज्ञ, स्थानीय तहमा कार्यरत सङ्घ, संस्थाका प्रतिनिधि वा कार्यालयका प्रतिनिधि वा अन्य पदाधिकारीलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(४) उद्यम विकास समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

५३. **उद्यम विकास समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः** यस निर्देशिकामा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त उद्यम विकास समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(क) यस कार्यक्रम तथा लघु उद्यमसँग सम्बन्धित अन्य क्रियाकलापको लागि स्थानीय तह स्तरीय योजना तर्जुमा गराई सम्बन्धित नगर वा गाउँ सभामा स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने र स्वीकृत योजनालाई कार्यान्वयन गर्ने,

(ख) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्भावित वडा तथा बस्ती छनौट गर्ने,

(ग) शाखाबाट तयार गरिने कार्यक्रमको प्रगति विवरण बैठकमा छलफल गराउने तथा देखिएका कमिकमजोरी सुधारका लागि निर्देशन दिने,

(घ) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न उद्यम विकास सहजकर्ताको परिचालन वा व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाको छनौट स्वीकृत गर्ने,

(ङ) आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र उद्यम विकास र रोजगारी सिर्जनामा काम गर्ने सरकारी, गैर सरकारी, निजीक्षेत्र, नागरिक समाजका सङ्घ संस्थासँग कार्यगत सम्बन्ध स्थापित गरी कार्यक्रम सञ्चालनको अनुकूल वातावरण तयार गर्ने,

(च) यस कार्यक्रम तथा लघु उद्यमसँग सम्बन्धित अन्य क्रियाकलापको लागि स्थानीयस्तरमा भएका कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक लेखापरीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ जस्ता कार्यक्रम आयोजना गरी जवाफदेहीता र पारदर्शिता सुनिश्चित गर्ने,

(छ) शाखाले कार्ययोजना बमोजिमको कार्य गरे नगरेको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने गराउने,

(ज) लघु उद्यम प्रबर्द्धनको लागि आवश्यक देखिएमा विभिन्न उपसमिति वा कार्यदल गठन गरी कार्य सम्पादन गर्ने गराउने,

(झ) लघु उद्यमीका उत्पादनलाई बजार सुनिश्चित गर्न सम्बद्ध निजी क्षेत्रका सङ्घ संस्थासँग अन्तर्क्रिया, छलफल तथा परामर्श गर्ने,

(ञ) लघु उद्यमीलाई वित्तीय सुविधा उपलब्ध गराउन आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र वा नजीक रहेका वित्तीय संस्थाहरूको पहिचान गरी उद्यमीसँग सम्बन्ध स्थापित गराउने,

(ट) उद्यम विकास योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय वा समिति, जिल्ला समन्वय समिति र अन्य सम्बद्ध सङ्घ संस्थासँग समन्वय स्थापित गर्ने,

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

(ठ) स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्न उद्यमशीलता विकासका लागि चेतना फैलाउने,

(ड) लघु उद्यमी समूहको संस्थागत क्षमता अभिबृद्धि गर्न सहयोग गर्ने,

(ढ) उद्यम विकास तथा उद्यमशीलता सम्बन्धी सम्भावना खोजी गरी कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,

(ण) साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को प्रस्ताव स्वीकृति तथा अनुगमन गर्ने,

(त) कार्यक्रमको लागि प्राप्त सशर्त अनुदानको अतिरिक्त स्थानीय तहले आफ्नो स्रोतबाट मेड मोडेल अनुरुप थप लघु उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नति गर्नका लागि बजेट विनियोजन गर्न कार्यलयलाई अनुरोध गर्ने,

(थ) कार्यक्रमको लागि छुट्याइएको बजेटलाई यस निर्देशिका बमोजिम परिचालन गर्ने,

(द) जेसीएमआईएसमा लघु उद्यमको प्रगति अध्यावधिक गर्न लगाउने,

(ध) कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा आइपर्ने बाधा अड्चन फुकाउने तथा नीतिगत रूपमा रहेका बाधा अड्चन फुकाउनका लागि मन्त्रालयसमक्ष सिफारिश गर्ने।

परिच्छेद-९

संस्थागत भूमिका तथा दायित्व

५४. **मन्त्रालयको भूमिका तथा दायित्वः** कार्यक्रम सञ्चालन तथा कार्यान्वयनको सन्दर्भमा मन्त्रालयको भूमिका तथा दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) लघु उद्यम विकास कार्यक्रमका लागि निर्देशिका, कार्यविधि निर्माण गर्ने, मापदण्ड तथा मार्गदर्शन स्वीकृति तथा संशोधन/परिमार्जन गर्ने, गराउने,

(ख) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक श्रोत साधन सुनिश्चित गर्ने,

(ग) वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गरी स्वीकृत गर्ने, गराउने,

(घ) कार्यक्रमको प्रवर्द्धन तथा विस्तारका लागि विकास साझेदार र अन्य निकायसँग समन्वय, सहकार्य र समझदारी गर्ने,

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(ङ) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र नतिजामुखी रूपमा सञ्चालन गर्ने स्थानीय तहलाई सूचकका आधारमा बजेट विनियोजनका लागि सिफारिश गर्ने,

(च) कार्यक्रमलाई प्रवर्द्धन गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका निकायसँग समन्वय गर्ने,

(छ) कार्यक्रमलाई आवश्यक पर्ने आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग परिचालन र व्यवस्थापन गर्ने,

(ज) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी सञ्चालनका लागि समन्वय समितिलाई मार्गदर्शन एवं सहजीकरण गर्ने,

(झ) कार्यक्रमको कार्यान्वयन तथा यसको प्रभावकारिताको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,

(ञ) कार्यक्रमको पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्ने।

५५. <u>लघु, घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्रको भूमिका तथा दायित्वः</u> कार्यक्रमको प्रवर्द्धन, समन्वय र अनुगमनका लागि लघु, घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्रको भूमिका तथा दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) लघु उद्यमको विकास विस्तार र स्तरोन्नतिका लागि नवीनतम् कार्यक्रम निर्माण गर्न र कार्यान्वयन गर्ने, गराउने;

(ख) उद्यमशीलता तथा सीप विकास सम्बन्धी विभिन्न तालिमका लागि आवश्यक पाठ्यक्रमको विकास, अद्यावधिक तथा स्तरीकरण गरी कार्यान्वयनको लागि समन्वय गर्ने,

(ग) कार्यक्रम लगायत सम्पूर्ण लघु उद्यमको तथ्याङ्क जेसीएमआईएस तथा मन्त्रालयले तोकेको सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा अद्यावधिक गर्ने र सो को विश्लेषण गरी प्रतिवेदन गर्ने,

(घ) लघु उद्यमी सिर्जना र स्तरोन्नतिको लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबीच समन्वय गराउन सहजीकरण गर्ने,

(ङ) आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने,

(च) मन्त्रालयले तोकेको लघु उद्यमसँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्ने ।

५६. <u>स्थानीय तहको भूमिका तथा दायित्वः</u> कार्यक्रमको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा स्थानीय तहको भूमिका तथा दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछः-

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(क) लघु उद्यम विकास कार्यक्रमसँग सम्बन्धित स्थानीय तहले गर्नसक्ने नीतिगत व्यवस्था गर्ने,

(ख) लघु उद्यम विकास सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वय गर्ने,

(ग) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहको तर्फबाट आवश्यक स्रोत र साधन जुटाउने,

(घ) लघु उद्यम विकासका क्षेत्रमा काम गर्ने महिला उद्यशीलता सहजीकरण केन्द्र, रोजगार सूचना केन्द्र लगायतका अन्य सरकारी, गैर सरकारी, विकास साझेदार तथा निजीक्षेत्रका सङ्घसंस्थासँग समन्वय गर्ने,

(ङ) तालिम कार्यक्रमको लागि स्वीकृत पाठ्यक्रमहरू उपलब्ध गराउने,

(च) लघु उद्यम विकास सम्बन्धी सञ्चालित कामको नियमित अनुगमन, निरीक्षण तथा मूल्याङ्कन गरी सम्बद्ध उद्यम विकास सहजकर्ता, सेवा प्रदायक संस्था र शाखालाई निर्देशन दिने,

(छ) मन्त्रालयमा नियमित समन्वय गरी तोकिएको ढाँचामा प्रतिवेदन पेश गर्ने,

(ज) कार्यक्रमका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति यसै निर्देशिका बमोजिम परिचालन गर्ने,

(झ) कार्यक्रमसँग सम्बद्ध उद्यम विकास सहजकर्ता, कर्मचारी वा सेवा प्रदायक संस्थालाई आवश्यक निर्देशन तथा सुझाव दिने,

(ञ) लघु उद्यमीलाई वित्तीय सुविधा उपलब्ध गराउन स्थानीयतहमा कार्यरत वित्तीय संस्थासँग समन्वय र सहजीकरण गर्ने,

(ट) कार्यक्रमको प्रगति विवरण कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल गर्ने र देखिएका कमी कमजोरी सुधारका लागि सम्बन्धित शाखालाई निर्देशन दिने,

(ठ) लघु उद्यम विकासमा काम गर्ने सरकारी, गैर सरकारी, निजीक्षेत्र, नागरिक समाजका सङ्घसंस्थासँग कार्यगत सम्बन्ध स्थापित गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि अनुकूल वातावरण तयार गर्ने,

(ड) स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने आय आर्जन, सीपमूलक तालिम, रोजगारी सिर्जनाजस्ता कार्यक्रमलाई लघु उद्यम विकास (मेड)

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

मोडेलमा एकीकृत सेवा प्रदान गरी एकरुपता कायम गर्न समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने,

(ढ) उद्यम विकास समितिलाई समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिने,

(ण) लघु उद्यम विकास सम्बन्धी भएका कार्यक्रमको सार्वजनिक लेखा परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ जस्ता कार्यक्रमहरू आयोजना गरी जवाफदेहिता र पारदर्शिता सुनिश्चित गर्ने ।

५७. <u>सेवा प्रदायक संस्थाको भूमिका तथा दायित्वः</u> यस निर्देशिकामा अन्यत्र उल्लिखित भुमिका तथा दायित्वका अतिरिक्त कार्यक्रमको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सेवा प्रदायक संस्थाको भूमिका तथा दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) सम्झौता बमोजिम तालिमहरू प्रदान गर्ने,

(ख) सेवा प्रदान गर्ने सन्दर्भमा गुणस्तरीयता, पारदर्शिता, विश्वसनीयता कायम गर्ने,

(ग) नतीजामूलक सेवा प्रदान गर्ने सम्बन्धमा सम्झौतामा उल्लिखित शर्तहरूलाई पालना गर्ने,

(घ) लघु उद्यमीको सिर्जना र स्तरोन्नति सम्बन्धी तालिमका सूचना र प्रतिवेदन सहजकर्ता र शाखालाई उपलब्ध गराउने,

(ङ) लघु उद्यमसँग सम्बन्धित निकायहरूसँग प्रत्यक्ष सम्पर्क र समन्वय कायम गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने।

परिच्छेद-१०

<u>अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन</u>

५८. <u>कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेः</u> (१) मन्त्रालय तथा स्थानीय तहले उपयुक्त सूचकहरू निर्धारण गरी कार्यक्रमको प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) स्थानीय तहमा शाखा तथा उद्यम विकास समितिले कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गर्नेछ। उद्यम विकास समितिले गरेको अनुगमनको प्रतिवेदन उद्यम विकास समितिको सदस्य-सचिवले कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) प्रत्येक स्थानीय तहमा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न उद्यम विकास समिति मातहत रहने गरी देहायको एक अनुगमन उपसमिति रहनेछः-

(क) कार्यपालिकाको उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख -संयोजक

(ख) उद्यम विकास समितिले तोकेको कार्यपालिकाको -सदस्य

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

महिला सदस्य एक जना

(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको स्थानीय तहको अधिकृतस्तरको कर्मचारी एक जना -सदस्य

(घ) स्थानीय स्तरमा रहेका लघु उद्यमी मध्ये संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि -सदस्य

(ङ) शाखा प्रमुखले तोकेको शाखामा कार्यरत कर्मचारी -सदस्य-सचिव

(४) अनुगमन उपसमितिले अनुगमन गर्ने क्रममा सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्षलाई आमन्त्रण गर्नु पर्नेछ।

(५) कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने सम्बन्धमा अनुगमन उपसमितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेका छन् :-

(क) चौमासिक तथा बार्षिक प्रगति अवस्थाको विश्लेषणका लागि नियमित अनुगमन गर्ने,

(ख) उद्यम विकास सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम काम गरे नगरेको सम्बन्धमा स्थलगत अनुगमन गरी वास्तविकता पत्ता लगाउने,

(ग) कार्यक्षेत्रमा देखिएका र अनुभव गरिएका राम्रा अभ्यास तथा सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूमा उद्यम विकास समितिमा छलफल गराउने,

(घ) स्तरोन्नति र प्रविधि हस्तान्तरणका सम्बन्धमा भैरहेका कार्यको उपलब्धि र प्रगति समीक्षा गर्ने।

(ङ) उद्यमीले उद्यममा गरेको अनुसूची-१५ बमोजिमको प्रगति विवरणको जानकारी लिने,

(च) अनुगमनका क्रममा कार्यसम्पादन सन्तोषजनक भए नभएको जानकारी उद्यम विकास समितिलाई तुरुन्त जानकारी गराउने,

(छ) उद्यम विकास सहजकर्ता वा व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाले पेश गरेको क्रियाकलापको कार्यक्रम सम्पादन र परिणामको आधारमा अनुसूची-१६ बमोजिमको प्रतिवेदन सहित भुक्तानीको लागि सिफारिश गर्ने,

(ज) सूचना प्रविधिलाई उपयोग गरी अनुगमनलाई प्रभावकारी र नतीजामुखी बनाउने।

(६) उद्यम विकास समितिले स्वीकृत गरेको कार्ययोजना बमोजिम कार्यक्रमको नियमित तथा आवधिक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(७) स्थानीय तहमा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन उद्यम विकास सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले अनुगमन फाराम भर्न सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(८) अनुगमनकर्ताले अनुगमन गर्दा सशर्त अनुदानमा प्राप्त भएको बजेट र स्थानीय तहले छुट्याएको बजेट समेतको कार्यक्रमको अनुगमन गर्नु पर्नेछ ।

(९) अनुगमन उपसमितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५९. <u>प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने:</u> (१) मन्त्रालय, कार्यालय, शाखा लगायत यस निर्देशिका बमोजिम कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा संलग्न हुने सबै निकायले समयमै प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उद्यम विकास सहजकर्ता वा सेवा प्रदायक संस्थाले आफ्नो कार्ययोजना अनुसार मासिक, चौमासिक र बार्षिक रुपमा अनुसूची-१७ बमोजिमको ढाँचामा महिना सकिएको पहिलो हप्ताभित्र कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उद्यम विकास सहजकर्ताले सम्पन्न भएका सबै क्रियाकलापलाई जेसीएमआईएसमा प्रविष्टि गर्नुपर्नेछ । जेसीएमआईएसमा प्रविष्टि भए नभएको हेर्ने जिम्मेवारी तथ्यांक ब्यवस्थापन शाखा वा एकाईको हुनेछ ।

(४) शाखाले उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनलाई विश्लेषण गरी कार्यालयबाट सम्पादन भएका कामलाई समेत समावेश गरी चौमासिक प्रतिवेदन चौमासिक भुक्तान भएको सात दिनभित्र र वार्षिक प्रतिवेदन कार्यक्रमको भुक्तानीका लागि सिफारिश हुनु अगावै कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदन कार्यालयले विश्लेषण गरी चौमासिक र वार्षिक प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(६) प्रतिवेदन तयारी र पेश गर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन जेसीएमआईएस स्थापना गरी संस्थागत गर्नु पर्नेछ ।

(७) सेवा प्रदायक संस्थाले आफ्नो लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सहितको वित्तीय विवरण प्रचलित कानून बमोजिम कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(८) अनुगमनलाई नतिजामुखी बनाउन र प्रतिवेदन तयारीलाई व्यवस्थित गर्न मन्त्रालय र स्थानीय तहले जेसीएमआईएको प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

(९) स्थानीय तहले आवधिक रुपमा कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन लघु घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्र र मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-११
<u>विविध</u>

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

६०. <u>कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा वित्तीय सुशासन जोखिम (फिड्युसियरी रिक्स) न्यूनीकरण गर्नु पर्नेः</u> कार्यक्रमको संस्थागत विकास, आर्थिक, वित्तीय सुशासन एवं विश्वसनीयता कायम गर्दै तत्सम्बन्धी सम्बन्धी जोखिमहरू न्यूनीकरण गर्नको लागि उद्यम विकास समितिले देहाय बमोजिमको काम गर्नु पर्नेछः-

(क) आफ्नो जिम्मेबारी निर्वाह गर्ने क्रममा काम कारबाही सञ्चालन गर्दा कार्यक्रमको सर्वोपरि हितलाई ध्यानमा राखी कार्यक्रमप्रतिको विश्वसनियता अभिवृद्धि गर्नु पर्ने,

(ख) सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कानून र यस निर्देशिका विपरीत कुनै पनि कार्यक्रम, क्रियाकलाप र सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यसञ्चालन गर्न नपाईने,

(ग) यस निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिम नियमित रूपमा अनुगमन, प्रतिवेदन तथा समीक्षा गर्नु पर्ने,

(घ) मालसामान वा सेवा खरिद प्रक्रियामा हुनसक्ने अनियमितता, मिलोमतो र गुणस्तरहीनता जस्ता कानून विपरीतका कार्यहरू निरुत्साहित गर्दै पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सहभागितालाई प्रवर्द्धन गर्नु पर्ने,

(ङ) लघु उद्यमीको हित विपरीत हुने गरी कार्यक्रम बजेट रकमबाट कुनै पनि काम गर्न नपाइने,

(च) साझा सुविधा केन्द्र(उद्यम घर), कोसेली घर, सौगात गृह सञ्चालन जस्ता प्रकृयामा सरोकारवालाको व्यापक सहभागिता जुटाउने र योजनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफल प्रतिको विश्वास बढाउनु पर्ने,

(छ) कार्यक्रमको रकम फ्रिज नगर्ने मनसायले नियमभन्दा बढी पेश्की दिन वा अन्य खातामा रकमान्तर वा स्थानान्तरण गर्न नपाईने,

(ज) कार्यक्रमको काम कारबाहीको सन्दर्भमा नागरिक अनुगमन, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, जनसर्वेक्षणको व्यवस्था गरी कोषलाई सेवाग्राही (लघु उद्यमी) प्रति उत्तरदायी ढङ्गबाट सञ्चालन गर्ने,

(झ) कार्यक्रम सम्बन्धी आम्दानी खर्चको विवरण मासिक रुपमा सूचना पाटीमा टाँस गरी सार्वजनिक गर्नु पर्ने, र सरोकारवालाबाट माग भै आएमा जुनसुकै बखत खर्चको विवरण उपलब्ध गराउनु पर्ने,

(ञ) यस निर्देशिकामा समावेस नभएको कुराको हकमा स्थानीय तहको सार्वजनिक खर्च र वित्तीय जवाफदेहिता तथा वित्तीय सुशासन

थादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजनामा समावेस भएका वित्तीय सुशासन जोखिम न्यूनीकरणका उपाय अवलम्बन गर्नु पर्ने ।

६१. <u>प्रतिनिधित्व गर्न नपाउने</u>: कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाको रुपमा कार्य गर्ने कुनै पनि सङ्घ संस्थाले यस निर्देशिका बमोजिम गठन हुने कुनै समिति वा उपसमितिमा प्रतिनिधित्व गर्न पाउने छैन ।

६२. <u>प्रमाणपत्र दिन सकिने</u>: (१) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र नतीजामुखी बनाउन शाखाको सिफारिशमा उद्यम विकास समितिले वार्षिक रूपमा उत्कृष्ट उद्यमी, उद्यम विकास सहजकर्ता, सेवा प्रदायक संस्था तथा कार्यक्रममा प्रत्यक्ष रुपमा संलग्न कर्मचारीलाई प्रोत्साहन स्वरूप प्रमाणपत्र प्रदान गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइने प्रमाणपत्रको ढाँचा उद्यम विकास समितिले तोके अनुसार हुनेछ।

(३) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र नतीजामुखी बनाउन योगदान गर्ने स्थानीय तहलाई मन्त्रालयले सूचक बनाई सशर्त अनुदानको रकममा बृद्धि गर्न सक्नेछ।

६३. <u>गुनासो व्यवस्थापन</u>: (१) कार्यक्रम सम्बन्धमा कसैको कुनै गुनासो भएमा कार्यालयको उजुरी पेटिका वा विद्युतीय माध्यमबाट उद्यम विकास समिति समक्ष पठाउन सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त हुन आएको गुनासोको उचित व्यवस्थापन उद्यम विकास समितिले गर्नु पर्नेछ।

६४. <u>लागत सहभागिता (कस्ट शेयरिङ्ग) लाई प्राथमिकता दिने</u>: लघु उद्यम विकास अभियानलाई आत्मनिर्भर बनाउन स्थानीय तहले लागत सहभागितालाई प्राथमिकता दिई कार्यक्रम सञ्चालनमा क्रमश: लागत व्यहोर्दै जाने नीति अवलम्बन गर्नु पर्नेछ।

६५. <u>प्रविधि हस्तान्तरणका लागि थप कार्य गर्न सक्ने</u>: कार्यक्रमबाट नयाँ र स्तरोन्नति हुने उद्यमीलाई प्रविधिमा पहुँच पुऱ्याउन उद्यम विकास समितिले यस निर्देशिकामा तोकिएको प्रकृया बमोजिम देहायका स्रोत परिचालन गरी प्रविधि हस्तान्तरणको कार्यक्रम थप गर्न सक्नेछः-

(क) उद्यमी सिर्जना र स्तरोन्नतिको कार्यक्रममा तोकिएको लक्ष्य प्राप्त गरी बाँकी हुन आएको रकम,

(ख) स्थानीय तह वा प्रदेशले प्रविधि हस्तान्तरण गर्न चाहेमा त्यस बापत उपलब्ध रकम वा प्रविधि।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

६६. **स्थानीय तहले सहयोग लिन सक्ने:** स्थानीय तहले आफूले सञ्चालन गर्नुपर्ने कुनै सीप विकास वा अन्य तालिम जिल्ला घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय वा समितिको प्राविधिक सहयोग लिइ सञ्चालन गर्न र त्यस्ता कार्यालय वा समितिसंग मेड्पा कार्यक्रमसंग सम्बन्धित प्रविधि रहेछ भने सो समेत माग गरी लघु उद्यमी समूहलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछन।

६७. **स्वास्थ्य सम्बन्धी सुरक्षाका मापदण्डको पालना गर्नु पर्ने:** उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नतिको लागि लक्षित समूहमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा संक्रामक रोगको बारेमा सचेत गराउनुका अतिरिक्त नेपाल सरकारले तोकेको स्वास्थ्य सम्बन्धी मापदण्ड पालना गर्नु पर्नेछ ।

६८. **उद्यम विकास सहयोगी परिचालन गर्न सक्ने:** (१) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थानीय तहले सहजकर्ता छनौट प्रकृयामा तोकिएको योग्यता भएको कुनै सहजकर्ताको आवेदन नपरेमा देहायको योग्यता भएका व्यक्तिलाई कार्यालयले सेवा करारमा नियुक्त गरी उद्यम विकास सहयोगीको रूपमा परिचालन गर्न र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछः-

(क) प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको र

(ख) उद्यम तथा उद्यमशीलता विकास, आय आर्जन, सामाजिक परिचालन वा सीप विकासको क्षेत्रमा कम्तीमा दुई वर्षको अनुभव भएको,

(२) उपदफा (१) बमोजिम करार सम्झौता गर्ने व्यक्तिलाई मन्त्रालयको प्राविधिक सहयोगमा स्थानीय तहले मेड मोडेल सम्बन्धी अभिमूखीकरण वा तालिम दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम करार सम्झौता गरिएका र उपदफा (२) बमोजिमको अभिमूखीकरण वा तालिम लिएका जनशक्तिले उद्यम विकास सहयोगीको रुपमा उद्यम विकास सहजकर्ताले गर्नु पर्ने भनी अनुसूची-१ मा उल्लेख भएका कार्य गर्नु पर्नेछ।

६९. **अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्ने:** मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार अनुसूचीमा थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ।

७०. **बाधा अड्काउ फुकाउने सक्ने:** यस निर्देशिकाको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ परेमा मन्त्रालयले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ।

७१. **खारेजी तथा बचाउ:** (१) गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७० खारेज गरिएको छ।

यादव प्रसाद कोईराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(२) गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७० बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१

(दफा ५ को उपदफा (५) र दफा ६८ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

उद्यम विकास सहजकर्ताको कार्य विवरण

पद: उद्यम विकास सहजकर्ता

योग्यता: दफा ६ को खण्ड (क)/(ख)/(ग)/दफा ६८ अनुसारको (खुलाउने)

कार्यस्थान: स्थानीय तह /उद्योग विकाससँग सम्बन्धित शाखा वा उपशाखा

अवधि: मिति .... देखि .... सम्म

(१) उद्यम विकास सहजकर्ताका कार्य जिम्मेवारीहरु:-

उद्यम विकास सहजकर्ताले गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम उद्योग विकास शाखा वा उपशाखाको मातहत देहाय बमोजिमको कार्य गर्नु पर्नेछ:-

(क) नयाँ उद्यमीको सिर्जना तर्फ:

- वडास्तरमा लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल सम्बन्धमा अभिमूखीकरण गर्ने,
- तोकिएको वडा/बस्तीमा सहभागितात्मक ग्रामीण लेखाजोखाको पद्धतिबाट स्थानीय स्रोत साधन, बजार र लक्षित वर्गको पहिचान तथा लघु उद्यम विकासका लागि घरधुरी लगायतका सर्वेक्षण गरी सङ्कलित सूचना तथा तथ्याङ्क विश्लेषणको आधारमा प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्ने,
- लघु उद्यमी समूह गठन गर्ने, नियमित बैठक बसाउने, व्यावसायिक शिक्षा दिने र नेतृत्व विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप गर्ने,
- सम्भावित लघु उद्यमीलाई उद्यमशीलता विकास तालिम (TOPE. TOSE) र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने,
- सहभागीले छनौट गरेका उद्यम/व्यवसायको व्यावसायिक योजना तयार गर्नका लागि सहजीकरण गर्ने,
- व्यावसायिक योजनाको आधारमा उपयुक्त देखिएको व्यवसायको छनौटको आधारमा प्राविधिक सीप विकास तालिमको लागि सहजीकरण गर्ने,
- लघु उद्यमीको उद्यमको स्थापना तथा सुरुवातका लागि आवश्यक वित्तीय सेवामा पहुँच उपलब्ध गराउनको लागि वित्तीय संस्था तथा सहकारी संस्थासँग समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने,

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

- उपयुक्त प्रविधि सम्बन्धी सूचना सङ्कलन गर्ने र त्यसको सम्बन्धन उद्यमीसँग गराउन पहल गर्ने, गराउने,
- उद्यमीको बजार योजना तयार गरी त्यसलाई कार्यान्वयन गर्ने,
- उद्यमीलाई नियमितरूपमा भेटघाट गरी व्यावसायिक परामर्श दिने,
- साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) को स्थापना तथा दिगो रूपमा सञ्चालनको लागि सहजीकरण गर्ने,
- लघु उद्यमीलाई प्रदान गरिएका सेवाको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।

(ख) उद्यमको स्तरोन्नति तर्फः

- सञ्चालनमा रही रहेका लघु उद्यमको व्यावसायिक क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यकता पहिचानको सम्बन्धमा SWOT Analysis गर्ने र त्यसको आधारमा तोकिएको बजेट तथा कार्यक्रमभित्र रही सहयोगको क्षेत्रको प्राथमिकीकरण गर्ने,
- उद्यमीको व्यवसाय व्यवस्थापन तथा व्यवसायको वृद्धिका लागि उद्यमशीलता विकास तालिम (TOEE. TOGE) सञ्चालन गर्ने,
- उद्यमीको व्यावसायिक क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि देहायका विषयमा सहजीकरण गर्नेः-
    - लघु उद्यमीद्वारा उत्पादित वस्तुको बिक्री बढाउन,
    - उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि गर्न,
    - प्रविधिमा पहुँच तथा हस्तान्तरण गर्न,
    - सीप विकास तालिम प्रदान गर्न,
    - लघु उद्यमीको नाफामा वृद्धि गर्न,
    - वस्तु विकास तथा विविधिकरण गर्न,
    - गुणस्तर नियन्त्रण तथा गुणस्तरिय वस्तु वा सेवाको उत्पादन गर्न,
    - बजार सञ्जालको विकास तथा व्यावसायिक परामर्श प्रदान गर्न,
    - उद्यमीले आंशिक रूपमा सञ्चालन गरेको उद्यमलाई पूर्ण रोजगारीमा परिवर्तन गराउन ।
- लघु उद्यमीलाई निजले सञ्चालन गरेको उद्यमबाट आधारभूत आर्थिक आवश्यकता पूरा गर्न सक्षम हुने स्तरमा नाफा आर्जन गर्न सक्षम बनाउन सहयोग गर्ने,
- लघु उद्यमी समूहको परिचालन तथा क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहयोग गर्ने,

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरवार, काठमाडौं

- लघु उद्यमीको व्यावसायिक कारोवार तथा प्रदान गरिएको सेवाको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।

(ग) अन्य

- कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा आवश्यक पर्ने नीति निर्माणको लागि आवश्यकताको आधारमा स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने,
- स्थानीय तहको उद्योग विकास शाखा वा उद्योगसँग सम्बन्धित शाखासँग लघु उद्यमका लागि प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रही तोकिएका कार्य गर्ने,
- यस कार्यक्रम तथा उद्यम विकास वा सीप विकास सम्बन्धी अन्य कार्यक्रम सञ्चालनको लागि परिचालित कर्मचारीको मेड मोडेलमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहजीकरण गर्ने,
- स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने बार्षिक योजना तर्जुमा प्रकृयामा लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई मूलधारमा ल्याउनका लागि स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, लगायत अन्य साझेदार संघ संस्थालाई आफ्ना आफ्ना जिम्मेवारी तथा भूमिकाको बारेमा छलफल वा अनुशिक्षण पद्धती मार्फत सुसुचित गराउने,
- उद्यम विकास रणनीतिक योजना निर्माण तथा यसको कार्यान्वयनका लागि आवश्यकता अनुसार सहजीकरण गर्ने,
- स्थानीय तहले कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने,
- लघु उद्यम विकासका लागि सञ्चालन गरिएका सबै कार्यक्रम तथा बजेटको अनिवार्यरूपमा समुदायस्तरमा सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने र स्थानीय तहले आयोजना गरेको सार्वजनिक सुनवाईमा सहभागी हुने,
- कार्यक्रमले तोकेको कार्य प्रगति प्रतिवेदन समयमा नै तयार गरी पेश गर्ने,
- उद्यमशीलता विकास सहजिकरण केन्द्र वा अन्य यस्तै प्रकृतिका संस्था/एकाईसंग सम्भावना भएका क्षेत्रमा साझेदारी वा सहकार्य हुने गरी समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- उद्योग विकास शाखाले लघु उद्यमसँग सम्बन्धित तोकिएका कार्य गर्ने,
- गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ मा उद्यम विकास सहजकर्ताले गर्ने भनी तोकिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(२) **उद्यम विकास सहजकर्तामा हुनुपर्ने सीपहरूः-**

- उद्यम विकास सहजकर्तामा मृदभाषी, स्थानीय भाषालाई सम्मान गर्ने, ध्यान दिएर सुन्ने, रचनात्मक उत्तर दिने, समुदायमा घुलमिल हुन सक्ने आदि सीप भएको,
- लघु उद्यमीलाई उनीहरूको उद्यम सफलतापूर्वक सञ्चालन गर्नका लागि व्यावसायिक परामर्श प्रदान गर्न सक्ने,
- लघु उद्यमका सफलताका पक्ष पहिचान गर्न सक्ने, सञ्चालित उद्यमको सवल र दुर्बल पक्षको विश्लेषण गरी सफल उद्यमको विकास गर्न सक्ने,
- उद्यमी र उद्यमको समस्याको पहिचान गर्न उद्यमीसँगको अन्तर्क्रिया, समाधानका उपाय खोजी गर्न सहभागितामूलक पहल, विश्लेषण तथा अनुभवको आधारमा उपयुक्त निर्णय गर्न सक्ने,
- लघु उद्यमी तथा उनीहरूको उद्यमको नियमित सुपरिवेक्षण, अनुगमन गरी आवश्यक सुझाव तथा उद्यम स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक तालिमको आयोजना, सोको लागि अन्य सेवा प्रदायक संस्थासँगको समन्वय र सहकार्य गर्न सक्ने,
- उद्यमीसँग व्यवहारिक छलफलको माध्यमबाट दोहोरो सिकाईको वातावरण तयार गर्न सक्ने ।

(३) **सेवा करार सम्झौता समाप्त हुनेः** गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को दफा ५ को उपदफा (९) र दफा ७ को उपदफा (३) को अवस्था आए सोही बमोजिम हुनेछ । सोको अतिरिक्त उद्यम विकास सहजकर्तासँगको करार सम्झौता त्यस्तो सम्झौता हुँदाका बखतको शर्तमा आर्थिक बर्षको अगावै समाप्त हुने भनी सम्झौतामा तोकिएको भए सोही बमोजिम र सो नभएमा सोही आर्थिक वर्षको अन्तमा स्वतः समाप्त हुनेछ । सम्झौता भङ्ग भए भङ्ग भएको २ दिनभित्र वा सम्झौता समाप्त हुनु पूर्व आफ्नो जिम्मामा रहेको जिन्सी, नगद वा कागजात बरबुझारथ गर्नु पर्नेछ । बरबुझारथ नगरेमा प्रचलित कानून बमोजिम असुल उपर गरी कारबाही हुनेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-२

(दफा १० को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

लघु उद्यम विकासका लागि कार्य योजनाको ढाँचा (नमुना)

आ.व. ....

क्र.सं.	क्रियाकलाप	लक्ष्य	समय (चौमासिक)			बजेट (रु.)	मुख्य जिम्मेवार व्यक्ति
			पहिलो	दोस्रो	तेस्रो		
(क)	**नयाँ उद्यमी सिर्जना**						
१	उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालनः						
१.१	पिआरए						
१.२	घरधुरी सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम ए र बी)						
१.३	सम्भाव्य लघु उद्यमीका रूपमा सहभागीहरूको छनौट						
१.४	भैरहेका उद्यमीहरू सम्भाव्य उद्यमीका रूपमा पहिचान भएमा (फाराम सी)						
१.५	बजार सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम डी)						
१.६	उपयुक्त प्रविधि अध्ययन सम्पन्न (फाराम ई)						
१.७	श्रोत सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न (फाराम एफ)						
१.८	वातावरण परीक्षण सम्पन्न (फाराम जी)						
१.९	लघु उद्यमी समूहको गठन तथा परिचालन						
२	उद्यमशीलता विकास तालिम						
२.१	उद्यमशीलता विकास तालिम सञ्चालन (टोपे, टोसे र लैङ्गिक सचेतना)						
२.२	व्यावसायिक योजना तयार गरिने सङ्ख्या						
२.३	उद्यम व्यवसायको छनौट						
३	प्राविधिक सीप विकास तालिम						

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

३.१	व्यवसायिक योजनाको आधारमा छनौट भएका उद्यमको आधारमा सीप विकास तालिम						
४	लघु वित्तमा पहुँच						
४.१	लघु उद्यमी र वित्तीय सेवा प्रदायकसँग अन्तरक्रिया						
४.२	लघु कर्जा प्राप्त गर्ने उद्यमीहरूको सङ्ख्या						
४.३	लघु उद्यमको विमाको लागि सहजीकरण						
५	उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच तथा हस्तान्तरण						
५.१	उपयुक्त प्रविधि आपूर्ति गर्ने संस्थाहरूको रोस्टर तयारी						
५.२	प्रविधि आपूर्तिकर्तासँग सम्बन्धन विकास						
५.३	उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण						
६	वजार सम्वन्धन विकास						
६.१	उद्यमी र केताहरू बीच अन्तर्क्रिया						
६.२	बजार प्रवर्द्धनात्मक क्रियाकलापहरू						
६.३	अन्य बजार विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरू						
७	व्यावसायिक परामर्श सेवा						
८	साझा सुविधा केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनमा सहजीकरण						
८.१	सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने तथा व्यावसायिक योजना तयार गर्ने						
८.२	सम्झौता सम्पन्न गर्ने						
८.३	साझा सुविधा केन्द्रको निर्माण सम्पन्न						
९	लघु उद्यमी सिर्जना सङ्ख्या						
(ख)	**भइरहेको उद्यमीको स्तरोन्नति**						
१	स्तरोन्नतिको लागि आवश्यकता पहिचान गर्ने						
२	आवश्यकता पहिचानको आधारमा पुनर्ताजगी तथा स्तरोन्नति तालिम						

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

३	प्रविधि हस्तान्तरण तथा प्रविधि पहुँचका लागि सहजीकरण						
४	बजारीकरणमा सहयोग						
५	व्यावसायिक परामर्श						
६	कुल स्तरोन्नति हुने उद्यमीको सङ्ख्या						
(ग)	**कुल रोजगारी सिर्जना हुने सङ्ख्या**						
१	नयाँ उद्यमीबाट रोजगारी सिर्जना हुने सङ्ख्या						
२	स्तरोन्नतिबाट थप रोजगारी हुने सङ्ख्या						
(घ)	**गरिबीको रेखाबाट माथि आउने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या**						

नोटः कार्यक्रम सञ्चालन नतिजामूखी भएकाले माथि उल्लिखित प्रक्रियाहरूबाट वर्षको अन्तमा तोकिएको लक्ष्यमा उद्यमी सिर्जना भएको हुनु पर्नेछ । कार्यक्रमको लागि बजेट तय गर्दा यसै अनुसूचीको तालिका नं. १ बमोजिम र कार्यान्वयन तालिका नं. २ बमोजिम गर्नु पर्नेछ।

तयार गर्ने	सिफारिस गर्ने	स्वीकृत गर्ने
उद्योग विकास शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	अध्यक्ष, उद्यम विकास समिति

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

तालिका नं. १

उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नतिका लागि बजेट तर्जुमाको दायरा

क्रियाकलापहरू	बजेट प्रतिशत दायरा (**Budget range in percentage)**
नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना तर्फ	
उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन	३ प्रतिशत सम्म
उद्यमशीलता विकास तालिम (आफ्नो व्यवसाय सुरु तथा सुधार गर्नुहोस्)	७ देखि ९ प्रतिशत सम्म
प्राविधिक सीप विकास तालिम	३५ देखि ४१ प्रतिशत सम्म
प्रविधि हस्तान्तरण	१५ देखि १८ प्रतिशत सम्म
वित्तीय सेवामा पहुँच	३ देखि ४ प्रतिशत सम्म
बजारीकरणमा सहयोग	३ देखि ५ प्रतिशत सम्म
उद्यम विकास सहजकर्ता परिचालन	२४ देखि ३३ प्रतिशत सम्म
लघु उद्यमीको स्तरोन्नति तर्फ	
उद्यमीहरूको स्तरोन्नति (पुनर्ताजगी तथा एडभान्स सीप विकास तालिम)	१०० प्रतिशत
समूहमा प्रविधि हस्तान्तरण	१०० प्रतिशत
साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) (बजेटमा व्यवस्था भएका स्थानीय तहमा मात्र)	१०० प्रतिशत

(नोटः स्थानीय तहमा नयाँ लघु उद्यमीको लागि प्रति उद्यमी सिर्जना लागत तराई, भित्री मधेश, काठमाडौं उपत्यकाका जिल्लाका लागि रु.२५०००; पहाडी जिल्लाका लागि रु. २५००० देखि रु.२८००० र हिमाली जिल्लाहरूका लागि रु. २५००० देखि रु.३०००० का आधारमा र उद्यमीको स्तरोन्नतिको लागि उल्लिखित भौगोलिक विभाजनको सुगमता र विकटताको आधारमा प्रति उद्यमी लागत रु. १०००० र रु.१२००० सम्मको दायरालाई आधार मानी (चालु आ.व.लाई आधार वर्ष मानी) बजेटको प्रतिशत दायरा तयार गरिएको छ। उल्लिखित लागतका विषयमा आवधिकरूपमा मन्त्रालयले परिमार्जन गर्न र लक्ष्य निर्धारण गर्न सक्नेछ।)

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

तालिका नं. २

उद्यम विकास सहजकर्ताले तयार गर्नु पर्ने कार्ययोजना (नमूना)

(अनुसूची २ बमोजिमको स्वीकृत कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि)

क्र.सं.	कृयाकलापहरू	लक्ष्य	समय अवधि (मासिक)												जिम्मेवारी	कैफियत
			श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत	वैशाख	जेठ	आषाढ		
(क)	नयाँ उद्यमी सिर्जना															
१	उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालनः															
१.१	स्थानीयतहको अभिमुखीकरण सम्पन्न															
१.२	पिआरए सम्पन्न															
१.३	घरधुरी सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम ए)															
१.४	सम्भाव्य लघु उद्यमीका रूपमा सहभागीहरूको छनौट															
१.५	यदि भैरहेका उद्यमीहरू कार्यक्रमको लागि सम्भाव्य उद्यमीका रूपमा पहिचान गरिएका छन् भने फाराम सी भर्ने															
१.६	बजार सर्भेक्षण सम्पन्न (फाराम डी)															
१.७	उपयुक्त प्रविधि अध्ययन सम्पन्न (फाराम ई)															
१.८	श्रोत सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न (फाराम एफ)															
१.९	वातावरण परीक्षण सम्पन्न (फाराम जी)															
१.१०	लघु उद्यमी समूहको गठन तथा परिचालन															
२	उद्यमशीलता विकास तालिम															
२.१	उद्यमशीलता विकास तालिम सञ्चालन															
२.२	व्यक्तिगत व्यावसायिक योजना तयार गरेको सङ्ख्या															

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरवार, काठमाडौं

२.३	सामूहिक व्यावसायिक योजना तयार गरेको सङ्ख्या															
३	प्राविधिक सीप विकास तालिम															
३.१																
३.२																
३.३																
४	लघु वित्तमा पहुँच															
४.१																
४.२																
४.३																
५	उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच तथा हस्तान्तरण															
५.१																
५.२																
५.३																
६	वजार सम्वन्धन विकास															
६.१																
६.२																
६.३																
७	व्यावसायिक परामर्श सेवा															
७.१																
७.२																
७.३																
८	साझा सुविधा केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनमा सहजीकरण															
८.१																
८.२																
८.३																
९	अन्य															
९.१																
९.२																
९.३																
१०	लघु उद्यमीहरू सिर्जना सङ्ख्या															
(ख)	भैरहेको उद्यमीहरूका स्तरोन्नति															

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१	स्तरोन्नतिको लागि आवश्यकता पहिचान															
२	पुनर्ताजगी तथा स्तरोन्नति तालिम															
३	प्रविधि हस्तान्तरण तथा प्रविधि पहुँचका लागि सहजीकरण															
४	बजारीकरणमा सहयोग															
(ग)	रोजगारी सिर्जना हुने सङ्ख्या															
(घ)	गरिबीको रेखाबाट माथि आउने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या															

तयार गर्ने
उद्यम विकास सहजकर्ता

स्वीकृत गर्ने
शाखा प्रमुख

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-३

(दफा ११ सँग सम्बन्धित)

कार्यक्रमको बजेट तथा कार्यक्रमको बाँडफाँड

स्थानीय तहले कार्यक्रमको लागि प्राप्त गर्ने बजेट तथा कार्यक्रमलाई लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल अनुरूपका क्रियाकलापहरूमा वर्गीकरण गरी कुल प्राप्त बजेटलाई देहायको तालिकामा उल्लिखित प्रतिशतको दायराभित्र रही स्थानीय तहले आफैंले तथा व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्था मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ :-

क्रियाकलापहरू	बजेट प्रतिशत दायरा (Budget range in percentage)	कार्यक्रम सञ्चालन
नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना तर्फ		
उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन	बढीमा ३ प्रतिशत सम्म	स्थानीय तह आफैंले सहजकर्ता मार्फत
उद्यमशीलता विकास तालिम (आफ्नो व्यवसाय सुरुवात तथा सुधार)	७ देखि ९ प्रतिशत सम्म	स्थानीय तह आफैंले सञ्चालन गर्ने सहजकर्ता मार्फत
प्राविधिक सीप विकास तालिम	३५ देखि ४१ प्रतिशत सम्म	सेवा प्रदायक संस्था मार्फत गर्न सक्ने
प्रविधि हस्तान्तरण	१५ देखि १८ प्रतिशत सम्म	स्थानीय तह आफैंले गर्ने
वित्तीय सेवामा पहुँच	३ देखि ४ प्रतिशत सम्म	स्थानीय तह आफैंले सञ्चालन गर्ने सहजकर्ता मार्फत
बजारीकरणमा सहयोग	३ देखि ५ प्रतिशत सम्म	स्थानीय तह आफैंले सञ्चालन गर्ने सहजकर्ता मार्फत
उद्यम विकास सहजकर्ता परिचालन	२४ देखि ३३ प्रतिशत सम्म	स्थानीय तहले सेवा करार सम्झौता गरी परिचालन गर्ने
लघु उद्यमीको स्तरोन्नति तर्फ		
उद्यमीहरूको स्तरोन्नति (पुनर्ताजगी तथा एडभान्स सीप विकास तालिम)	१०० प्रतिशत	सेवा प्रदायक संस्था मार्फत गर्न सक्ने
समूहमा प्रविधि हस्तान्तरण	१०० प्रतिशत	स्थानीय तहले आफैंले गर्ने

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय

साझा सुविधा केन्द्र (उद्यमघर)	१०० प्रतिशत	स्थानीय तह आफैंले गर्ने

नोटः स्थानीय तहमा नयाँ लघु उद्यमीको लागि प्रति उद्यमी सिर्जना लागत तराई, भित्री मधेश, काठमाडौं उपत्यकाका जिल्लाका लागि रु.२५०००; पहाडी जिल्लाका लागि रु. २५००० देखि रु.२८००० र हिमाली जिल्लाहरूका लागि रु. २५००० देखि रु.३०००० का आधारमा र उद्यमीको स्तरोन्नतिको लागि उल्लिखित भौगोलिक क्षेत्रको सुगमता र विकटताको आधारमा प्रति उद्यमी लागत रु. १०००० र रु.१२००० सम्मको दायरालाई आधार मानी (चालु आ.व.लाई आधार वर्ष मानी) बजेटको प्रतिशत दायरा तयार गरिएको छ। उल्लिखित लागतका विषयमा मन्त्रालयले आवधिक रूपमा परिमार्जन गर्न र कार्यक्रमको लक्ष्य निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-४

(दफा १२ को उपदफा (१), (२) र दफा १३ सँग सम्बन्धित)

सेवा प्रदायक संस्थाको कार्यविवरण तथा आशयपत्र

१. सामान्य जानकारी

१.१ परियोजनाको शीर्षक	
१.२ परियोजनाको स्थानीय तह/ जिल्ला/प्रदेश	
१.३ संस्थाको नाम	
१.४ संक्षिप्त नाम कुनै छ भने	
१.५ संस्थाको कानूनी अवस्था	राष्ट्रिय/जिल्ला
	गैर सरकारी संस्था/फर्म
१.६ सम्पर्क विवरण जस्तैः सम्पर्क व्यक्ति, ठेगाना, फोन, फयाक्स, इमेल	
१.७ दर्ता भएको मिति, दर्ता गरिएको कार्यालयहरूको नाम; जस्तैः समाज कल्याण परिषद्, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालय आदि	
१.८ काम सुरु गरेको मिति	
१.९ दर्ता नवीकरणको अन्तिम मिति	

२. सेवा प्रदायक संस्थाको उद्देश्य तथा क्षमता

२.१ विधानमा उल्लिखित संस्थाको प्रमुख उद्देश्यहरू समावेश गर्ने (संस्थाको विधानको प्रतिलिपि संलग्न गर्ने)	
२.२ संस्थाको योग्यता (जस्तैः कृषिमा, वनमा, पर्यटनमा, सेवामा आधारित उद्यमहरूको विकासका क्षेत्रमा)	
२.३ कार्यक्रम व्यवस्थापन निर्देशिका (संस्था छनौट पछि हेरिने)	
२.४ संस्थामा रहेको लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था (जस्तैः कर्मचारी भर्नामा, कर्मचारीको जिम्मेवारीमा, लाभांश वितरणमा आदि)	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय

२.५ संस्थाको कति जना कर्मचारी या सदस्यहरूले उद्यमशीलता/लघु उद्यम विकासको माध्यमबाट गरिबी निवारणको लागि तालिम प्राप्त तथा अनुभव हासिल गरेका छन् ? कति जना कर्मचारीको उद्यम विकास सहजकर्ता या अधिकृतको रूपमा काम गरेको अनुभव छ ?	
२.६ विगतमा संस्थाले उद्यम विकासको क्षेत्रमा के कति सफलता पाएको छ ?	
२.७ विगतमा संस्थाले दातृ संस्थाहरूसँग या साझेदारीमा काम गरेका संस्थाहरू (यदि भएमा लेख्ने)	

३. विगत कामको अनुभव

३.१ कामको किसिम	३.२ जिल्ला	३.३ गाउँपालिका/ नगरपालिका	३.४ लाभान्वितहरू		३.५ कार्य गरेको अवधि	३.६ कोष परिचालन रुपैयाँमा	३.७ कोषको श्रोत	३.८ परिणाम हासिल
			जम्मा	महिला प्रतिशतमा				

३.९ पहिले काम गरेको विभिन्न संस्थाहरूको सिफारिश (कम्तिमा ३ वटा) समावेश गर्ने ।

३.१० संस्थाको छोटकरी प्रतिवेदन तथा प्रगति प्रोफाइल वा प्रकाशित भएको दस्तावेज कम्तीमा तीन वटा बुझाउन होला जसले संस्थाको सफलता हासिल गरेको देखिन्छ।

४. संस्थाको कार्यकारी समितिको संरचना

४.१ व्यक्तिको नाम	४.२ लिङ्ग	४.३ जात-जनजाति	४.४ बोर्डमा रहेको पद	४.५ शिक्षा-योग्यता	४.६ काम गरेको क्षेत्र र अनुभव गरेको वर्ष	४.७ सम्बन्धित जिल्लामा काम गरी अनुभव प्राप्त गरेका वर्षहरू

नोटः प्रस्तावित परियोजनामा बोर्डका सदस्यहरू कर्मचारी भएर काम गर्न पाउने छैन्।

५. संस्थामा रहेका मानव श्रोतहरू

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

५.१ व्यक्तिको नाम	५.२ लैङ्गिक	५.३ जात-जनजाति	५.४ बोर्डमा रहेको पद	५.५ शिक्षा-योग्यता	५.६ काम गरेका क्षेत्र र अनुभव गरेको वर्ष	५.७ सम्बन्धित जिल्लामा काम गरी अनुभव प्राप्त गरेका वर्षहरू (विशेष जिल्ला पनि)

६. परियोजनाका टोलीको संरचना (यस प्रस्तावित परियोजना कार्यन्वयनका लागि)

६.१ व्यक्तिको नाम	६.२ लैङ्गिक	६.३ जात-जनजाति	६.४ पेशागत अनुशासन	६.५ शिक्षा-योग्यता	६.६ काम गरेका क्षेत्र र अनुभव गरेको वर्ष	६.७ जिल्लामा काम गरी अनुभव प्राप्त गरेका वर्षहरू (जिल्ला तोक्ने)

नोटः प्रस्तावित परियोजनामा बोर्डको सदस्यहरू कर्मचारी भएर काम गर्न पाउने छैन् ।

७. एकैसाथ मिलेर र साझेदारीमा (Collaboration and Partnership)

७.१ एकैसाथ मिलेर र साझेदारीमा काम गरेको संस्थाहरू	७.२ एकैसाथ मिलेर र साझेदारीमा काम गर्नुको उद्देश्य	७.३ एकैसाथ मिलेर काम गरेको अवधि	कैफियत

८. वित्तीय तथा अन्य प्रणाली

८.१ बुक किपिङ्ग प्रणाली/वित्तीय/लेखा तथा प्रशासनिक प्रणाली	
८.२ यदि संस्था कर छुटको दायरामा पर्दछ भने कर छुटको प्रमाण पत्र ।	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

८.३ गत २ वर्षको अडिट प्रतिवेदनको साथ अडिटरले दिएको टिका टिप्पणी समेतको फोटो कपि पेश गर्ने ।	
८.४ रजिष्ट्रेसनको प्रमाण पत्र र सूचीत नम्बर समावेश गर्ने	
८.५ व्यक्तिगत, प्रशासनिक, र वित्तीय नीति/निर्देशिका (छनौटपछि प्रमाणित गरिने छ)	
८.६ ओभरहेडको उपयोग बारे रणनीति/निर्देशिका	

९. यदि संस्था कुनै पनि कानूनी विवादमा परेको भएमा सोको व्यहोरा खुलाउनुपर्नेछ ।
छ .... छैन ....

१०. माथि लेखिएका सबै जानकारी सत्य छ भनी प्रमाणित गर्दछु ।

दस्तखतः ....

नामः

पदः

मितिः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

Curriculum Vitae (व्यक्तिगत विवरण)

१. सामान्य परिचय (परिचय र सम्पर्क)

नाम :	
प्रस्तावित पद :	
लिङ्ग र उमेर :	
जात/जाति :	
ठेगाना :	
ईमेल :	
सम्पर्क नं :	

२. शैक्षिक योग्यता

शैक्षिक योग्यता	शैक्षिक संस्थाको नाम ठेगाना	उत्तिर्ण गरेको वर्ष

३. प्राप्त गरेका तालिमहरू

तालिमको नाम	तालिम प्रदान गर्ने संस्था	तालिम अवधि मिति.... देखि... सम्म

४. रोजगारीको बिवरण

पद	संस्थाको नाम ठेगाना	अवधि (देखि सम्म)	मुख्य भूमिका तथा दायित्व (जिल्लाको नाम समेत राख्ने)

५. References (कम्तीमा दुई जना)

मिति : ....   हस्ताक्षर : ....

मिति : ....   हस्ताक्षर : ....

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-५

दफा १७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

प्राविधिक प्रस्ताव फाराम

तल उल्लेख गरिएका १ देखि १० सम्मका प्रश्नहरूको उत्तर दिने सेवा प्रदायक संस्थाहरू मात्र आगामी प्रक्रियाका लागि छनौट हुन सक्नेछन्।

क्र. सं.	विषयवस्तु (Content) सन्दर्भ सङ्केत नम्बर :
१	परियोजनाको शीर्षकः छोटो रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् (के, किन र कहिले गरिनेछ ?)
	(क) प्राविधिक प्रस्ताव
२	भूमिका र पुष्टयाइँ २.१ यो परियोजना यहाँको कार्यक्षेत्र - जिल्ला, गाउँपालिका/नगरपालिका, ग्रामीण बजार केन्द्रमा किन आवश्यक छ ? २.२ यो परियोजनाका लागि लक्षित समुदायका मागका आधारहरू वा पुष्टयाइँका आधारहरू के-के हुन् ? २.३ हाल के के लघु उद्यम व्यवसायहरू सञ्चालित छन् र जिल्ला, गाउँपालिका/नगरपालिका र बजार क्षेत्रमा सम्भाव्य उद्यमहरू (श्रोतको उपलव्धता, लक्षित समुदायको चाहना वा रुची, बजारको माग) को अवस्था कस्तो छ ? २.४ परियोजनाको कार्यान्वयनका लागि संस्थाका निर्दिष्ट अनुभवहरू के-के छन् ? २.५ यो परियोजनाका लागि योजना तर्जुमा गर्दा (प्रस्तावित कार्यक्षेत्रमा) क-कस्को सहभागिता रह्यो ? लक्षित समुदाय (विशेषगरी महिला, विपन्न समुदायका सदस्यहरूलाई लघु उद्यमीका रूपमा विकास गर्नका लागि) को विचार के थियो?
३	परियोजनाको उदेश्यहरू (२.५ SMART सूचकहरू) निर्दिष्ट (specific), मापनयोग्य (measurable), प्राप्त गर्न सकिने (achievable), सान्दर्भिक (relevant), समयसीमा (time-bound) अति गरिब र समावेशी लघु उद्यम विकासका लागि उद्देश्यहरू) .... परियोजना के उपलब्धि गर्न चाहन्छ ?

४	परियोजनाको अवधि .... परियोजनाको सुरु र अन्तिम मिति

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

५ परियोजनाको तार्किक ढाँचा (Project Logical Framework)

सारांश	सङ्ख्यात्मक उद्देश्यमूलक रूपमा पुष्ट्याइँ योग्य सूचकहरू (Objectively verifiable indicators – OVIs)	गुणात्मक रूपमा जाँच गर्न सकिने सूचकहरू (QVIs)	पुष्ट्याइँका आधारहरू	जोखिमहरू र पूर्वानुमानहरू
ध्येय (Goal)				
उद्देश्य (Purpose)				
उपलब्धिहरू (Outputs) मेड मोडेलका प्रत्येक सम्भागका लागि)				
क्रियाकलापहरू	Inputs			

६ परियोजना अन्तर्गत सम्पन्न गरिने मुख्य क्रियाकलापहरू (गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमको अति गरिब र समावेशी लघु उद्यम विकास मोडेलका सम्भागहरू अवलम्बन गरेर)

प्रत्येक उपलब्धि (Output) का लागि मुख्य क्रियाकलापहरू	समयसीमा (कहिलेसुरु र सम्पन्न गर्ने)	विधिहरू/तहहरू (कसरी कार्यान्वयन गर्ने)	सहयोगी संस्थाहरू

७ कार्यान्वयनको अवधारणा (approach)

७.१ परियोजनाका उपलब्धि (output)/ परिणाम (outcomes) लाई कसरी दिगो बनाउन सकिन्छ ?

७.२ यो परियोजनाका कारण वातावरणमा पर्ने सम्भाव्य नकारात्मक असरहरूबाट बच्न कसरी निश्चिन्त हुन सकिन्छ ? कुन वातावरणमैत्री प्रविधि र अभ्यासहरू अवलम्बन गर्न सकिन्छ?

७.३ मूल्यश्रृङ्खला पद्धति कसरी अवलम्बन गर्नुहुन्छ ?

७.४ उद्यमीहरू बिशेषगरी अशिक्षित महिला विपन्न समुदायमा प्राविधिक सीपको

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

	विकास कसरी सुनिश्चित गर्नुहुन्छ ? ७.५ उद्यमीहरूको उपयुक्त प्रविधिमा पहुँचका लागि कसरी सहजीकरण गर्नुहुन्छ ? ७.६ स्वस्थ र गुणस्तरयुक्त वस्तु उत्पादन, उत्पादित वस्तुको बजार सञ्जाल, वस्तु विकास (products development) का लागि कसरी सुनिश्चित गर्नुहुन्छ ? ७.७ गुणस्तरयुक्त सेवा प्रवाहका लागि कसरी सुनिश्चित गर्नुहुन्छ ?
८	अन्य सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य तथा साझेदारी ८.१ लघु उद्यमी समूहसँग कसरी र के का लागि ? ८.२ विषयगत निकायहरूसँग कसरी र के का लागि ? (कृपया उल्लेख गर्नुहोस्) ८.३ निजी क्षेत्रसँग कसरी र के का लागि ? (कृपया उल्लेख गर्नुहोस्) ८.४ अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँग कसरी र के का लागि ? (उल्लेख गर्नुहोस्)
९	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ९.१ परियोजनाका गतिविधि प्रगतिको सुपरीवेक्षण कसरी गर्नुहुन्छ ? ९.२ परियोजनाका गतिविधिहरूको उपलब्धि र परिणामहरूको अभिलेख कसरी राख्नुहुन्छ? ९.३ लघु उद्यमी समूह र लघु उद्यमीको तहमा प्रगति र सिकाइहरूको अभिलेख कसरी राख्नुहुन्छ ? ९.४ प्रत्येक क्रियाकलाप/गतिविधिको कार्यदक्षता मूल्याङ्कन कसरी गर्नुहुन्छ ? ९.५ नियमित कार्यसम्पादन प्रतिवेदन कसरी तयार गर्नुहुन्छ र आगामी योजना तर्जुमा र नीतिगत प्रभाव पार्न यसलाई कसरी उपयोग गर्न सकिन्छ ?

देहायका अवस्थामा प्राविधिक प्रस्ताव स्वीकार गरिने छैन :

(क) सहभागीलाई खाजा खर्च वापत दैनिक रु. १५०।- भन्दा कम प्रस्ताव गरेमा ।

(ख) तालिम प्राप्त गर्न बास बस्नुपर्ने जुनसुकै सहभागीको हकमा निर्वाह भत्ता वापत दैनिक रु. "रु. ३५०।-" भन्दा कम प्रस्ताव गरेमा ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरवार, काठमाडौं

अनुसूची-६

(दफा १७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

आर्थिक प्रस्ताव फाराम

तल उल्लेख गरिएका प्रश्नहरूको उत्तर दिने सेवा प्रदायक संस्थाहरू मात्र आगामी प्रक्रियाका लागि छनौट हुनेछन्:-

वित्तीय प्रस्ताव						
१०	कार्यक्रमबाट अनुरोध गरिएको कुल वित्तीय सहयोग					
	प्रस्तावित क्रियाकलापहरू	समयसीमा (२०.......) देखि .... सम्म.......	कार्यक्रमको योगदान (रु.)	स्थानीय तहको योगदान (रु.)	आवेदन गर्ने संस्थाको योगदान (रु.)	जम्मा (रु.)
	उपलब्धि (Output) १ प्राविधिक सीप विकास तालिम:					
	क्रियाकलाप १.१					
	क्रियाकलाप १.२					
	क्रियाकलाप १.३					
	जनशक्ति व्यवस्थापन लागत :					
	१					
	२					
	स्तरोन्नतिका क्रियाकलापहरू					
	१ पुनर्ताजगी तथा एडभान्स सीप विकास तालिम					

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

		शीर्षभार (overhead)					
		जम्मा					
		मूल्य अभिवृद्धि कर					
		कुल जम्मा					

मनासिब प्रशासनिक लागत (शीर्षभार खर्च समावेश गर्नु पर्नेछ जुन सिलसिलेवार रूपमा उल्लेख गरिएको (itemized) र जवाफदेहिताका लागि आवश्यक हुनेछ । शीर्षभार कुल कार्यक्रम खर्चको १० प्रतिशतभन्दा कम हुनु पर्नेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-७

(दफा १७ को उपदफा (६) सँग सम्बन्धित)

<u>प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्तावको मूल्याङ्कन प्रक्रिया</u>

सेवा खरिदका लागि सेवा प्रदायक संस्थाहरूबाट पर्न आएका प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कनका प्रक्रिया देहाय बमोजिम रहेका छन् :-

(१) प्राविधिक प्रस्ताव मूल्याङ्कनमा देहाय बमोजिमको अङ्कको सीमा ननाघ्ने गरी कामको प्रकृति र जटिलता अनुसार उपयुक्त अङ्क उल्लेख गर्नु पर्नेछः-

(क) प्रस्तावदाताको खास कामको अनुभव - कुल अङ्कको पच्चीस प्रतिशतसम्म

(ख) कार्य सम्पादन गर्ने तरिका र कार्य क्षेत्रगत शर्त प्रतिको प्रभावग्राहिता - कुल अङ्कको बीसदेखि पैतिस प्रतिशत सम्म

(ग) मुख्य-मुख्य जनशक्तिको योग्यता र अनुभव – कुल अङ्कको तीस देखि साठी प्रतिशतसम्म

(घ) प्रविधि हस्तान्तरण वा तालिम – कुल अङ्कको दस प्रतीशत सम्म ।

(२) प्रस्तावदाताको छनौटः (१) प्रस्तावको छनौट गर्न गुणस्तर र लागत विधि अनुसार मूल्याङ्कन समितिले देहाय बमोजिम प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन गरी सफल प्रस्तावदाताको छनौट गर्नु पर्नेछः-

(क) मूल्याङ्कन गरिने प्रस्तावदाताको प्राविधिक प्रस्तावको प्राप्ताङ्कलाई प्राविधिक प्रस्तावको लागि छुट्याइएको अङ्कभारले गुणन गरी प्राप्त गुणनफललाई एक सयले भाग गर्दा आउने भागफलको अङ्क प्राविधिक प्रस्तावको खुद प्राप्ताङ्क हुनेछ ।

(ख) प्राविधिक प्रस्तावको मूल्याङ्कनबाट सफल भएका प्रस्तावहरू मध्ये सबैभन्दा घटी कबोल अङ्कलाई आर्थिक प्रस्तावको लागि छुट्याइएको अङ्कभारले गुणन गरी प्राप्त गुणनफललाई मूल्याङ्कन गरिने प्रस्तावदाताको कबोल अङ्कले भाग गर्दा आउने भागफलको अङ्क आर्थिक प्रस्तावको खुद प्राप्ताङ्क हुनेछ ।

(ग) प्राविधिक प्रस्ताव र आर्थिक प्रस्तावको खुद प्राप्ताङ्क जोडी संयुक्त मूल्याङ्कन गर्दा सबैभन्दा बढी अङ्क पाउने प्रस्तावदाता सफल हुने हुँदा निजलाई छनौट गर्नु पर्नेछ ।

उदाहरणः

(१) प्राविधिक प्रस्तावलाई छुट्याइएको कुल अङ्कभार = ८० निर्धारित उत्तीर्णाङ्क ल्याउने, क, ख, र ग प्रस्तावदाताको प्राविधिक प्रस्तावमा पाएको अंकः-

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

क. = ९० ख. = ८५ ग. = ८०

उपयुक्त अङ्कको आधारमा प्राविधिक प्रस्तावमा पाउने अङ्क गणना गर्ने तरिकाः-

$$क = \frac{९० \times ८०}{१००} = ७२$$

$$ख = \frac{८५ \times ८०}{१००} = ६८$$

$$ग = \frac{८० \times ८०}{१००} = ६४$$

(२) आर्थिक प्रस्तावलाई छुट्याइएको अङ्कभार = २० प्राविधिक प्रस्तावमा उत्तीर्ण भएका क, ख, र ग प्रस्तावदाताले आर्थिक प्रस्तावमा कबोल गरेको रकमः-

क. = ४,५०,०००।– ख. = ४,३०,०००।– ग. = ४,२०,०००।–

तसर्थ सबैभन्दा घटी कबोल गरेको रकम = ४२०,०००।–

उपयुक्त अङ्कको आधारमा आर्थिक प्रस्तावमा पाउने अङ्क गणना गर्ने तरिकाः-

$$क = \frac{४२०००० \times २०}{४५०,०००} = १८.६६$$

$$ख = \frac{४२०००० \times २०}{४३००००} = १९.५३$$

$$ग = \frac{४२०००० \times २०}{४२००००} = २०$$

(३) प्राविधिक प्रस्ताव र आर्थिक प्रस्तावको संयुक्त मूल्याङ्कनबाट पाउने कुल अङ्क विवरणः-

प्रस्तावना	प्राविधिक प्रस्तावको खुद प्राप्ताङ्क	आर्थिक प्रस्तावको खुद प्राप्ताङ्क	कुल अङ्क	कैफियत
क	७२	१८.६६	९०.६६	सबैभन्दा बढी कुल अङ्क पाउने प्रस्तावदाता "क" छनौट गर्नु पर्ने ।
ख	६८	१९.५३	८७.५३	
ग	६४	२०.००	८४	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-८

(दफा १७ को उपदफा (७) सँग सम्बन्धित)

कार्यालय र सेवा प्रदायक संस्था बीच गरिने सम्झौताको ढाँचा

"गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम" कार्यान्वयनका लागि उद्यम विकास समिति...................को मिति ....को निर्णयानुसार कार्यालय .... र ....संस्था बीच भएको

द्विपक्षीय सम्झौता पत्र

कार्यालय .... (यसपछि "प्रथम पक्ष" भनिएको) र .... संस्था (यसपछि "दोश्रो पक्ष" भनिएको बीच

.... प्रदेश............................जिल्लाको .... गाउपालिका/नगरपालिकामा .... आर्थिक वर्षमा .... -जना लघु उद्यमी सिर्जना गर्ने र .... जना स्तरोन्नति गर्ने लक्ष्य हासिल गर्न संलग्न कार्यविवरण बमोजिम तपसिलमा उल्लेखित शर्तका अधीनमा रही प्रथम पक्षको कार्यालयमा यो द्विपक्षीय सम्झौता भएको हो।

शर्तहरू

(१) सम्झौताका पक्षहरूको विवरण

प्रथम पक्ष	दोश्रो पक्ष
नाम :	नाम :
ठेगाना :	ठेगाना :
फोन नं. :	फोन नं. :
फ्याक्स नम्बर :	फ्याक्स नम्बर :
सम्पर्कव्यक्ति :	सम्पर्कव्यक्ति :
माबाइल नं. :	माबाइल नं. :

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(२) सम्झौताको कार्यक्षेत्र : गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरूको परिचालन गरी गर्नुपर्ने लघु उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नतिसँग सम्बन्धित देहायका कार्यहरू यस सम्झौताका कार्यक्षेत्र हुनेछन्:

(क) सीप विकास तालिम सञ्चालन

(ख) स्तरोन्नतिका क्रियाकलापहरू

(ग) गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ मा व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाले गर्ने भनी तोकिएका अन्य कार्यहरू

(३) कार्य सम्पादन तालिका :-

क.सं.	सम्पादन गर्नुपर्ने कामको विवरण	काम सम्पन्न गरिसक्नु पर्ने मिति	कार्य सम्पादन सूचक
१	सीप विकास तालिम सञ्चालन		प्रतिवेदन
२	स्तरोन्नतिका लागि गरिने क्रियाकलापहरू		प्रतिवेदन
३	....		

(४) दोश्रो पक्षले सम्झौताको अवधिभर सञ्चालन गर्नुपर्ने विभिन्न तालिमहरूको नाम, अवधि र सहभागी सङ्ख्या देहायमा उल्लेख गरिएको छ :-

क.सं.	तालिमको नाम	तालिम अवधि	न्यूनतम सहभागी सङ्ख्या
१			
२			
३			

(५) दोश्रो पक्षले यस सम्झौता बमोजिमको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने जनशक्तिको विवरण निम्नानुसार हुनेछ :-

क.सं.	पद	सङ्ख्या	कैफियत
१			
२			
३			

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार

(६) दोश्रो पक्षले सम्झौता अवधिभर गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ मा व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाले गर्ने भनी तोकिएका भूमिका र दायित्वका अतिरिक्त देहायका जिम्मेवारीहरू पूरा गर्नु पर्नेछ :-

(क) उद्यमशीलता विकास तालिम प्राप्त गरी व्यावसायिक योजनाको आधारमा व्यवसाय छनौट समेत भएका सम्भावित उद्यमीहरूको विवरण सहजकर्तासँग समन्वय गरी शाखाबाट प्राप्त गर्ने,

(ख) शाखाबाट प्राप्त भएका सम्भावित उद्यमीले छानेको व्यवसायका आधारमा आवश्यक पर्ने सीप विकास तालिमको व्यवस्था गर्ने । उक्त तालिम दिंदा गुणस्तरलाई मध्यनजर राखी पर्याप्त समय र स्रोतको सुनिश्चितता गर्ने,

(ग) कुनै कारणबस कुनै स्थानमा कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्था भएमा सोको स्पष्ट कारण देखाई शाखालाई सुझाव सहितको विकल्प प्रस्तुत गर्ने,

(घ) आवश्यकता विश्लेषणको आधारमा शाखाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार उद्यम विकास सहजकर्तासँगको समन्वयमा उद्यमीको स्तरोन्नतिको लागि पुनर्ताजगी र एडभान्स तालिम प्रदान गर्ने,

(ङ) गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमले तयार गरेको जेसिएमआईएसमा प्रत्येक उद्यमीका लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा सूचकहरू प्रविष्टि गर्ने र सोको प्रतिवेदन शाखामा नियमितरूपमा उपलब्ध गराउने।

(७) दोश्रो पक्षले शाखा/सम्पर्क व्यक्तिसँग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहेर काम गर्नु पर्नेछ ।

(८) अनुगमनका लागि दोश्रो पक्षले अनुगमन गर्ने पदाधिकारी तथा निकायलाई सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(९) काबु बाहिरको परिस्थिति आइपरेको भनी आधार र कारण सहित निवेदन पेश गरेमा सो निवेदन उपर कार्यालयले निर्णय गरी दिएको निर्देशन अनुसार काम सम्पादन गर्नु पर्नेछ ।

(१०) यस सम्झौता बमोजिमका कार्यहरू गर्न दोश्रो पक्षले सब कन्ट्रयाक्ट गर्न पाउने छैन।

(११) यो सम्झौता कार्यान्वयनमा कुनै विवाद उत्पन्न भएमा उद्यम विकास समितिले विवाद समाधान संयन्त्रको रूपमा कार्य गर्नेछ । यो संयन्त्रको निर्णयमा चित्त

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

नबुझ्ने पक्षले अन्य कानुनी उपचारका उपायहरू अपनाउन यस सम्झौताले बाधा पुऱ्याउने छैन ।

(१२) यो सम्झौता कार्यान्वयन गर्न आर्थिक पक्षहरूमा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४ र स्थानीय खरिद नियमावलीका प्रावधानहरू लागू हुनेछ भने कार्यक्रम सञ्चालनका सन्दर्भमा गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ ।

(१३) यस सम्झौतामा उल्लेखित कृयाकलाप बाहेक लघु उद्यमीको हितको लागि कार्यालयले आवश्यक ठानेको अन्य थप कृयाकलापहरू प्रचलित कानूनले तोकेका प्रकृयाहरू पुरा गरी दोश्रो पक्षमार्फत गराउन कुनै बाधा पुगेको मानिने छैन ।

(१४) यस सम्झौता पत्रमा उल्लेख गरिएका दोश्रो पक्षले गर्नुपर्ने कार्यहरूमा आवश्यकता अनुसार थपघट गर्नु परेमा पहिलो पक्षले पन्ध्र दिन अगावै सोको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(१५) कार्यतालिकामा तोकिएको समय भित्र कार्यसम्पादन नगरेमा, अनुगमन उपसमितिले कामको गुणस्तर लगायतका पक्षमा प्रश्न उठाईदिएको प्रतिवेदन उपर समयमा सुधार नगरिएमा उद्यम विकास समितिको निर्णयानुसार प्रथम पक्षले पन्ध्र दिन अघि लिखित जानकारी गराई सम्झौता रद्द गर्नसक्नेछ ।

(१६) दोश्रो पक्षले कुनै कार्यसम्पादनका लागि म्याद थप गर्न औचित्यपूर्ण कारण सहित लिखित निवेदन दिएमा प्रचलित कानूनकोअधीनमा रही कार्यालयले एकपटकमा १५ दिनका दरले बढीमा ३० दिनसम्म म्याद थप गर्नसक्नेछ ।

(१७) यस सम्झौताको कूल रकम (सबैप्रकारका कर सहित) जम्मा रु. ....अक्षेरेपि रु. .... रहेको छ ।

(१८) रकम भुक्तानी सम्बन्धी व्यवस्थाः दोस्रो पक्षले प्रारम्भिक प्रतिवेदन (Inception Report) सहितको निवेदन पेश गरेपछि दश प्रतिशत रकम पहिलो किस्तामा उपलब्ध गराउन सकिनेछ । पहिलो भुक्तानी गरेको रकमको ८० प्रतिशत रकम खर्च गरेको विवरण (पहिलो किस्ता भुक्तानीलाई सत प्रतिशत खर्च मानेर) सहित पेश गरेको विवरण बिजकमा उल्लेख भएका कार्यक्रमहरू संतोषजनकरूपमा सम्पन्न भए नभएको यकिन गरी पेश गरेको सिफारिश र सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम बाँकी रकम सेवा प्रदायक संस्थालाई कार्यालयले बढीमा दुई किस्तामा भुक्तानी गर्न सक्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(१९) भुक्तानीका शर्त र तरिकाः भुक्तानीका लागि बिल पेश गर्दा कार्य सम्पन्न विवरण, मासिक प्रतिवेदन तथा कामको यथार्थ अवस्था झल्किने कागजातहरू समेत बुझाउनुपर्नेछ । यसरी पेश हुन आएका प्रतिवेदन तथा कागजातका आधारमा अनुगमन उपसमितिले आवश्यक जाँचबुझ गरी उक्त प्रगतिहरू जेसिएमआईएसमा प्रविष्टी भएको समेतको आधारमा भुक्तानीका लागि सिफारिश गरेपछि कार्यक्रम सम्पादन र परिणाम (Performance and Result) को आधारमा हुने प्रत्येक भुक्तानीमा प्रचलित कानूनले तोके बमोजिमको कर र सार्वजनिक खरिद ऐनले तोके अनुसारको रिटेन्सन मनी वापतको रकम कट्टा गरी बाँकी रकम भुक्तानी गरिनेछ । सेवा प्रदायक संस्थाले कर चुक्ता प्रमाण पत्र र कर समायोजन पत्र पेश गरे पछि मात्र रिटेन्सन मनी वापतको रकम भुक्तानी गरिनेछ ।

(२०) अन्य कुराहरूः ....

(२१) सम्झौताको अवधिः यो सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर भएको मिति............देखि ....सम्म कायम रहनेछ । प्रचलित कानूनको अधीनमा रही दुबै पक्षको आपसी सहमतिमा आवश्यकता अनुसार सम्झौताको म्याद थप गर्न सकिनेछ ।

(२२) साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अवस्थामा साझेदारी गर्न चाहने संस्थाहरूको समेत सहभागिता हुनेगरी त्रिपक्षीय सम्झौता समेत गर्न सकिनेछ ।

उपर्युक्त शर्तहरूमा मञ्जुरी भई दस्तखत गर्ने आधिकारिक प्रतिनिधिहरू

दोश्रो पक्ष...................... का तर्फबाट	प्रथम पक्ष ....का तर्फबाट
हस्ताक्षर .... नाम : .... पद : .... संस्थाको छाप :	हस्ताक्षर .... नाम : .... पद : .... कार्यालयको छाप :
रोहबर	
व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाको तर्फबाट हस्ताक्षर .... नाम : .... पद :	कार्यालयका तर्फबाट हस्ताक्षार............................... नामः............................... पदः...........................

इति सम्बत २०...... साल .... महिना........ गते रोज....... शुभम ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-९

(दफा २२ को उपदफा (१) र दफा ३४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल

लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेल सम्भाव्य बजार, उद्यमीहरूको माग र उद्यम विकासको सम्भावनाको आधारमा उद्यम विकास गरिने अवधारणामा आधारित छ । यस मोडेल अनुसार कुनै पनि क्षेत्रमा उद्यम विकास गर्नका लागि तीनवटा पक्षहरूको विश्लेषण गरिनु पर्छ, जस अन्तर्गत लक्षित समूहको चाहना, उनीहरूको चाहना बमोजिमको उद्यमको लागि आवश्यक स्रोत स्थानीय स्तरमै उपलब्धता र सम्भावित उद्यमबाट उत्पादन हुने वस्तुको बजारको सम्भाव्यता पर्दछन् । यस अवधारणामा मुख्य गरी बजार मागको अवस्थालाई विश्लेषण गरी बजारको सुनिश्चितताको आधारमा मात्र उद्यम विकासको लागि थप प्रक्रियाहरू प्रदान गरिन्छ । उद्यम विकासका लागि उद्यमीहरूको माग, बजार सम्भाब्यता, कच्चा पदार्थमा आधारित रहेर उद्यम विकासको सम्भाव्यता हेरेर मात्र उद्यम विकासको कार्यक्रमहरू शुरु गरिन्छ । (चित्र नं. १ हेर्नुहोस्)

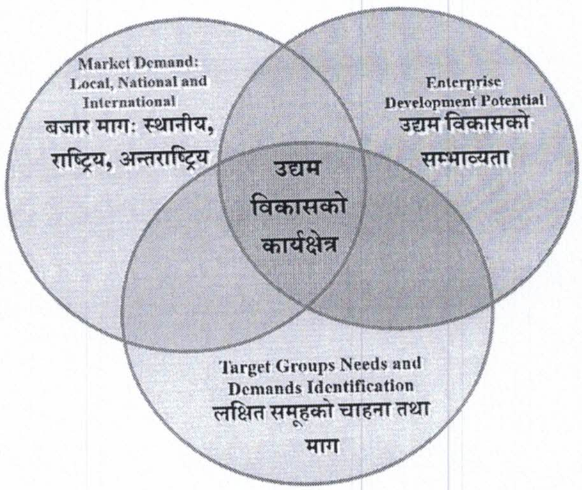

चित्र नं. १

उद्यमीहरूको सिर्जना र विकास कसरी गर्ने भन्ने हालसम्मको सिकाई, अनुभव र सफलतापूर्वक गरिएका प्रयासबाट उद्यमीहरूलाई एकीकृत सेवा अवधारणा (Integrated Service Approach) अन्तर्गत सहयोग गरी दिगो उद्यम विकास गर्न सकिन्छ भन्ने प्रमाणित भएको छ। यस अवधारणा अन्तर्गत विगतको अनुभवबाट प्रमाणित भैसकेका प्रक्रियाहरू जस्तै

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन, उद्यमशीलता विकास, सीपमुलक तालिम, वित्तमा पहुँच, उपयुक्त प्रविधि, बजारीकरण, व्यावसायिक परामर्श र उद्यमको स्तरोन्नतिका साथै उद्यम विकासका लागि नीतिगत वातावरण निर्माणमा निरन्तर जोड दिनु पर्नेछ (हेरौ चित्र नं. २)।

लघु उद्यम विकास मोडेलको प्रारूप

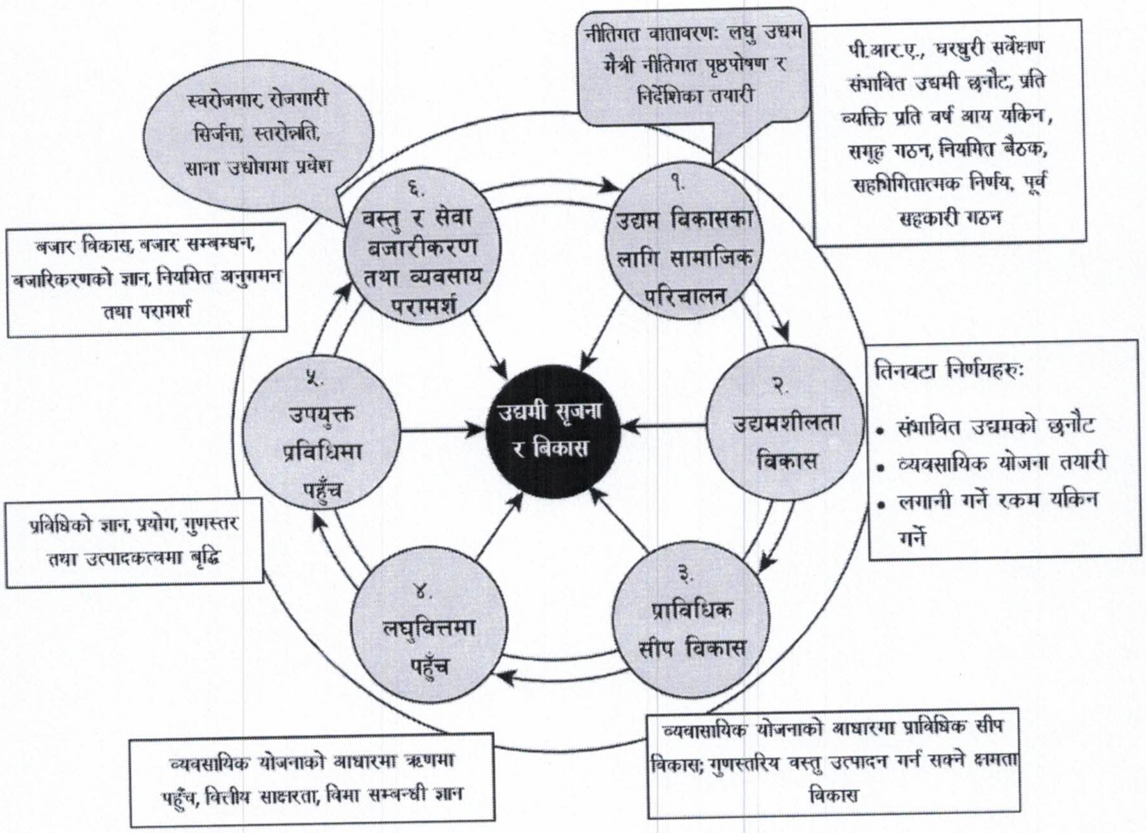

चित्र नं. २

उद्यमशीलता विकासका लागि चरणवद्ध रूपमा विभिन्न ६ वटा चरणहरूमा व्यावसायिक सेवा प्रदान गर्नु पर्ने हुन्छ । यी चरणहरूमा गरिने कार्यहरूको विवरण छोटकरीमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालनः यस चरणमा उद्यम गर्न इच्छुक समुदायलाई उद्यमी समूहमा आबद्धता गराई उद्यमसँग सम्बन्धित पक्षहरूको बारेमा

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

छलफल गर्ने, उद्यम स्थापनाको लागि उत्प्रेरित तथा नेतृत्व विकास गर्ने कार्य गरिन्छ । यसका अतिरिक्त उद्यम विकासका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको विश्लेषण गर्ने, सम्भावित उद्यमीहरू छनौट गर्ने तथा बजारका सम्भावनाका क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने जस्ता कार्यहरू समेत गरिन्छ ।

२. उद्यमशीलता विकासः सम्भावित उद्यमीहरूको छनौट पश्चात उनीहरूलाई उद्यम गर्नका लागि तत्परता ल्याउन, जोखिम लिन, उद्यमशील सोच विकास गर्न, उद्यम गर्नका लागि उत्प्रेरणा गराउने लगायत व्यवसायलाई शुरु तथा सञ्चालन गर्नका लागि व्यावसायिक सीप समेत प्रदान गरिन्छ । उद्यमशीलता विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय श्रम सङ्गठनले तयार गरेको उद्यमशीलता विकास प्याकेज सम्वन्धी "आफ्नो व्यवसाय शुरु तथा सुधार गर्नुहोस (Start and Improve Your Business, SIYB) तालिम" प्रदान गरिन्छ । यस प्याकेजमा ४ प्रकारका तालिमहरू क्रमशः Training of Potential Entrepreneurs (ToPE), Training of Starting Entrepreneurs (ToSE), Training of Existing Entrepreneurs (ToEE) र Training of Growth Enterprise (ToGE) प्रदान गरिन्छ । नयाँ उद्यमी श्रृजनाका लागि ToPE र ToSE तालिम प्रदान गरिन्छ । तालिमको अन्त्यमा सहभागिहरू उद्यम गर्नको लागि तयार भई उद्यमको छनौट गरी त्यसको शुरुवात तथा व्यस्थापन गर्नको लागि प्रशिक्षित हुन्छन् । साथै छनौट गरेको उद्यमको व्यावसायिक योजना समेत तयार गरिन्छ जसमा उद्यमको बजारको सम्भावना, बजार योजना, उत्पादन योजना, खर्च, कुल पुँजीको यकिन र यसको स्रोतको व्यवस्थापन तथा उद्यमको नाफा नोक्सानको विश्लेषण गरिन्छ ।

३. प्राविधिक सीप विकास तालिमः सम्भावित उद्यमीले उद्यमशीलता विकास तालिम पश्चात उद्यमको छनौट, आवश्यक कच्चा पदार्थको लेखाजोखा, व्यावसायिक योजनाको निर्माण र उद्यम गर्न चाहिने पुंजीको कसरी व्यवस्थापन गर्ने भन्ने सोचको विकास पश्चात मात्र प्राविधिक सीप विकासको तालिम प्रदान गरिन्छ । व्यावसायिक योजनाको आधारमा छनौट भएका उद्यमको लागि चाहिने आवश्यक प्राविधिक सीप विकास प्रदान गरिन्छ । नतिजामूलक सीप विकास तालिम प्रदान गरिने हुँदा तालिम पश्चात उद्यमीहरूमा गुणस्तरिय वस्तु तथा सेवाहरू उत्पादन गर्न सक्ने प्राविधिक सीप क्षमताको विकास हुन्छ । परम्परागत सीपमा आधारित उद्यमको छनौट गरेको अवस्थामा पनि थप सीप विकास तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ ।

४. वित्तमा पहुँचः व्यावसायिक योजनाको आधारमा आवश्यक कुल पूँजीका लागि स्वलगानी तथा ऋणको समेत आवश्यकता हुन्छ । उद्यमशीलता विकास भनेको व्यावसायिक जोखिम समेत लिन सक्ने क्षमता हुने भएकोले उद्यमीहरू ऋण प्राप्त गर्न

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं
माधव प्रसाद कोइराला
सचिव

इच्छुक हुन्छन् । यसका लागि वित्तीय सेवा प्रदायकहरूसँग समन्वय गराई ऋणको व्यवस्थापन गर्न सहजीकरण गरिन्छ । उद्यमशीलता विकासको तालिम दिँदा नै उद्यमीहरूलाई व्यवसाय सञ्चालन गर्न ऋण लिनु पर्छ र वस्तु वा सेवा उत्पादन गरेर ऋण तिर्ने वा नाफा आर्जन गर्ने कुरामा उत्प्रेरणा गरिएको हुन्छ ।

५. उपयुक्त प्रविधिमा पहुँचः उपयुक्त प्रविधिले उद्यमीको उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्नु, प्रतिष्पर्धीहरूको वस्तुसँग गुणात्मक रूपमा प्रतिष्पर्धा गर्न तथा उत्पादन लागतमा कमी ल्याउने गर्दछ । तसर्थ उद्यमको प्रकृतिको आधारमा उद्यमीहरूलाई उपयुक्त प्रविधिहरूको बारेमा जानकारी, पहुँच तथा त्यसको सञ्चालनका लागि सहजीकरण गरिन्छ । प्रविधिहरू लागत साझेदारीमा हस्तान्तरण गरिन्छ । सरकारी अनुदानको उचित प्रयोगको लागि उपयुक्त प्रविधिमा लगानी गर्न सकिन्छ । उद्यम सञ्चालन गर्न प्रविधि (मेशिन औजार) को आवश्यकता हुन्छ त्यसैले उद्यमीहरूलाई उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच पुऱ्याउन मद्दत गर्नु पर्ने हुन्छ ।

६. बजारीकरण तथा व्यावसायिक परामर्शः उद्यमीले उत्पादन शुरु गरे पश्चात उत्पादित वस्तुको बजारीकरण गर्नु सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण पक्ष हो । यसका लागि उत्पादित वस्तुहरूको Buy Back Guarantee, Business to Business Linkage गर्ने लगायत बजार प्रवर्द्धनका लागि Grading, packaging, labeling, branding जस्ता क्रियाकलापहरूमा समेत सहजीकरण गरिन्छ ।

उल्लिखित छ वटा चरणहरूमा एकिकृत र क्रमबद्ध सेवा प्रवाह गरे पश्चात उद्यमशीलताको क्षमता विकास गरी सम्भाव्य लघु उद्यमीहरूलाई उद्यमीको रूपमा तयार गर्न सकिने मान्यता नै यस लघु उद्यम विकास (मेड) मोडेलको सिद्धान्त हो। नयाँ सिर्जना भएका उद्यमीहरूलाई उद्यमको शुरुवात पश्चात निरन्तररूपमा अनुगमन गरी त्यसको आधारमा आवश्यक परामर्श तथा अन्य सेवाहरू प्रदान गर्दै उद्यमलाई स्तरोन्नति गरी दिगोपनको अवस्थामा पुऱ्याउनु समेत यस मोडेलको विशेषता रहेको छ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१०

(दफा २३ को उपदफा (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

घर परिवार सर्वेक्षण फारामहरू (फाराम ए, बी र सी)

घर परिवार सर्वेक्षण फाराम – ए (Form A)

(सबै घर परिवारका लागि)

प्रश्नावली नम्बरः

१) घरधुरी विवरण			
प्रदेशको नाम / नम्बरः	जिल्लाः	महानगरपालिका / उपमहानगरपालिका / नगरपालिका / गाउँपालिकाः	बजार केन्द्रः
वडा नम्बरः	बस्तीको नामः	घर मूलीको नामः	
जातीय समूहः		जातिः	
धर्मः		तपाईंको परिवारको आर्थिक अवस्था कस्तो छ भन्ने सोच्नुहुन्छ ?	

(क) घरपरिवार सम्बन्धी विवरण भर्नुहोस्,-

(२) परिवारको सदस्यको भोगचलनमा रहेको जग्गा जमिनको विवरण						
स्वामित्वको किसिम	खेत (रोपनी/विगाहा)	बारी (रोपनी/विगाहा)	घडेरी (रोपनी/विगाहा)	जङ्गल (रोपनी/विगाहा)	अन्य (रोपनी/विगाहा)	जम्मा (रोपनी/विगाहा)
आफ्नो निजी						
मोही कमाएको						
बटैया						
ऐलानी, सरकारी						
गुठी						
जम्मा क्षेत्रफल						
अरूलाई कमाउन दिएको						

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(३) (क) पशुधन सम्बन्धी विवरण					
स्वामित्व / किसिम	आफ्नो आफैंले पालेको सङ्ख्या	अरूको आफूले पालेको सङ्ख्या	अनुमानित मुल्य (रू)	अघिल्लो साल बिक्री गरिएको सङ्ख्या	पशुधनको बिक्रीबाट अघिल्लो साल भएको आम्दानी (रू)
गाई					
गोरू बाछी					
पाडो भैंसी					
पाडी भैंसी					
भेडा च्याङ्ग्रा					
खसी बाखा					
सुँगुर बङ्गुर					
हाँस कुखुरा					
घोडा, खच्चर					
खरायो					
माछा (भुरा छाडेको)					
परेवा					
अन्य					

(३) (ख) अघिल्लो साल गरिएको दुग्धजन्य तथा मासुजन्य पदार्थको बिक्री विवरण			
दुध बिक्रीबाट भएको आम्दानी (रू)	दुधजन्य पदार्थको घ्यू, बटर, मिठाई) को बिक्रीबाट भएको आम्दानी (रू)	अण्डा बिक्रीबाट भएको आम्दानी (रू)	माछा तथा मासु बिक्रीबाट भएको आम्दानी (रू)

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

७९

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(४) गत वर्ष भएको कृषि उब्जनी सम्बन्धी विवरण					
बालीको प्रकार	बाली लगाइएको क्षेत्रफल	इकाई	कूल उब्जनी केजी	आफूले उपभोग गरेको अनुमानित रकम (रू)	बिक्री गरेर भएको आम्दानी रकम (रू)
धान					
गहुँ					
मकै					
कोदो					
जौ					
आलु					
तेलहन					
दलहन					
तरकारी					
उखु					
अदुवा					
लसुन					
बेसार					
फापर					
कागुनो					
चिनो					
अन्य					

(५) गत वर्ष भएको फलफूल उत्पादन सम्बन्धी विवरण							
फलफूलको प्रकार	फलफूल रोपिएको	इकाई	फललाग्ने वृक्ष	फल नलाग्ने	फलफूल उत्पादन	फलफूल बिक्री	फलफूल बिक्रीबाट

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

	क्षेत्रफल		सङ्ख्या	वृक्ष सङ्ख्या	केजी	परिमाण केजी	भएको आम्दानी रकम (रू)
सुन्तला							
कागती							
ज्यामिर							
जुनार							
स्याउ							
अनार							
अङ्गुर							
केरा							
आँप							
मेवा							
निबुवा							
लिची							
नास्पाती							
आलुबखडा							
भोगटे							
अन्य							

(६) उद्यम सम्बन्धी विवरण (उद्यम गरेको भए)

उद्यमको नाम	उद्यमको उत्पादन	उद्यम बाट हुने वार्षिक आम्दानी (रु.)

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(७) घरको स्थिति सम्बन्धी विवरण (उपयुक्त कोठामा चिनो लगाउनुहोस्)			
घरको स्वामित्वको प्रकार	☐ आफ्नै ☐ भाडामा ☐ घरविहिन ☐ अरूको शरण		
घरको भित्ताको प्रकार	☐ ढुंगा/माटो ☐ ईटा/माटो ☐ ढुंगा/सिमेन्ट ☐ ईटा/सिमेन्ट ☐ बाँस / पराल / हाँगा ☐ जस्ता		
घरको छानाको प्रकार	☐ खर / पराल ☐ सिमेन्टेड ☐ जस्ता / टायल / स्लेट		
घरको तल्लाको सङ्ख्या:	कोठाको सङ्ख्या:	घरको लम्बाइ (फिट):	घरको चौडाइ (फिट):

(८) घरायसी सरसामानको विवरण								
सामग्री	सङ्ख्या	खरिद मुल्य	सामग्री	सङ्ख्या	खरिद मुल्य	सामग्री	सङ्ख्या	खरिद मुल्य
रेडियो			रंगिन टिभी			श्यामश्वेत टिभी		
बयलगाडा			साइकल			मोटरसाइकल		
ट्र्याक्टर			पम्पिङ सेट			कलधारा		
फर्निचर			चारा काट्ने मेसिन			सिलाउने मेसिन		
सोलार सेट			घट्ट			क्यामरा		

(९) तपाईंको परिवारलाई वर्षभरि आवश्यक खाद्यान्न कसरी पूर्ति हुन्छ ?					
आफ्नै उत्पादनबाट (महिना)	ब्यपारबाट (महिना)	ज्याला मजदुरीबाट (महिना)	ऐंचोपैंचो सापटीबाट (महिना)	ऋण-उधारोबाट (महिना)	जम्मा (महिना)
					१२

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाडौं

(१०) तपाईंको परिवारले लिएको ऋण सम्बन्धी विवरण								
ऋणको श्रोत (बैङ्क, वित्तीय संस्था, सहकारी)	ऋण लिएको मिति	ऋण रकम (रु.)	ऋणको वार्षिक ब्याजदर	ऋण लिनुको कारण- (उपभोग वा आयआर्जन)	तिरिसकेको ऋण रकम (रु.)	तिर्न बाँकी ऋण रकम (रु.)	ऋण नतिर्नुको कारण	ऋण तिर्ने योजना गरिएको मिति

(११) थप घरायसी प्रश्न (उपयुक्त कोठामा चिनो लगाउनुहोस्)	
खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धन	☐ दाउरा ☐ गुईंठा ☐ मट्टितेल ☐छवाली पराल ☐ बिजुली ☐ सौर्य उर्जा ☐ गोबर ग्यास ☐ एलपी ग्यास
खाना पकाउन दाउराको प्रयोग गर्ने गरेको भए, चुल्होको प्रकार	☐ परम्परागत ☐सुधारिएको
खाने पानीको स्रोत	☐पाइपको पानी ☐ ट्युववेल ☐ कुवा ☐ मूल ☐खोला नदी
खानेपानी ल्याउन लाग्ने समय (मिनेटमा)	

(१२) तपाईंको परिवारमा ५ वर्ष मुनि उमेरका बालबालिकालाई कति पटक झाडापखाला लागेको छ ?		
झाडापखाला लागेका १ वर्ष मुनिका शिशुको सङ्ख्या	झाडापखाला लागेका ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको सङ्ख्या	५ वर्ष मुनिका बालबालिकालाई हालसम्म कति पटक झाडापखाला लाग्यो ?

(१३) तपाईंको परिवारमा खोप लगाउन छुटेका बालबालिकाको सङ्ख्या	
५ वर्षमुनिका बालिकाको सङ्ख्या	५ वर्षमुनिका बालकको सङ्ख्या

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(१४) विद्यालय जान छोडेका वा जाँदै नगएका बालबालिकाको सङ्ख्या			
विद्यालयमा भर्ना नभएका ६ देखि १२ वर्षसम्मका बालिकाको सङ्ख्या	विद्यालयमा भर्ना नभएका ६ देखि १२ वर्षसम्मका बालकको सङ्ख्या	विद्यालयमा भर्ना नभएका वा पढाइ छाडेका १३ देखि १७ वर्षसम्मका किशोरीको सङ्ख्या	विद्यालयमा भर्ना नभएका वा पढाइ छाडेका १३ देखि १७ वर्षसम्मका किशोरको सङ्ख्या

(१५) तपाईंको परिवारमा विगत ५ वर्षमा भएको शिशु तथा मातृमृत्युको विवरण	
निधन भएको शिशु (१ वर्ष मुनिको) सङ्ख्या	मातृमृत्युको सङ्ख्या

(ख) घरपरिवारका सदस्य सम्बन्धी विवरण भर्नुहोस्

(१६) परिवारको सदस्यको विवरण							
पूरा नाम	जन्ममिति	लिङ्ग (म / पु)	फोन	वैवाहिक अवस्था	अपाङ्गता (छ/छैन)	घरमूलीसँगको सम्बन्ध	शिक्षा / शैक्षिक स्तर

पुः पुरुष, मः महिला, निः नरक्षर, प्राः प्राथमिक साक्षर, माः माध्यमिक, उः उच्च शिक्षा, अः अध्ययनरत

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१७) परिवारका १६ वर्ष भन्दा माथिका सदस्यको पेशा सम्बन्धी विवरण						
पूरा नाम	मुख्य पेशाका लागि १ र सहायक पेशाका लागि २ लेख्ने					लघु उद्यममा रूचि (छ / छैन)
	कृषि	ब्यापार	उद्योग /उद्यम	नोकरी	श्रमिक	

(१८) कामको खोजीमा रहेका १६ वर्ष भन्दा माथिका परिवारका सदस्यको विवरण					
पूरा नाम	सीप	सीपको विवरण	हाल गरिरहेको कामको प्रकार	इच्छाएको कामको विवरण	काम खोज्न थालेको मिति

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(१९) परिवारका १६ वर्ष भन्दा माथिका सदस्यको बसाईंसराई सम्बन्धी विवरण				
पूरा नाम	बसाईं सरेको मिति	सदस्य बसाईं सर्नुको कारण	बसाईंसराइको किसिम (चिनो लगाउनुहोस्)	
			फर्कने गरी	नफर्कने गरी

(ग) परिवार तथा परिवारका सदस्यको आम्दानी र खर्च सम्बन्धी विवरण भर्नुहोस् ।

(२०) ज्याला-मजदुरी (हरूवागिरी) मा संलग्न रहेका १६ वर्ष भन्दा माथिका परिवारका सदस्यको विवरण					
पूरा नाम	कामको प्रकार (कृषि / गैह्र कृषि)	खाद्यान्नका लागि काम गरेको दिन सङ्ख्या	प्राप्त खाद्यान्नको अनुमानित मुल्य (रु.)	नगदका लागि काम गरेको दिन सङ्ख्या	नगदका लागि कामबाट प्राप्त कूल रकम (रु.)

(२१) परिवारको आम्दानी सम्बन्धी प्रश्नहरू (माथि उल्लेख भइसकेका कृषि, पशुपालन, दुध, फलफूल, ज्याला मजदुरी, उद्यम व्यवसाय बाहेक)				
तलब भत्ताबाट प्राप्त रकम (रु.)	पेन्सनबाट प्राप्त रकम (रु.)	भाडाबाट प्राप्त रकम (रु.)	छोराछोरी वा इष्टमित्रबाट प्राप्त रकम (रु.)	अन्य आम्दानीबाट प्राप्त रकम (रु.)

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

२२) परिवारको खर्च सम्बन्धी विवरण						
खाद्यान्नका लागि भएको खर्च रकम (रु.)	लत्ता कपडाका लागि भएको खर्च रकम (रु.)	शिक्षाका लागि भएको खर्च रकम (रु.)	स्वास्थ्यका लागि भएको खर्च रकम (रु.)	घर भाडा वा मर्मतका लागि भएको खर्च रकम (रु.)	चाडपर्वका लागि भएको खर्च रकम (रु.)	फुटकर खर्च रकम (रु.)

जानकारी दिनेको नाम	
अन्तर्वार्ता लिनेको नाम	
अन्तर्वार्ता लिनेको सही	
मितिः	स्थानः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

घर परिवार सर्वेक्षण प्रश्नावली

फाराम-बी (Form B)

(बेरोजगार वा सम्भावित उद्यमीहरूका लागि)

प्रश्नावली नम्बरः

लघु उद्यमी बन्न इच्छुक व्यक्तिको नामः	
घरधुरी नम्बरः	प्रदेश नाम / नम्बरः
जिल्लाः	महानगरपालिका / उपमहानगरपालिका / नगरपालिका / गाउँपालिकाः
वडा नम्बरः	बस्तीको नामः
बजार केन्द्रः	

सम्भावित उद्यमीसँग सोध्ने प्रश्नहरू

उपयुक्त कोठामा चिनो लगाउनुहोस्

प्र. नं.	प्रश्न	इच्छुक व्यक्तिको उत्तर
१	उद्यमशीलता प्रतिको रूचि/प्राथमिकता (१ सबैभन्दा बढी, ३ सबै भन्दा कम)	१ | २ | ३
२	शैक्षिक स्तर	निरक्षर | प्राथमिक साक्षर | माध्यमिक | उच्च शिक्षा | अध्ययनरत
३	अनुभव	उद्यमी | जागिरे | ज्यालादारी | बेरोजगार
४	उद्यम गर्न चाहनुको मूल उत्प्रेरणा	स्वावलम्बी हुन | पैसा कमाउन | आत्मनिर्भर बन्न
५	उद्यम सुरु गर्नको लागि आवश्यक मध्ये	पूरै | आधा | थोरै

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

<table>
<tr><td></td><td>कति रकम उपलब्ध छ ?</td><td></td></tr>
<tr><td>६</td><td>परिवार तथा नातागोतामा कसैले उद्यम गर्नु भएको छ ?</td><td><table><tr><td>आमाबुवा</td><td>आफन्त</td><td>साथीभाइ</td><td>कसैले छैन</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>७</td><td>उद्यम सुरु गर्नका लागि चाहिने सीप, कला, खुबी वा अनुभव छ ?</td><td><table><tr><td>छ</td><td>छैन</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>८</td><td>नैतिक समर्थ वा प्रोत्साहन छ ?</td><td><table><tr><td>धेरै</td><td>पर्याप्त</td><td>थोरै</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>९</td><td>कुनै संस्था, समूह वा सहकारीको सदस्यता लिनु भएको छ ?</td><td><table><tr><td>छ</td><td>छैन</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१०</td><td>उमेर समूह</td><td><table><tr><td>१६-२२</td><td>२३-३०</td><td>३१-४०</td><td>४१-५०</td><td>५१-६०</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>११</td><td>सुरु गर्न चाहेको उद्यमको स्थानीय माग छ ?</td><td><table><tr><td>छ</td><td>छैन</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१२</td><td>क्षमता विकास सम्बन्धी ज्ञान छ ?</td><td><table><tr><td>छ</td><td>छैन</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१३</td><td>उद्यम स्थापना गर्न आवश्यक परेमा बसाईं सर्न तयार हुनुहुन्छ ?</td><td><table><tr><td>छ</td><td>छैन</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१४</td><td>व्यापारिक सीप छ ? (पारम्परिक वा व्यावसायिक)</td><td><table><tr><td>छ</td><td>छैन</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
</table>

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

<table>
<tr><td>१५</td><td>उद्यम सुरुगर्न चाहिने रकम कुन स्रोतबाट जुटाउनुहुन्छ ?</td><td><table><tr><th>आफैं</th><th>परिवार</th><th>नातागोता</th><th>सहकारी</th><th>बैङ्क</th><th>ऋणदाता</th><th>साथीभाइ</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१६</td><td>उद्यमबाट हुने आम्दानीलाई कसरी प्रयोग गर्नु हुन्छ ?</td><td><table><tr><th>उत्पादनमूलक (व्यवसाय)</th><th>अन्य (बचत)</th><th>अनुत्पादक (खपत)</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१७</td><td>तपाईंले उद्यम सुरु गर्नु हुन्छ भनेर परिवारका सदस्यहरू ढुक्क हुनुहुन्छ?</td><td><table><tr><th>छ</th><th>छैन</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१८</td><td>उद्यम /व्यवसाय सञ्चालन गर्ने स्थानका बारेमा सोच्नु भएको छ ?</td><td><table><tr><th>छ</th><th>छैन</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>१९</td><td>आवश्यक भौतिक सहयोग परिवारबाट प्राप्त हुन्छ ?</td><td><table><tr><th>अधिकतम</th><th>मध्यम</th><th>न्यूनतम</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
<tr><td>२०</td><td>कुनै तालिममा भाग लिनु भएको छ?</td><td><table><tr><th>छ</th><th>छैन</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table></td></tr>
</table>

जानकारी दिनेको नाम	
अन्तर्वार्ता लिनेको नाम	
अन्तर्वार्ता लिनेको सही	
मितिः	स्थानः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

घर परिवार सर्वेक्षण प्रश्नावली,

फाराम-सी (Form C)

(मौजुदा उद्यमको बारेमा थप जानकारीका लागि)

प्रदेश	जिल्लाः	न.पा./गाउँपालिका :
वार्ड नं. :		वस्तीको नामः
ग्रामीण बजार केन्द्र/बजार केन्द्रः		
घरधुरी नं :		

उद्यमीको नाम :	
उमेर :	लिङ्ग : म/पु/अन्य
जाति :	धर्म :
विवाहित/अविवाहित :विवाहित/अविवाहित/विधुर/विधुवा/छुट्टिएको/पारपाचुके गरेको	

१. पृष्ठभूमि
१.१ उद्यमीको शैक्षिक स्तर ....
१.२ सीप ....
१.३ लिएको तालिम ....

२. उद्यम/व्यवसायको विवरण	
२.१ उद्यम/व्यवसायको नाम	
२.२ गतिविधिको प्रकार	
२.३ व्यवसाय सुरु मिति	
२.४ उद्यममा काम गर्नेको सङ्ख्या	
(क) परिवारबाट ..... (ख) बाहिरको...... (ग) जम्मा .... ।	

नोट : यदि एकै व्यक्तिको एक भन्दा बढी उद्यम-व्यवसाय भएमा छुट्टा छुट्टै फाराम भरी एकै ठाउँमा नत्थी गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

३. स्वामित्व		
उद्यमीको आफ्नै ☐	पारिवारिक ☐	अरुको भाडामा ☐
साझेदारी ☐	सहकारी ☐	(lease मा)

४. प्रस्तुत व्यवसाय गर्न तपाईंले कहाबाट प्रेरणा पाउनुभयो ?			
बुबा ☐	आमा ☐	नातेदार ☐	तालिम/शिक्षा ☐
साथी ☐	परम्परागत ☐	आफ्नै छनोट ☐	अन्य............

५. तपाईंले आफ्नो उद्यममा कुन प्रकारको कच्चा पदार्थ प्रयोग गर्नु हुन्छ?

५.१ प्रयोग हुने कच्चा पदार्थको नाम ________________________

५.२ कच्चा पदार्थको आपूर्ति अवस्था :

वर्षभरि प्राप्त हुने__________

मौसम अनुसार प्राप्त हुने (कुन कुन महिना)__________

कहिले काहीं मात्र__________

मौसम अनुसार प्राप्त भए पनि वर्ष भरि पुग्ने__________

५.३ कच्चा पदार्थ लिन कहा जानुहुन्छ ?

(क) ठाउँको नाम ________ (ख) कति टाढा पर्छ ? _____ कि.मि.

(ग) वर्षमा कति पटक जानुहुन्छ ?______ (घ) आउने जाने खर्च ? __________

(ङ) एक पटकमा कतिको खरिद गर्नुहुन्छ ? __________

५.४ कच्चा पदार्थको आपूर्तिमा भएको मुख्य समस्याहरू

(१) ____

(२) ____

(३) ____

(४) ____

६. उद्यमका लागि उपलब्ध स्रोतको विवरण

६.१ तपाईंको उद्यमको पूँजीको स्रोत के के हुन ?

स्रोत	स्रोतस्थल	जम्मा रु.	ऋण लिएको भएमा सोको विवरण				अन्तिम पटक प्रयोग गरेको मिति
			ब्याज दर	भुक्तानी रु.	बाँकी रु.	कहिले तिर्ने योजना छ ?	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

आफ्नो निजी बचत							
परिवार							
नातेदार							
स्थानीय साहू महाजन							
गैर सरकारी संस्था							
सहकारी संस्था							
सामुदायिक सङ्गठन							
बैङ्क							
अन्य							

६.२ पूँजीसँग सम्बन्धित भोगेका मुख्य समस्याहरू

(१) ____________________

(२) ____________________

(३) ____________________

(४) ____________________

७. सेवा प्रदान गर्ने उद्यमको हकमा

सेवाको विवरण	ज्याला लिने अवधि				सेवा प्रदान गर्ने जम्मा घर	जम्मा आय		जम्मा वार्षिक आय रु.
	पटक	दैनिक	मासिक	वार्षिक		जिन्सी	नगद रु.	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

८. उत्पादन गर्ने वस्तुहरूको विवरण			
उत्पादित वस्तुको प्रकार	उत्पादन सङ्ख्या		प्रति इकाई उत्पादन मूल्य रू.
	प्रति सप्ताह	प्रति महिना	

८.१ उत्पादन प्रक्रियामा रहेका मुख्य समस्याहरू

(१)

(२)

(३)

८.२ उत्पादित वस्तु सम्बन्धी मुख्य समस्याहरू

(१)

(२)

(३)

९. बजारीकरण

तपाईंको उत्पादन बिक्री वितरण कसरी हुने गरेको छ?	कहाँ लगेर बेच्ने (स्थान)	वार्षिक कति बिक्री हुने (परिमाण)	प्रति इकाई बिक्री मूल्य कति (मूल्य)	उत्पादनको ओसार पसारको खर्च (रू.)
उत्पादन स्थलबाटै बिक्री				
स्थानीय बजारमा आफैं लग्ने				
सहकारी मार्फत्				
व्यापारी मार्फत्				
अन्य				

१०. बिक्री वितरण

१०.१ उत्पादित सामान कुन रूपमा बढी बिक्री हुन्छ ? नगद ☐ उधारो ☐

१०.२ उधारोमा बिक्री गर्ने गरेको भए उठाउन कति बाँकी छ ? रु. __________

१०.३ हालसम्म उधारोमा कति रकम डुबेको छ ? रु. __________

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

११. थप माग सम्बन्धी विवरण

११.१ तपाईंले आफ्नो माल सामग्री बेचिरहेको ठाउँभन्दा अन्यत्रबाट थप माग भइरहेको जानकारी पाउनुभएको,- छ ☐ छैन ☐

११.२ पाएको छ भने ठाउँको नामहरू ______________________________ ______________________________ परिमाण ।

१२. बिक्री वितरणमा हुने प्रतिस्पर्धा

१२.१ तपाईंको कुन कुन उत्पादनले कुन कुन ठाउँमा कुन क्षेत्रबाट आउने सामग्रीसंग प्रतिस्पर्धा गर्नुपर्छ ?

प्रतिस्पर्धामा रहेको उत्पादन सामग्रीको प्रकार	कुन ठाउँको उत्पादनसँग (Origin)	प्रतिस्पर्धा हुने स्थल

१३. अन्य उद्यमसँगको अन्तरसम्बन्ध

१३.१ तपाईंको उत्पादनलाई अरु साना-घरेलु उद्योगको उत्पादन गर्ने काममा प्रयोग हुन्छ भने ?

उत्पादनको		कस्तो किसिमको काममा प्रयोग हुने	प्रयोग हुने स्थल
नाम	परिणाम		

१४. तपाईंको उत्पादनको बिक्री (बजारीकरण) को मुख्य समस्याहरू

१.
२.
३.
४.

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१५. तपाईंले आफ्नो उद्यमबाट सरदर मासिक आम्दानी कति गर्नुहुन्छ?			
रु. २०००-भन्दा कम	☐	रु. २००१-५००० सम्म	☐
रु. ५००१-७५०० सम्म	☐	रु. ७५०१-१०००० सम्म	☐
रु. १०००१-१२५०० सम्म	☐	रु. १२५०० माथि	☐

१६. तपाईंको उद्यम-व्यवसाय सम्बन्धमा भविष्यको योजना के छ ? उल्लेख गर्नुहोस्।		
नयाँ उत्पादन बजारमा ल्याउने	☐	______________________
काम गर्ने ठाउँ विस्तार गर्ने	☐	______________________
काम गर्ने ठाउँ सार्ने	☐	______________________
तालिम लिने	☐	______________________
नयाँ प्रविधि ल्याउने	☐	______________________
मेसिन/उपकरण फेर्ने	☐	______________________
व्यवसाय बन्द गर्ने	☐	______________________
अन्य	☐	______________________

१७. तपाईं आफ्नो उद्यम/व्यवसायको उन्नतिका लागि कस्तो सहयोग होस् भन्ने चाहनुहुन्छ? स्पष्ट खुलाउनुहोस्।

(१)

(२)

(३)

सूचना दिनेको नामः

सूचना सङ्कलकको नामः

सूचना सङ्कलकको सहीः

मितिः स्थान :

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-११

(दफा २३ को उपदफा (२) को खण्ड (घ) र दफा २४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

बजार प्रविधि, श्रोत, वातावरण सम्बन्धी विश्लेषण फारामहरू (डी, इ, एफ, जी१, जी२)

बजार सम्भाव्यता विश्लेषण फाराम डी

(Form D)

(स्थानीय स्तरमा उत्पादन गर्न सक्ने सामग्रीको पहिचानको लागि)

पसलेको नाम :	प्रदेश	जिल्ला :	न.पा./गा.पा.
		वार्ड :	
		ग्रामीण बजार केन्द्र/बजार केन्द्रको नाम :	
स्थान :			
फोन नं.:			
पसलको नाम :			
प्रकार :	किराना स्टोर ☐		फेन्सी स्टोर ☐
	मिश्रित स्टोर ☐		हस्तकला सम्बन्धी ☐
	वस्तु विशेष स्टोर ☐		अन्य भए खुलाउने ☐
वर्ग :	थोक व्यापारी ☐		खुद्रा व्यापारी ☐
	सेल्स एजेन्ट ☐		औद्योगिक ग्राहक ☐
	अन्य		
स्थापना भएको मिति :			

१. वस्तुको जानकारी :

वस्तुको नाम	एक पटकमा खरिद गर्ने परिमाण (इकाई/सङ्ख्या)	दुई पटकको खरिदको फरक (हप्ता/महिना)	आपूर्तिकर्ता को सङ्ख्या	आपूर्तिकर्ताको स्थल
१. स्थानीय उत्पादन				
२. राष्ट्रिय उत्पादन (स्थानीय बाहेक)				
३. आयातित वस्तु				

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

२. बजार क्षेत्र :

वस्तुको नाम	बिक्री क्षेत्रको नाम									
	व्यक्ति	पसल	व्यक्ति	पसल	व्यक्ति	पसल	व्यक्ति	पसल	व्यक्ति	पसल

३. बजार स्थिति:

(क) बढ्दो वृद्धि भएको वस्तु

बढ्दो वृद्धि भएको वस्तु			
वस्तुको नाम	बिक्री		
	गत वर्ष प्रति महिना (सङ्ख्यामा)	यस वर्ष प्रति महिना (सङ्ख्यामा)	बिक्री बढ्नुको कारण

(ख) घट्दो बिक्री भएको वस्तु :

घट्दो बिक्री भएको वस्तु			
वस्तुको नाम	बिक्री		
	गत वर्ष प्रति महिना (सङ्ख्यामा)	यस वर्ष प्रति महिना (सङ्ख्यामा)	बिक्री बढ्नुको कारण

४. अपर्याप्त आपूर्ति सम्बन्धी सूचना :

वस्तुको नाम	वस्तुको किसिम वा प्रयोग	वस्तु वनाउन प्रयोग भएको सामग्री	बिक्री परिमाण हप्ता	कम आपूर्तिको कारण

५. थप गर्न चाहेको वस्तु (नयाँ आपूर्तिकर्ताबाट) :

नयाँ आपूर्तिकर्ताबाट खरिद गर्ने वस्तुको नाम	वस्तुको प्रयोग वा किसिम	चाहेको परिमाण हप्ता/महिना (सङ्ख्यामा)		खरिद गर्ने स्थिति
		नियमित	मौसमी	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

६. स्थानीय स्तरमा लघु उद्यमबाट उत्पादन गरी बिक्री गर्न सकिने वस्तु/किसिमहरू :

तालिका (क)

हाल बिक्री भएको सामग्रीहरू उत्पादन गर्न सकिने

वस्तुको नाम	वस्तुको किसिम वा प्रयोग	वस्तु उत्पादनमा लाग्ने सामग्री	चाहेको परिमाण (प्रति महिना)	खरिद गर्ने स्थिति

तालिका (ख)

हाल बजारमा भएका वस्तुहरू बाहेक कुनै नयाँ वस्तु/सामान उत्पादन गर्न सकिने

वस्तु वा सामानको नाम	वस्तुको प्रयोग वा किसिम	वस्तु उत्पादनमा लाग्ने सामग्री	चाहेको परिमाण (प्रति महिना)	खरिद गर्ने स्थिति

नोट :

....

....

अन्तर्वार्ता लिनेको नाम : ....

अन्तर्वार्ता दिनेको नाम : ....

दस्तखत : ....

मिति : ....

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

सीप तथा उपयुक्त ग्रामीण प्रविधि सर्वेक्षण, फाराम इ

Skills and Appropriate Rural Technology Survey

(Form E)

भैरहेको सीपहरू र स्थानीय स्तरमा प्राप्त हुने उपयुक्त ग्रामीण प्रविधिहरू पहिचानको लागि

To identify existing skills and locally available rural technology

प्रश्नावली नं................ *Questionairre No..............*

प्रदेश	जिल्ला :	न.पा./ गा.पा.
वडा नं :	बस्तीको नाम :	
ग्रामीण बजार केन्द्र / बजार केन्द्र :		
गाउँपालिका/नगरपालिका पहिचान नं. :	घरधुरी पहिचान नं:	

अन्तर्वाता दिने व्यक्तिको नामः

जाति : धर्म :

उमेर : लिङ्ग : म/पु/अन्य

विवाहित/अविवाहित :

विवाहित / अविवाहित / विधुर / विधुवा / छुट्टिएको/सम्बन्ध बिच्छेद गरेको :

पेशा :

जिल्ला सदरमुकाम र नगरपालिकाको हकमा बजार केन्द्र भनिनेछ ।

(In the case of district it shall be called headquaters and in case of Municipality it will be called as market centre I)

१. परम्परागत तथा आधुनिक सीप सम्बन्धी जानकारी

(Information on traditional and modern skills)

सीपको नाम	कहिले सिकेको ?	कहिलेसम्म प्रयोग भै रहेको ?	सीप कहाँबाट सिकेको ?	अझै प्रयोग गर्न सकिन्छ कि ?
(क) परम्परागत सीप जस्तै				

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार

(a) Indigenous Skills				
धान कुट्ने Rice Dehulling				
पिठो पिस्ने Grinding				
मह काढ्ने Honey extraction				
बुनाइ Weaving				
सिलाइ Stitching				
ग्रामीण उपचार Healing				
आयुर्बेद उपचार Ayurvedic treatment				
झार फूक र झाँक्री Shamanism				
अन्य (खुलाउने) Others (Specify)				
सिलाइ कटाइ Tailoring				
....				
....				

सीपको नाम	कहिले सिकेको?	कहिलेसम्म प्रयोग भैरहेको?	सीप कहाँबाट सिकेको?	अझै प्रयोग गर्न सकिन्छ कि?
(ख) आधुनिक सीप जस्तै Modern Skills				
सिलाइ र गार्मेन्ट Tailoring				
आधुनिक मौरी पालन Modern beekeeping				
साबुन बनाउने Soap making				

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

टिका बनाउने Tika making				
खुवा बनाउने Khuwa making				
बाँसको सजावट सामान बनाउने Bamboo crafts making				
ढाका बुनाइ Dhaka weaving				
अन्य (खुलाउने) Others (Specify)				

२. परम्परागत तथा आधुनिक उपयुक्त ग्रामीण प्रविधिहरू सम्बन्धी जानकारी
(Information regarding traditional and appropriaite modern rural techonology)

प्रविधिको नाम Name of the Technology	कहिले विकास भएको? When developed?	कहिलेसम्म प्रयोग भैरहेको? How long in use?	प्रविधि कहाँबाट प्राप्त भएको? Who transferred the technology?	अझै प्रयोग गर्न सकिन्छ कि? Could be used further?
(क) परम्परागत ग्रामीण प्रविधिहरू जस्तै Indigenous Rural Technologies				
पानी घट्ट Water Mill				
कोल Local Oil Expeller				
मोही पान Milk churner				
मुढेघार Log Beehive				
आरन Blacksmithy				

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाडौं

ढिकी Rice Dehuller				
जाँतो Grinder				
तान Handloom				
अचार बनाउने Pickle making				
क्यान्डी बनाउने Candy making				
मिठाई बनाउने Sweet making				
अन्य) खुलाउने (Others (Specify)				
....				

प्रविधिको नाम Name of the Technology	कहिले विकास भएको?	कहिलेसम्म प्रयोग भैरहेको?	प्रविधि कहाँबाट प्राप्त भएको?	ऋझै प्रयोग गर्न सकिन्छ कि?
(ख) आधुनिक ग्रामीण प्रविधिहरू जस्तै Improved Rural Technologies				
सुधारिएको घट्ट Improved Water Mills				
धान कुट्ने मिल Rice Mills				
सुन्धारा तेल मिल Sundhara Oil Expeller				
आधुनिक मौरीको घार Modern Beehive				
विजुलीले पिस्ने मशिन Power Grinder				
क्रिम निकाल्ने मशिन Cream Separator				
रेशा निकाल्ने मशिन Raspador Machine				

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार काठमाडौं

पापड बनाउने मशिन Papad Press				
टपरी बनाउने मशिन Leaf Plate Press				
टिका बनाउने मशिन Tika Dye Machine				
मह काढ्ने औजार Honey Extractor				
सौर्य शक्तिले सुकाउने Solar Dryer				
धागो काल्ने मशिन Spinner				

प्रविधिको नाम Name of the Technology	कहिले विकास भएको? When developed?	कहिलेसम्म प्रयोग भैरहेको? How long in use?	प्रविधि कहाँबाट प्राप्त भएको? Who transferred the technology?	ऋझै प्रयोग गर्न सकिन्छ कि? Could be used further?
ज्याकार्ड तान Jackard Handloom				
बिर्को बन्द गर्ने मशिन Canning machine				
स्वीटर बुन्ने मशिन Sweater weaving Machine				
शील गर्ने मशिन Sealing machine				
अन्य) खुलाउने (Others (Specify)				

नोट Note

सूचना सङ्कलकको नाम (Name of information collector): ____________________

सूचना सङ्कलकको सही (Signature of information collector): ____________________

स्थान (Place): ____________________________

मिति (Date): __________________

नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार, काठमाडौं

श्रोत सर्वेक्षण फाराम "एफ"

सम्भावित लघु उद्यमहरु/किसिम/रोजगारी सिर्जना (बजार, श्रोत र सम्भावित उद्यमी बीचको विश्लेषणका आधारमा)

ग्रामीण बजार केन्द्र	उद्यमका प्रकार				सम्भावित उद्यमहरु	श्रोतको उपलब्धता	सम्भावित लक्षित समूह				५ वर्षका लागि सम्भावित उद्यमीहरु	५ वर्षमा हुन सक्ने रोजगारी संख्या
	कृषि	वन	कलामा आधारित	सेवामा आधारित			महिला	दलित	आदिवासी जनजाती	अन्य		

नोटः श्रोतको आङ्कलन गर्नका लागि समूह छलफल, समाजमा जानकार व्यक्तिहरुसँगको छलफल तथा अन्तर्क्रियाको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाडौं

लघु उद्यमका वातावरण प्रभाव सर्वेक्षण फाराम जी१

प्रदेश :

जिल्ला :

गाउँपालिका/नगरपालिका :

वडा नं./टोल/बस्तीको नाम :

ग्रामिण-बजार केन्द्र:

घर नं. :

१. तपाईंको नाम

२. तपाईंको व्यवसायको नाम:

३. तपाईंको व्यवसायको प्रकार : (क) कृषि तथा वन पैदावारमा आधारित, (ख) उत्पादनमूलक उद्योग, (ग) उर्जामूलक उद्योग, (घ) पर्यटन उद्योग, (ङ) खनिज उद्योग, (च) सूचना प्रविधि, सञ्चार प्रविधि तथा प्रसारण प्रविधिमा आधारित उद्योग, (छ) सेवामूलक उद्योग, (ज) पूर्वाधार उद्योग (औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६ बमोजिम)

४. तपाईंको व्यवसाय सञ्चालनले वातावरणमा नकारात्मक असर पार्छ ?

(क) पार्छ (ख) पार्दैन

५. तपाईंको व्यवसाय सञ्चालनले मानव स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर गर्छ /पार्छ ?

(क) पार्छ (ख) पार्दैन

(अ) कच्चा पदार्थहरू

१. तपाईंले कस्ता कच्चा पदार्थहरू प्रयोग गर्नुहुन्छ ? ....

२. तपाईंको व्यवसाय सञ्चालन गर्न कच्चा पदार्थ पर्याप्त छ ? (क) छ (ख) छैन

३. तपाईंको लघु उद्यमले प्राकृतिक श्रोत, विद्यमान प्रजाति, परम्परागत प्रजाति वा नक्सहरूलाई बिगार्ने काम गर्दछ ? (क) गर्छ (ख) गर्दैन

४. तपाईंले कच्चा पदार्थ सङ्कलन गर्दा पुर्नउत्पादनलाई ध्यान दिनुभएको छ ?

(क) छ (ख) छैन

सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

५. तपाइले कच्चा पदार्थको उपलब्धता बढाउनको लागि वृक्षारोपण जस्ता कार्य गर्नु भएको छ ? (क) छ (ख) छैन

(आ) **उत्पादन तथा प्रशोधन**

१. तपाईको व्यवसायमा कुनै हानिकारक रसायनको (उदाहरणको लागि रासायनिक मल/किटनाशक औषधि इत्यादि) प्रयोग गर्नु पर्दछ ? (क) पर्छ (ख) पर्दैन

२. के तपाईको व्यवसायले माटोको गुणस्तरमा कमी ल्याउन र पहिरो जान सघाउँछ ? (क) सघाउँछ (ख) सघाउँदैन

३. तपाईको व्यवसायले वनमा आगलागी/डढेलो निम्त्याउन सक्छ ? (क) सक्छ (ख) सक्दैन

४. तपाईको व्यवसायले पानीमा सङ्क्रमण गर्न निम्त्याउन सक्छ ? (क) सक्छ (ख) सक्दैन

५. तपाईको व्यवसायले गर्दा पानीको गुणस्तरमा नकारात्मक असर र रोगको संक्रमण बढ्ने सम्भावना छ? (क) छ (ख) छैन

६. तपाईको व्यवसायले गर्दा पानीको श्रोतमा नकारात्मक असर र विद्यमान श्रोत सुक्ने सम्भावना छ ? (क) छ (ख) छैन

७. तपाईको व्यवसाय सञ्चालनले कुनै प्रकारको दुर्गन्ध (उदाहरणको लागि छाला, बङ्गुरपालन र कुखरापालन) र वायुप्रदुषण गर्छ ? (क) गर्छ (ख) गर्दैन

८. तपाईंको लघु उद्यम सञ्चालनबाट कुनै किसिमको धुँवा आउँछ ? (क) आउँछ (ख) आउँदैन

९. तपाईंको लघु उद्यम सञ्चालनले कुनै किसिमको ध्वनि प्रदुषण गर्दछ ? (क) गर्छ (ख) गर्दैन

१०. तपाईंको लघु उद्यम सञ्चालनबाट कुनै किसिमको धुलो निस्कन्छ ? (क) निस्कन्छ (ख) निस्कँदैन

११. तपाईंको व्यवसाय सञ्चालनबाट नकुहिने उत्पादन (उदाहरणको लागि प्लाष्टिक / धातु इत्यादि) निस्कन्छ ? (क) निस्कन्छ (ख) निस्कँदैन

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१२. तपाईंको व्यवसाय सञ्चालनबाट निस्किने पशुपन्छीको बिष्टा, कृषि रसायन खेर गएको पदार्थले पानीको गुणस्तरमा असर पार्छ ? (क) पार्छ (ख) पार्दैन

१३. तपाईंको व्यवसाय सञ्चालन गर्ने क्रममा पखाल्न, सफा गर्न, पकाउन र शीत भण्डारणमा प्रयोग हुने पानीले पानीको श्रोत प्रदुषित गर्छ ?

(क) गर्छ (ख) गर्दैन

१४. तपाईंको व्यवसायमा अत्यधिक रूपमा दाउरा र काठको प्रयोग हुन्छ ? र वनक्षय र वायु प्रदुषणलाई बढाउँछ ? (क) बढाउँछ (ख) बढाउँदैन

१५. तपाईंको व्यवसायबाट कस्तोखालको उप– उत्पादन निस्कन्छ (उदाहरणको लागि टनेल खेतीमा प्लाष्टिकको प्रयोग) ?

१६. तपाईंको व्यवसायबाट निस्किने उप– उत्पादन को सदुपयोग गर्नुहुन्छ?

(क) गर्छु (ख) गर्दिन

१७. तपाईंको व्यवसायबाट निस्किने उप– उत्पादनलाई कसरी सदुपयोग गर्नुहुन्छ ? ....

१८. तपाईंको व्यवसायबाट खेर जाने पदार्थलाई व्यवस्थापन गर्न कुनै विधि अपनाउनु भएको छ ? (क) छ (ख) छैन

१९. तपाईंको लघु उद्यमको उपलब्धिलाई जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित घटनाहरू जस्तै बाढी, खडेरी, पहिरो, आँधी, डढेलोले असर पार्छ ?

(क) पार्छ (ख) पार्दैन

(इ) लघु उद्यम व्यवसाय/स्थल

१. तपाईंले काम गर्ने ठाउँमा (साँझा सुविधा केन्द्र भएको ठाउँ, भवनमा) हावा लाग्छ र हावाको आवागमन प्रयाप्त छ ? (क) छ (ख) छैन

२. तपाईंले काम गर्ने ठाउँ उद्यम गर्नलाई साँगुरो छ ? (क) छ (ख) छैन

३. तपाईंले काम गर्ने ठाउँमा पर्याप्त उज्यालो छ ? (क) छ (ख) छैन

४. तपाईंले काम गर्ने ठाउँमा सरसफाइ (बेला– बेलामा मेशिनको सरसफाइ, परिसर सरसफाइ, काम गर्ने ठाउँमा झींगा र अन्य कीराहरू कम गर्ने विधि) गर्नुभएको छ ? (क) छ (ख) छैन

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

५. तपाईंको साझा सुविधा केन्द्रमा बच्चालाई हेरचार गर्ने ठाउँ छुट्याइएको छ ?
(क) छ (ख) छैन

६. तपाईंको साझा सुविधा केन्द्रवा काम गर्ने ठाउँको नजिक शौचालयको सुविधा छ? (क) छ (ख) छैन

(ई) मानव स्वास्थ्य

१. तपाईंले उद्यम सञ्चालन गर्दा आफ्नो स्वास्थ्यको लागि केही सुरक्षा विधि (उदाहरणको लागि मास्क, पञ्जा, एप्रोन, आधुनिक चुल्हो(धुवाँरहित चुल्हो प्रयोग गर्नुभएको छ ? (क) छ (ख) छैन

२. के व्यवसाय सञ्चालन गर्दा उद्यमी/कामदारको शरीरको कुनै अङ्गमा नकारात्मक असर पु¥याएको छ ?(क) छ (ख) छैन

३. तपाईंले आकस्मिक दुर्घटनाको लागि केही प्राथमिक सुरक्षा विधि अपनाउनु भएको छ ? (क) छ (ख) छैन

४. के तपाईंले उद्यम सञ्चालन गर्दा बालबालिकाको हेरविचार आफै गर्नुहुन्छ ?
(क) छ (ख) छैन

५. यदि उद्यम सञ्चालन गर्दा बालबालिकाको हेरविचार आफै गर्नुहुन्छ भने कस्तो सुरक्षा विधि अपनाउनुभएको छ ?

६. तपाईंले रसायन प्रयोग गर्दा सुरक्षा विधि (उदाहरणको लागि मास्क, पञ्जा, एप्रोन इत्यादि) लगाउनुहुन्छ ?(क) लगाउँछु (ख) लगाउदिन

अन्तरर्वाता लिने कर्मचारीको नाम :

संस्थाको नाम :

अन्तरर्वाताको मिति :

(सम्भाव्य उद्यमीको लागि वातावरण सर्वेक्षण फाराम । यसका लागि पहिचान गरिएका सम्भाव्य व्यवसाय गरिरहेका लघु उद्यमीका अन्तरवार्ता लिनुहोस् ।)

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

वातावरण प्रभाव सर्वेक्षण फाराम जी२

सम्भाव्य नयाँ उद्यम (जुन त्यस स्थानको लागि नयाँ) वातावरण सर्वेक्षण फाराम । यसका लागि मातहतका कार्यरत विशेषज्ञ (कृषिमा आधारित उद्यमको लागि कृषि ज्ञान केन्द्र, कृषिसँग सम्बन्धित विषयगत कार्यालय, वनमा आधारित उद्यमको लागि डिभिजन वन कार्यालय, वनसँग सम्बन्धित विषयगत कार्यालय, ... आदि) सँग अन्तरवार्ता लिनुहोस्।

१. व्यवसायको प्रकार : (क) कृषि तथा वन पैदावारमा आधारित (ख) उत्पादनमूलक उद्योग (ग) उर्जामूलक उद्योग (घ) पर्यटन उद्योग (ङ) खनिज उद्योग (च) सूचना प्रविधि, सञ्चार प्रविधि तथा प्रसारण प्रविधिमा आधारित (छ) सेवामूलक उद्योग (ज) पूर्वाधार उद्योग (औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६ बमोजिम)
....

२. कृषिमा आधारित हो भने, कृषिमा आधारित व्यवसायको प्रकार (उदाहरणको लागि च्याउ उत्पादन, प्रशोधन) ....

३. अन्तरवार्ता दिने कर्मचारीको नामः

४. अन्तरवार्ता दिने कर्मचारीले काम गर्ने संस्थाको नामः ....

५. उल्लिखित उद्यम सञ्चालन गर्दा वातावरणमा नकारात्मक असर गर्छ?
(क) गर्छ (ख) गर्दैन

६. उल्लिखित उद्यम सञ्चालन गर्दा मानव स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर गर्छ?
(क) गर्छ (ख) गर्दैन

(अ) कच्चा पदार्थ

१. उल्लिखित उद्यम सञ्चालन गर्नको लागि कस्तो कच्चा पदार्थ चाहिन्छ ?

२. के हाल उपलब्ध कच्चापदार्थ उल्लिखित व्यवसाय सञ्चालनको लागि पर्याप्त छ ?
(क) छ (ख) छैन

३. के उल्लिखित व्यवसायले प्राकृतिक श्रोत, विद्यमान प्रजाति, परम्परागत प्रकारका प्रजाति वा नश्लहरूको विनाश गर्दछ ? (क) गर्छ (ख) गर्दैन

४. कच्चा पदार्थ पुनर्उत्पादनको लागि सोको कटानी तथा सङ्कलनका बेलामा कुन कुन पक्षमा विचार-ध्यान पुर्‍याउनु पर्दछ?

५. कच्चा पदार्थ बढाउन गरिने वृक्षरोपणमा लघु उद्यमीहरू कसरी सक्षम हुनसक्छन्?

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(आ) उत्पादन तथा प्रशोधन

१. उल्लिखित उद्यममा कुनै हानिकारक रसायन (उदाहरणको लागि रासायनिक मल-कीटनाशक औषधि इत्यादि) प्रयोग गर्नुपर्दछ ? (क) पर्छ (ख) पर्दैन

२. के उल्लिखित उद्यमले भूक्षय र पहिरो जान सघाउँछ ?
(क) सघाउँछ (ख) सघाउँदैन

३. के उल्लिखित व्यवसायले वनमा डढेलो निम्त्याउन सक्छ? (क) सक्छ (ख) सक्दैन

४. के उल्लिखित व्यवसायले पानी संक्रमण निम्त्याउन सक्छ ?
(क) सक्छ (ख) सक्दैन

५. के उल्लिखित व्यवसायले पानीको गुणस्तरमा नकारात्मक असर र रोगको संक्रमण बढ्ने सम्भावना छ ? (क) छ (ख) छैन

६. उल्लिखित उद्यम सञ्चालनले कुनै प्रकारका दुर्गन्ध र वायुमा सङ्क्रमण (उदाहरणको लागि छाला, बङ्गुर पालन, कुखरापालन)गर्छ ? (क) गर्छ (ख) गर्दैन

७. उल्लिखित उद्यम सञ्चालनबाट कुनै प्रकारका धुवाँ निस्कन्छ ?
(क) निस्कन्छ (ख) निस्कँदैन

८. उल्लिखित उद्यम सञ्चालनबाट कुनै प्रकारका ध्वनि आउँछ ?
(क) आउँछ (ख) आउँदैन

९. उल्लिखित उद्यम सञ्चालनबाट कुनै प्रकारका धुलो निस्कन्छ?
(क) निस्कन्छ (ख) निस्कँदैन

१०. उल्लिखित उद्यम सञ्चालनबाट कुनै प्रकारका नकुहिने खेर पदार्थ(उदाहरणको लागि प्लास्टिक, धातु निस्कन्छ ? (क) निस्कन्छ (ख) निस्कँदैन

११. उल्लिखित व्यवसाय सञ्चालनबाट निस्किने पशुपन्छीको बिष्टा, कृषि रसायन र खेर गएको पदार्थले पानीको गुणस्तरमा असर पार्छ ? (क) पार्छ (ख) पार्दैन

१२. उल्लिखित व्यवसाय सञ्चालन गर्ने क्रममा पखाल्न, सफा गर्न, पकाउन र शीत भण्डारणमा प्रयोग हुने पानीले पानीका श्रोत प्रदुषित गर्छ ?
(क) गर्छ (ख) गर्दैन

१३. उल्लिखित व्यवसायमा अत्यधिक रूपमा दाउरा तथा काठको प्रयोग हुन्छ रु र वन क्षय र वायुप्रदुषण बढाउँछ ? (क) बढाउँछ (ख) बढाउँदैन

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१४. उल्लिखित व्यवसायमा कस्तो खालको उप– उत्पादन निस्कन्छ ? (उदाहरणको लागि टनेल खेतीमा प्लाष्टिकको प्रयोग) ? ....

१५. व्यवसायबाट निस्किने उप– उत्पादनलाई कसरी सदुपयोग गर्नहुन्छ ?

१६. कुन विधिबाट खेर गएका वस्तुहरूलाई व्यवस्थित गर्न सकिन्छ ?

....

१७. उल्लिखित व्यवसायले जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित घटना बाढी, पहिरो, हावा, हुरी वा डढेलोले व्यवसायको अपेक्षित उपलब्धिमा असर पार्छ ?

(क) पार्छ (ख) पार्दैन

(इ) लघु उद्यम व्यवसाय-स्थल

१. लघु उद्यम रहेको स्थानमा कुन पक्षलाई ध्यानमा दिई उल्लिखित व्यवसायलाई सञ्चालन गर्नु पर्दछ (उदाहरण पर्याप्त हावा वा हावा ओहोरदोहोर हुने ठाउँ, पर्याप्त ठाउँ, प्रकाश, सरसफाइ आदि) ?

....

(ई) मानव स्वास्थ्य

१. लघु उद्यमीहरूले आफ्नो उद्यम सञ्चालन गर्दा आफ्ना स्वास्थ्यका लागि कस्ता सुरक्षाका विधिहरू (उदाहरण माक्स, पञ्जा, एप्रोन, धुँवा रहित आधुनिक चुल्हो अपनाउनु पर्दछ ? ....

२. उल्लिखित व्यवसाय सञ्चालन गर्दा उद्यमी-कामदारको शरीरको कुनै अङ्गमा नकारात्मक असर पुऱ्याएकोछ ? (क) छ (ख) छैन

३. लघु उद्यमीहरूले आकस्मिक दुर्घटनाको लागि कस्ता प्राथमिक सुरक्षा विधि अपनाउनु पर्दछ ? ....

४. यदि लघु उद्यमी आफैले बालबालिकाको हेरविचार गर्नुपरेमा कस्तो खालका सुरक्षा विधिहरू अपनाउनु पर्दछ ? ....

अन्तरवार्ता लिने कर्मचारीको नाम

कार्यालयको नाम

अन्तवार्ता लिएको मिति

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१२

(दफा ३३ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) स्थापना तथा सञ्चालन फारामहरू

साझा सुविधा केन्द्र कार्यक्रमका प्रस्तावनाको ढाँचा

१. प्रस्ताव पेश गर्ने:

संस्थाको नाम :

सम्पर्क व्यक्ति : पद :

टेलिफोन : फयाक्सः ईमेलः

पुरा ठेगाना :

प्रदेशः जिल्लाः

गाउँपालिका/नगरपालिका. : वार्ड नं. : गाउँ-टोलः

प्रस्ताव पेश मितिः

२. संस्थाको किसिमः

(क) उपभोक्ता समिति/समूह (UCG) (ख) समुदायमा आधारित संस्था (CBO)

(ग) स्थानीय साझा/सहकारी संस्था (Coop) (घ) स्थानीय गैर सरकारी संस्था (NGO) (ङ) अन्य (खुलाउने)......................................

३. संस्था स्थापना तथा आवद्धताः

४. संस्थाको लक्ष्य तथा उद्देश्यः

५. प्रस्ताव पेश गरिएको लघु परियोजना-क्रियाकलापको नाम (Project Title):

६. प्रस्ताव पेश गर्नुको उद्देश्यः

क) साझा सुविधा केन्द्रको स्थापनाः

ख) अन्य

७. प्रस्तावित लघु परियोजना क्षेत्रको वस्तुस्थिति तथा समस्या विश्लेषणः

८. समुदायका विभिन्न आवश्यकताहरू मध्ये किन र कसरी यो लघु परियोजनालाई प्राथमिकीकरण गर्नुभयो ?

९. प्रस्ताव गरिएको लघु परियोजनावाट हुने लक्षित प्रतिफलः

१०. प्रस्ताव गरिएको परियोजना क्षेत्रः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार

प्रदेश :   जिल्ला :   गाउँपालिका/नगरपालिका:

वार्ड नं. :   गाउँ/टोल:

११. उद्यम घर परियोजनाले लाभ पऱ्याउने समुदायः

जातीय विवरण										
जाति	घरधुरी सङ्ख्या	महिला	पुरूष	जम्मा	१४ वर्षभन्दा कम उमेर			१४ वर्षभन्दा माथि उमेर		
					महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
दलित										
आदिवासी जनजाति										
अन्य										
जम्मा										

१२. सहभागी लक्षित वर्गको आर्थिक स्थिति

क्र. सं.	सहभागीको नाम	१४ वर्षभन्दा मुनि			१४ वर्षभन्दा माथि			जम्मा परिवार सदस्य सङ्ख्या			परिवारको वार्षिक आय (रु.)	प्रतिव्यक्ति प्रति वर्ष आय (रु.)	राष्ट्रिय गरिबी रेखा[1]		अति गरिब
		म	पु	ज	म	पु	ज	म	पु	ज			माथि	तल	
जम्मा															

१३. उद्यम घर परियोजना अवधिः ....वर्ष.................महिना

१४. उद्यम घर परियोजनाका कृयाकलापमा समुदायको सहभागिता के-कसरी हुन्छ ?

---

[1] राष्ट्रिय योजना आयोग, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको नेपाल जीवन स्तर सर्वेक्षण २०६६/६७ (सन २०१०/११) अनुसार प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष आय रु. १९२६१।– लाई निरपेक्ष गरिबी रेखा परिभाषित गरिएको छ ।तर नेपाल सरकारले निरपेक्ष गरिबी रेखाको परिभाषा आवधिकरुपमा अध्यावधिक गरेमा सोहि बमोजिम हुनेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

१५. यदि यो उद्यम घर परियाजना स्वीकृत भएमा समुदाय कसरी लाभान्वित हुनेछ ?

क. तुरुन्तै पाउने लाभहरू:

ख. दीर्घकालीन रूपमा हुने लाभहरू:

१६. दीर्घकालीन रूपमा यो उद्यम घर परियोजनाबाट समुदायले फाइदा लिन के कस्ता कृयाकलापहरू गर्नुहुन्छ ?

१७. उद्यम घर परियोजनाको अनुगमन कसले र कसरी गर्नुहुन्छ ?

१८. कार्यक्रममा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति र अति गरिव लक्षित वर्गको सहभागिता कसरी सुनिश्चित गर्नुहुन्छ ?

१९. उद्यम घर परियोजनाको आय-व्यय विवरण कसरी उपभोक्ता तथा अन्य सम्बन्धित/सहयोगी संस्थालाई दिनुहुन्छ ?

२०. उद्यम घर परियोजना सञ्चालन गर्न लाग्ने अनुमानित खर्च (बजेट) र बेहोर्ने स्रोत:

शीर्षक/कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	गाउँपालिका/नगरपालिकाबाट प्राप्त अनुदान	अन्य संस्था (रु.)	समुदायको सहभागिता (रु.)	जम्मा (रु.)
१.				
२.				
३.				
४.				
कुल परियोजना खर्च				

प्रस्ताव पेश गर्दा निम्न कागजातहरू अनिवार्य रूपमा प्रस्ताव साथ पेश गर्नु पर्नेछ :

(क) संस्था विवरण फाराम,

(ख) लघु परियोजनाको विस्तृत बजेट विवरण,

(ग) निर्माण लघु परियोजनाको लागि लागत अनुमान एवं लेखाङ्कन (Design)

(घ) निम्न समितिहरूको बनौट:

१. खरिद समिति

२. स्टोर समिति (यदि आवश्यक छ भने)

३. लेखा समिति

४. समुदाय परिचालन समिति (यदि आवश्यक छ भने)

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

संस्था विवरण

प्रस्ताव पत्रमा गरिएको सिफारिश र निर्णयहरू

प्रस्ताव नं.			
परियोजनाको नाम			
प्रस्तावित बजेट	रु.		
संस्था			
परियाजना क्षेत्र			
प्रस्ताव प्राप्त मिति		निर्णय मिति	

प्रस्तावको सारांश

मिति	प्रस्ताव उपर गरिएको कारबाही तथा निर्णय	जिम्मेवारी / दस्तखत
	१. प्रस्ताव अध्ययनको आधारमा गरिएका सुझावहरू	
	२. लघु परियोजना क्षेत्र अध्ययन/अनुगमन	
	३. प्रस्ताव तथा लघु परियोजना क्षेत्र अध्ययनको आधारमा गरिएको सिफारिश	
	४. निर्णय	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

साझेदार संस्थाको जोखिम निर्धारण

(संस्था विवरण फाराम एवं प्रस्तावको आधारमा यो फाराम तयार गर्ने)

१. साझेदार संस्थाको नामः

२. संस्थाको ठेगानाः

३. संस्था दर्ता छ कि छैन ?क) छ ख) छैन

४. संस्था दर्ता भएको भए कहाँ दर्ता भएको हो ?

५. दर्ता नम्बरः

६. कहिलेसम्म नवीकरण भएको छ ?

७. सदस्य संख्याः महिलाः .... पुरुषः .... जम्माः ....
दलितः.......... जनजातिः.......... अन्यः .... जम्माः ....

८. नियमित बैठक कति अवधिमा बस्छ ?..

९. साक्षर सदस्य संख्याः महिलाः .... पुरुषः .... जम्माः ....

माथिका १ देखि ९ सम्मका बुँदाहरूका आधारमा विश्लेषण गर्नुहोस्। उद्यम विकास सहजकर्ता/ व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाको प्रतिनिधिले भर्ने

१०. लघु परियाजनाले कार्यक्रमले राखेका उद्देश्यहरू पुरा गर्न कसरी सहयोग पुऱ्याउँछ ?

११. लघु परियोजनाको प्रविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरिनु जरुरी छ कि छैन ?
क) छ ख) छैन

१२. लघु परियोजना गरिब दलित, गरिब आदिवासी जनजाति, गरिब महिला र अति गरिब वर्गमा लक्षित छ कि छैन ?
क) छ ख) छैन

१३. लघु परियोजनाले समुदायलाई प्रत्यक्ष फाइदा दिने लक्ष्य छ कि छैन ?
क) छ ख) छैन

१४. लघु परियोजनाको फाइदा वा गतिविधि दिगो हुन्छ वा हुँदैन ?
क) हुन्छ ख) हुँदैन

१५. संस्थाको बैङ्क खाताको विवरणः

१६. बैङ्कको नामः

१७. संस्थाको कार्यालयबाट बैङ्क कति टाढा छ ?

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१८. खाताको प्रकारः

१९. खाता नम्बरः

२०. संस्थामा लेखा कसले राख्छ ? क) कर्मचारीले   ख) सदस्यले

२१. संस्थाका कतिजना सदस्यहरू लेखा राख्न दक्ष छन् ?

२२. संस्थाले यस अघि सञ्चालन गरेका वा गरिरहेका लघु परियोजनाहरूको विवरणः

क.सं.	लघु परियोजनाको नाम	समुदायको दायित्व	कार्यक्रमको दायित्व	जम्मा रकम (रु.)

२३. संस्थाको लेखा परीक्षण नियमित भैरहेको छ कि छैन ?

क) छ   ख) छैन

२४. संस्थाले यस अघि कति पटक सार्वजनिक लेखापरीक्षण गराएको छ ?

माथि उल्लिखित बुँदा नं. १५ देखि २४ सम्मको आधारमा विश्लेषण गर्नुहोस् । (कार्यक्रम सम्बद्ध कर्मचारीले भर्ने)

तयार गर्ने	सिफारिश गर्ने	स्वीकृत गर्ने
....	....	....
लघु उद्यमी समूह/सहकारी संस्था	उद्योग विकास शाखा/कार्यालय	उद्यम विकास समिति
अध्यक्ष	प्रतिनिधि	अध्यक्ष
मितिः	मितिः	मितिः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

Proposal Checklist

सि. नं. S.N.	कागजातका विवरण Details of Documents	चिन्ह लगाउने (√) Indicate √ or NA
१.	सही छाप भएको प्रस्तावना Complete signed proposal	
२.	उपभोक्ता समति वा संस्थाको अनुरोध पत्र Funding request letter of CBO/UCG in case of physical construction micro Project	
३.	लाभान्वित व्यक्तिहरूको विवरण List of beneficiaries (to the extent specified)	
४.	उद्यम विकास समितिको सिफारिश Recommendation from local authority (for legally complex projects)	
५.	निर्माणको काम भए नक्सा, लागत इस्टिमेट Design estimate for construction projects	
६.	उपभोक्ता समिति वा संस्थाको उप समितिको कर्तव्य Duty segregation in CBO/UCG क. खरिद समूह Purchase Group ख. भण्डार समूह Store Group (if applicable) ग. लेखा समूह Account Group घ. सामुदायिक परिचालन समूह Community mobilization Group (if applicable)	
७.	जोखिम निर्धारण Risk analysis (Refer risk analysis form)	
८.	उद्यम विकास सहजकर्ताको सिफारिश Recommendation by Enterprise Development Facilitator	
९.	लघु उद्यमी समूहको सिफारिश Recommendation by District Micro Enterprise Group	
१०.	उद्योग विकास शाखाको सिफारिश Recommendation by Industry Section	
११.	प्रशासन तथा लेखा प्रमुखको सिफारिश Recommendation by Finance and Admin Associate	
१२.	लघु उपभोक्ता समिति अथवा संस्थाको अनुरोध पत्र Request letter of CBO/UG to release first installment of project	
१३.	उद्यम विकास समितिको सिफारिश Recommendation by Enterprise Development Committee	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार

<u>सम्झौता</u>

कार्यालय (यसपछि "कार्यक्रम" भनिएको) र लघु उद्यमी समूह/ सहकारी संस्था .... (यसपछि "सञ्चालक संस्था" भनिएको) को बीचमा .... साझा सुविधा केन्द्र आयोजना सञ्चालनका निम्ति सम्पन्न भएको सम्झौता

(१) कार्यालयले सञ्चालक संस्थालाई यसै साथ संलग परियोजना प्रस्तावमा विस्तृत रूपमा उल्लेख भए अनुसार ....परियोजना सञ्चालनको लागि नेपाली रूपैया .... अक्षेरेपि........................मात्र) बराबरको सहयोग उपलब्ध गराउनेछ।

(२) कार्यालयलले यो परियोजनाको सञ्चालनका लागि सञ्चालक संस्थालाई यो समझदारी-पत्रमा दस्तखत भएको मितिले.......... महिनासम्म मात्र सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) कार्यालयले प्रदान गर्ने परियोजना रकमको व्यवस्थापन सञ्चालक संस्थाल निम्न लिखित शर्तहरूका अधीनमा रही गर्नेछ ।

(क) परियोजनाको रकम परियोजना प्रस्तावमा उल्लेख भए अनुसारको कृयाकलापमा मात्र उपयोग हुनेछ ।

(ख) सञ्चालक संस्थाले परियोजना तोकिएको समयमा पूर्णरूपमा सम्पन्न गर्न यथासम्भव प्रयत्न गर्नेछ ।

(ग) परियोजनाको लागि रकम नेपाली रूपैयामा उपलब्ध हुनेछ ।

(घ) परियोजना प्रस्तावमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि सञ्चालक संस्थाले कार्यालयले तोके बमोजिमको कार्यक्रममा तोके बमोजिमको आर्थिक प्रकृया पुरा गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ । सञ्चालक संस्थाले परियोजनाको विभिन्न चरणहरूमा सार्वजनिक लेखापरीक्षण गराई सोको प्रतिवेदन परियोजना समाप्त भएपछि पेश गर्नेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(ङ) सञ्चालक संस्थाले कार्यालयलाई निम्न लिखित प्रतिवेदनहरू तल उल्लेखित अवधिमा बुझाउनेछः

प्रतिवेदनको नाम	अवधि
कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन	
पहिलो आर्थिक प्रतिवेदन	
आवधिक आर्थिक प्रतिवेदन	
कार्यक्रम सम्पन्न तथा अन्तिम आर्थिक प्रतिवेदन	

(च) सञ्चालक संस्थाले यस परियोजनाको छुट्टै खातापाता सहित दुरुस्त हिसाब किताब राख्नेछ र कार्यालयका कर्मचारी वा खटाएको आधिकारिक व्यक्तिलाई चाहेको बेला हिसाब तथा खातापाता हेर्न, जाँच गर्न वा लेखापरीक्षण गर्न दिनेछ

(४) यो सम्झौता पत्रमा सही छाप हुने बित्तिकै सञ्चालक संस्थाले पहिलो किस्ता रकम उपलब्ध गराउन पत्राचार गर्नेछ र सोको आधारमा कार्यालयले सञ्चालक संस्थालाई रु. .... (अक्षरेपि रु. .... मात्र) उपलब्ध गराउनेछ । त्यसपछिका किस्ताहरू आवधिक आर्थिक प्रतिवेदन अवधिका आधारमा सञ्चालक संस्थालाई कार्यालयले उपलब्ध गराउनेछ । आवधिक अर्थिक प्रतिवेदनहरू अवधि समाप्त भएको एक हप्ताभित्र सञ्चालक संस्थाको अधिकारप्राप्त अधिकारीले दस्तखत गरी पठाउनुपर्ने छ ।

(५) कार्यालयद्वारा प्रदान सहयोगको लगानीबाट भएको आम्दानी (ब्याज आदि) स्थानीय तहको सहयोग मानिनेछ ।

(६) सञ्चालक संस्थाले परियोजना समाप्त भैसकेपछि खर्च हुन बाँकी रकम कार्यालयलाई अन्तिम आर्थिक प्रतिवेदनसाथ फर्काउनुपर्नेछ ।

(७) कार्यालयको सहयोगद्वारा जोडिएका स्थिर सम्पत्तिहरू परियोजना समाप्त भएपछि सञ्चालक संस्थाले कार्यालयले निर्देशन दिए अनुसारले ब्यवस्थापन गर्नेछ ।

(८) सञ्चालक संस्थाले परियोजना क्षेत्रमा आयोजनाको लागि प्राप्त रकम र बजेट (प्रस्तावपत्रमा उल्लेख भए अनुसार) र खर्चहरूको हिसाब अद्यावधिक रूपमा सर्वसाधारणले देखिने गरी टाँस गरिराख्नेछ । यस्ता आम्दानी र खर्चहरूको विवरण समुदायले हेर्न चाहेको बेला देखाउनु पर्ने छ र सार्वजनिक लेखापरीक्षण समेत अनिवार्य रूपमा गराउनुपर्नेछ ।

(९) यो परियोजना सञ्चालन गर्न सञ्चालक संस्थाले कुनै तेश्रो पक्षलाई संलग्न गराएमा त्यस्तो तेश्रो पक्षको कुनै पनि दायित्व कार्यालयले व्यहोर्ने छैन ।

(१०) परियोजना समाप्त भैसकेपछि सञ्चालक संस्थाले कार्यालयसँग सम्बन्धित सबै सङ्कलित तथ्याङ्क, सूचना आलेख आदि सबै परियोजना समाप्त हुनासाथ कार्यालयलाई फिर्ता गर्ने छ र तिनीहरूको प्रतिलिपि अधिकार कार्यालयमा निहित रहेको मानिनेछ ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार

(११) माथिका सबै बुँदाहरू राम्ररी पढी, बुझी हामी दुबै पक्षहरूले स्वतन्त्र सहमतिका साथ निम्न
साक्षीको रोहवरमा यो सम्झौतामा सहिछाप गरी एक एक प्रति लियौं दियौं।

(१२) यो परियोजना सञ्चालनका क्रममा कुनै पनि फेरबदल गर्नुपरेको खण्डमा सञ्चालक संस्थाले त्यस्तो फेरबदल गर्न लिखित प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ र कार्यालयले सहमति जनाएको खण्डमा यस सम्झौतामा संसोधन गर्नसक्ने छ । तर कार्यालयले त्यस्तो फेरबदल गर्ने नगर्ने वा यो सम्झौता रद्ध गर्ने विषयमा आफ्नो अधिकार सुरक्षित राख्दछ ।

(१३) सञ्चालक संस्थाले आयोजना सञ्चालन गर्ने क्रममा सङ्कलित तथ्याङ्क तथा कुनै पनि जानकारीहरू परियोजना अवधिमा र त्यसपछि पनि कार्यालयको सहमति बिना प्रकासमा ल्याउन वा वितरणमा ल्याउनेछैन ।

कार्यालयको तर्फबाट

....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मितिः

साक्षी

....

नामः

पदः

मिति

सञ्चालक संस्थाका तर्फबाट

....

नामः

पदः

मितिः

साक्षी

....

नामः

पदः

मितिः

शाखा/उद्यम विकास सहजकर्ता

....

नामः

पदः

संस्थाः

मितिः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१३

(दफा ४१ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

सीप विकास तालिम प्राप्त प्रशिक्षार्थीहरूलाई उपयुक्त प्रविधि कार्यक्रम अन्तर्गत हस्तान्तरण गरिने मेशिन औजारको शर्तनामा

लिखितम् ....प्रदेश.............. जिल्ला......... गाउँपालिका/नगरपालिका......... वडा नं ....बस्ने .... को नाति/नातिनी .... को छोरा/छोरी/बुहारी वर्ष............को म .... ले नगर/गाउँपालिकाको कार्यालय .... बाट नियमानुसार पाउने निम्न बमोजिमका मेशिन औजार ढुवानी बाहेक जम्मा खरिद मूल्य रु .... (अक्षरेपि...................................) मा आफैले उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने गरी खरिद गरी लिएको छु । उक्त मेशिन औजार आजका मितिले ५ वर्षसम्म कसैलाई बिक्री वितरण वा भाडामा दिने छैन र दिएको अवस्थामा म माथि नियमानुसार हुने कारवाही सहर्ष स्वीकार्ने सहमतिका साथ मेरो राजी खुशीले यो शर्तनामा गरी दिएँ।

मेशिन औजारको विवरण :

क्र.सं.	मेशिन औजारको नाम	परिमाण	खरिद मूल्य	कैफियत

बुझाउने पदाधिकारीको:
नाम, थर:
पद:
दस्तखत:

बुझिलिनेको:
नाम,थर:
दस्तखत:

इति संवत् २०...... साल .... महिना .... गते रोज .... शुभम्।

समूहले बुझिलिएकोमा: समूहको नाम: .... सम्बन्धितको हस्ताक्षर:

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१४

(दफा ४८ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

प्रारम्भिक प्रतिवेदन (Inception Report) नमूना

परिच्छेद एक : परिचय

१.पृष्ठभूमि

१.१ कार्यक्रमको बारेमा संक्षिप्त परिचय :

१.२ कार्यक्रम सञ्चालनको उद्देश्य तथा क्षेत्र :

(क) उद्देश्य :

(ख) कार्यक्रम सञ्चालन क्षेत्र :

१.३ प्रारम्भिक प्रतिवेदनको उद्देश्य :

(क)

(ख)

परिच्छेद दुईः कार्यक्रम सञ्चालन विधि तथा प्रकृया

२. कार्यक्रम सञ्चालन विधि तथा प्रकृया :कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नयाँ सिर्जना गरेका लघु उद्यमीको लागि गरिने क्रियाकलाहरूको प्रतिफल र उपलब्धि वा परिमाणात्मक र गुणात्मक दुवै पक्षलाई सुनिश्चित गरेको हुनु पर्नेछ।

(क) नयाँ उद्यमी सिर्जनाका लागि सीप विकास तालिम सञ्चालनका लागि गरिने क्रियाकलाप (कार्ययोजनामा समय सहित उल्लेख गर्ने) :

(ख) भैरहेको लघुउद्यमीहरूको स्तरोन्नतिको लागि गरिने क्रियाकलापहरू :

(ग) जनशक्ति व्यवस्थापन :

(घ) भौतिक सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन :

(ङ) अन्य निकायसँग साझेदारी र समन्वय :

(च) वित्तीय सुशासन जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धी व्यवस्था :

नोट : माथि उल्लिखित क्रियाकलापहरू गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ मा व्यवस्था भए बमोजिम उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद तीन : अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

३. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन :

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(क) कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रकृया ।

(ख) कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रकृयामा संस्थागत उत्तरदायित्व तथा सरोकारवालाहरूको संलग्नता ।

(ग) प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनद्धारा कार्यक्रमको प्रतिफल गुणस्तरीय हुने सुनिश्चीतता ।

(घ) अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको विस्तृत कार्ययोजना (अनुसूची मा उल्लेख गर्ने) ।

परिच्छेद चार : प्रतिवेदन प्रकृया

४. प्रतिवेदन प्रकृया :

(क) गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ मा व्यवस्था भए बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त हुने सुनिश्चितता।

(ख) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण व्यवस्थापन सूचना प्रणाली जेसीएमआईएसमा प्रगति अध्यावधिक ।

(ग) संस्थाले गरेको कार्यसम्पादनमा सम्झौता बमोजिमको लक्ष्य तथा गुणस्तरीय प्रतिफल प्राप्त भएको सुनिश्चितता ।

(घ) प्रगति प्रतिवेदनको विस्तृत कार्ययोजना (अनुसूचीमा उल्लेख गर्ने)।

परिच्छेद पाँच : विस्तृत कार्ययोजना

५. विस्तृत कार्य योजना : परिच्छेद दुईमा उल्लेख भए वमोजिमको क्रियाकलापहरूलाई सम्वोधन हुने गरी मासीक रूपमा कार्ययोजना तयार गर्नुपर्ने।

कार्य योजनाको नमूना :

क्र.सं.	कृयाकलापहरू	लक्ष्य	समय अवधि (मासिक)												जिम्मेवारी	कैफियत
			आश्विन	भाद्र	श्रावन	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ		
क)	नयाँ उद्यमी सिर्जना															
१	प्राविधिक सीप विकास तालिम															
१.१																
१.२																
ख)	भैरहेको उद्यमीहरूका स्तरोन्नति															
२	पुनर्ताजगी तथा स्तरोन्नति तालिम															
२.१																
२.२																

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची -१५

दफा ५८ को उपदफा (५) को खण्ड (ङ) सँग सम्बन्धित

उद्यमीले तयार गर्नुपर्ने दैनिक प्रतिवेदन

प्रदेश जिल्ला : गा.पा./न.पा. वडा नं.

कार्यक्रम क्षेत्र :

उद्यम विकास सहजकर्ताको नाम :

साल :

उद्यम/व्यवसायको नामः

स्थापना मितिः नयाँ ☐ भैरहेको ☐

उद्यम व्यवसायको वर्गीकरणः

लघु उद्यमीको विवरण (व्यक्तिगत उद्यमको लागि)

उद्यमीको नाम : लिङ्ग : पुरुषः☐ महिला :☐ वर्ष :.....

योग्यता :..

प्रतिव्यक्ति आय : (आधारभूत सर्वेक्षणको आधारमा): ....

कार्यक्रम आउनु भन्दा अगाडि भएको विशेष सीप :

कार्यक्रम आउनु अगाडि लिएको तालिम :

कार्यक्रमसँग आबद्ध भएको समूहको नाम :

आबद्ध भएको गैसस / अन्तरराष्ट्रिय सङ्घ / संस्था / सामुदायिक व्यावसायिक संस्थाको नाम : (यदि भएमा...

लघु उद्यमीको विवरण (सामूहिक उद्यमीका लागि)

उद्यमीको नाम	उमेर	लिङ्ग		योग्यता	प्रतिव्यक्ति आय	समूह नाम	समूह		भैरहेको समूह भए आबद्ध भएका संस्था
		म	पु				नयाँ	भैरहेको	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

१. सीप तालिम/गोष्ठीमा सहभागी विवरण

मिति	गोष्ठीमा भाग लिएको भए			तालिममा सहभागी भएको भए			
	प्रकार	समयावधि	स्थान	प्रकार	समयावधि	स्थान	सीप कहिले प्रयोग भयो मिति

२. लगानीको स्रोत/लगानीको विवरण

महिना	कूल लगानी	उद्यमीको आफ्नो लगानी	ऋण				ऋण लगानी	
			रकम	ब्याज दर	स्रोत	ऋण चक्र	धितो	समूह
क. स्थिर पूँजी								
साउन								
भदौ								
असोज								
कार्तिक								
मंसिर								
पुस								
माघ								
फागुन								
चैत								
बैशाख								
जेठ								
असार								
जम्मा								
ख. चालुपूँजी								
साउन								
भदौ								
असोज								

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

कार्तिक								
मंसिर								
पुस								
माघ								
फागुन								
चैत								
बैशाख								
जेठ								
असार								
जम्मा								

३. ऋण भुक्तानी विवरण

भुक्तानी तालिका					यथार्थ भुक्तानी					
त्रैमासिक	मिति	साँवा रकम	ब्याज रकम	जम्मा	त्रैमासिक	मिति	साँवा रकम	ब्याज रकम	कूल रकम	म्याद नाघेको ऋण

४. समूह सदस्यता (कार्यगत समूह)

समूहको नाम	ठेगाना	सदस्यता मिति

५. मेशिनरी तथा सामग्री आपूर्ति र लगानी विवरण

(क) स्थिर पूँजीमा लगानी

मिति	स्थिर पूँजीको विवरण	कूल लगानी

(ख) चालु पूँजीमा लगानी

अ. कच्चा पदार्थमा लगानी

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

महिना	कच्चा पदार्थको प्रकार	कूल लगानी
साउन		
भदौ		
असोज		
कार्तिक		
मंसिर		
पुस		
माघ		
फागुन		
चैत		
बैशाख		
जेठ		
असार		
जम्मा		

- *कच्चा पदार्थको विस्तृत विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।*

आ. अन्य शीर्षकमा लगानी

महिना	घर भाडा	बिजुली	पानी	कर	कामदार तलब/ज्याला	अन्य	कूल
साउन							
भदौ							
असोज							
कार्तिक							
मंसिर							
पुस							
माघ							
फागुन							
चैत							
बैशाख							

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

जेठ							
असार							
जम्मा							

- *व्यवसायमा लागेको खर्च मात्र राख्ने।*

६. उत्पादन विवरण

बस्तुको नाम :							कूल	
महिना	परिमाण सङ्ख्या	मूल्य	परिमाण सङ्ख्या	मूल्य	परिमाण सङ्ख्या	मूल्य	परिमाण सङ्ख्या	मूल्य
साउन								
भदौ								
असोज								
कार्तिक								
मंसिर								
पुस								
माघ								
फागुन								
चैत								
बैशाख								
जेठ								
असार								
जम्मा								

७. रोजगार विवरण

महिना	पारिवारिक सदस्य सङ्ख्या								तलबी कर्मचारी(सङ्ख्या)				सहायक व्यवसायमा (Ancillary) सिर्जना भएका रोजगार			
	पुरा समय				आंशिक समय				पुरा समय		आंशिक समय		पुरा समय		आंशिक समय	
	तलबी		बेतलबी		तलबी		बेतलबी									
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु

माधव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

साउन																
भदौ																
असोज																
कार्तिक																
मंसिर																
पुस																
माघ																
फागुन																
चैत																
बैशाख																
जेठ																
असार																
जम्मा																

८. प्रविधि/मेशिन/औजारको प्रयोग विवरण

सि.नं.	प्रयोग भएको मेशिन औजारको नाम तथा प्रकार	प्रयोग गरेको मिति	मेशिन औजारको मूल्य	मेशिन औजारमा समस्या आएको भए उल्लेख गर्ने
१				
२				
३				

९. बजार अवलोकन भ्रमण

मिति	भ्रमणको प्रकार	अवधि	भ्रमण गरेको व्यवसायको प्रकार	भ्रमण गरेको स्थान	भ्रमणबाट फाइदाहरू

१०. बजार सम्बन्ध स्थापना

वस्तु वा व्यवसायको प्रकार	सम्बन्धको प्रकार	सम्बन्ध स्थापना भएको ठाउँ वा व्यक्ति	सम्पर्क व्यक्ति र ठेगाना	सम्बन्ध स्थापनाका फाइदाहरू

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

११. प्रदर्शनी/व्यापार मेला

मिति	प्रदर्शनी/ व्यापार मेलाको प्रकार	आयोजक संस्था	स्थान	अवधि	लिएको स्टल सङ्ख्या	प्रदर्शनीमा राखेको आफ्नो वस्तुहरू	कूल बिक्री	कूल खर्च	कैफियत

१२. साझा सुविधा केन्द्रमा सहभागिताको विवरण

सहभागी भएको साझा सुविधा केन्द्रको नाम	साझा सुविधा केन्द्रको उद्देश्य	सहभागी भएको मिति	साझा सुविधा केन्द्रमा आफ्नो लगानी	
			मिति	रकम

साझा सुविधा केन्द्रबाट भएको फाइदा	
साउन	
भदौ	
असोज	
कार्तिक	
मंसिर	
पुस	
माघ	
फागुन	
चैत	
बैशाख	
जेठ	
असार	
कूल	

१३. मासिक विक्री विवरण

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

वस्तुको नाम					
महिना	बिक्री परिमाण	कूल बिक्री	कूल बिक्री		उधारो
			नगद	उधारो	
साउन					
भदौ					
असोज					
कार्तिक					
मंसिर					
पुस					
माघ					
फागुन					
चैत					
बैशाख					
जेठ					
असार					
कूल					

१४. बजारको वस्तु सम्बन्धमा सुझाव

महिना	वस्तुको नाम	बजारको सुझाव
साउन		
भदौ		
असोज		
कार्तिक		
मंसिर		
पुस		
माघ		
फागुन		
चैत		
बैशाख		
जेठ		

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार

असार		
कूल		

१५. परामर्श तथा अनुगमन

मिति	समस्या पहिचान	आवश्यकता पहिचान	दिइएको सरसल्लाहको किसिम	उद्यमीको दस्तखत

दैनिक बिक्री विवरण

वस्तुको नाम :

बिक्री मिति	बजारको नाम	चिन्ह लगाउने				बिक्री परिमाण	मूल्य	कूल बिक्री		आसामीबाट प्राप्त	बजारको प्रतिक्रिया
		स्थानीय बजार	जिल्ला भित्र	जिल्ला बाहिर	विदेशमा निकासी			नगद	उधारो		

कच्चा पदार्थ खरिद विवरण

मिति	कच्चा मालको नाम	परिमाण	स्रोत	लागत		
				वस्तु	यातायात खर्च	कूल

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(उद्यम विकास सहजकर्ता मार्फत हुने)

<u>अनुगमन तथा मूल्याङ्कन फाराम</u>

उद्योग तथा उद्यमीका लागि

.... जिल्ला

१. गाउँपालिका/नगरपालिकाको नामः .... वडा नं. ....टोल/बस्ती ...

२. उद्योग व्यावसायीको विवरणः ग्रामीण बजार केन्द्र/बजार केन्द्रः

नामः

उद्योग स्थापना मितिः प्रकारः

उद्यमीको नामः लिङ्गः

समूह भएमा अन्यको नामः उद्योगको हालको अवस्थाः

३. उद्यमीको तालिमको विवरणः

सि.नं.	मिति	तालिमको नाम	समयावधि	स्थान	तालिमको प्रतिफल
१					
२					
३					

४. लगानीको विवरण

कूल पूँजी .... चालू पूँजी ....

आफ्नो लगानी रु. .... ऋण भएमा ....

ऋण रु. .... बैङ्क/वित्तीय संस्थाको नाम..........................

व्याजदर .... प्रतिशत ऋण लिएको मिति : .... समयावधि ....

५. उत्पादन तथा बिक्री परिणाम (मासिक)

उत्पादित वस्तुको किसिमः .... कूल उत्पादन परिणामः ....

कूल कच्चा पदार्थ लागत .... कूल बिक्री रु........................

बजार केन्द्रको नामः ....

विद्यमान वित्तीय स्थिति :

(क) नाफा : .... (ख) घाटा : .... (ग) सन्तुलन : ....

६. उद्योगले सिर्जना गरेको रोजगारीको विवरण :

	क.	उद्योगमा काम गर्ने जम्मा कर्मचारी .... जना (पुरुष .... जना महिला

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

		...... जना) उद्योगले सिर्जना गरेको अन्य सहायक व्यवसायमा संलग्न व्यक्तिको सङ्ख्या : .... जना		
	ख.	उद्योगमा प्रयोग मेसिन औजारको विवरण :		
	सि. नं.	मेशिन तथा औजारको विवरण	मूल्य	कैफियत

७. उत्पादित वस्तुको विद्यमान स्टक मूल्य : ....

८. उद्यमीको अन्य संघ संस्थामा संलग्नता :

क. उद्यमीको अन्य संघ संस्थामा सदस्यता छ ☐ छैन ☐

ख. कुनै लघु उद्यमी समूह छ ☐ छैन ☐

ग. ऋण भुक्तानी समयमा भएको छ ☐ छैन ☐

९. उद्योग स्थापना हुनु अघिको व्यवसाय .... वार्षिक आम्दानी रु ....

१०. उद्योग सञ्चालनमा देखिएका समस्याहरू :

क. बजार ख. लगानी ग. कच्चा पदार्थ

घ. सीप/प्रविधि ङ. अन्य ....

११. उद्योगले सेवा प्रदाय संस्थाबाट प्राप्त गरेको सेवाको:

(क) प्रकार

(ख) अवधि

(ग) सेवा वापत उद्योगले लगाएको लगानी

१२. अनुगमनकर्ताको प्रतिक्रिया : ....

१३. उद्यम सञ्चालनमा देखिएका समस्याहरू एवं समाधानका उपायहरू :

(क)

(ख)

(ग)

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१६

(दफा ५८ को उपदफा (५) को खण्ड (छ) सँग सम्बन्धित)

अनुगमन फाराम (मासिक/चौमासिक/अर्धवार्षिक/वार्षिक)

अनुगमन उपसमितिले कार्यक्रमको अनुगमन गर्दा प्रयोग गरिने फाराम

१. प्रदेश.................जिल्ला .... कार्यक्रम सञ्चालन भएको ....
 ....पालिका वडा नं..........स्थान ....

२. उद्यम विकास सहजकर्ताको नामः ....

३. सेवा प्रदायक संस्थाको नाम ....

४. कार्यक्रम सञ्चालन अवधिः ....

५. अनुगमन विवरण (मेड मोडेल बमोजिमको प्रक्रियामा),

(क) नयाँ उद्यमी सिर्जना तर्फ

मुख्य क्रियाकलापहरू	सहायक क्रियाकलापहरू	सूचक/पुष्टयाईंका आधार	प्रगति अवस्था
उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन	सहभागितामूलक ग्रामीण लेखा जोखा तथा घरधुरी सर्वेक्षण	• उपलब्ध स्थानीय स्रोत साधनको विवरण • सामाजिक नक्सांकन तयार भएको • फाराम ए र बी भरिएको • गरिबीको रेखामुनिका रहेको सहभागीहरूको सङ्ख्या	
	समूह गठन तथा समुहमा आबद्धता	• समूहका पदाधिकारीहरूको नामावली विवरण तथा बैठक पुस्तिका	
उद्यमशीलता विकास तालिम	• व्यवसाय सचेतना तथा व्यवसाय शुरु तालिम तालिम (ToPE/ToSE) • लैङ्गिक सचेतना तालिम	• सहभागिको उपस्थिति • सहभागीहरूले छनौट गरेको व्यवसायको विवरण • SIYB Manual को प्रयोग • तालिम प्रतिवेदन	
	• व्यावसायिक परामर्श तथा व्यावसायिक योजना तयारी	• उद्यमीहरूको समस्याको विवरण • व्यावसायिक योजना तयार भएको • व्यवसाय छनौट गरिएको	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

प्राविधिक सीप विकास तालिम	व्यावसायिक योजनाको आधारमा प्राविधिक सीप विकास तालिम प्रदान	• उद्यमीहरूको व्यावसायिक योजना • स्थानीय श्रोत साधनको प्रयोगको संभाव्यता • मेसिनरी तथा प्रविधिहरूको प्रयोग • तालिमको उत्पादन तथा तयारी वस्तुहरूको व्यवस्थापन • सहभागिहरूको उपस्थिति विवरण • तालिम प्रतिवेदन (Post Training)	
वित्तीय सेवामा पहुँच	वित्तीय तथा सहकारी संस्थाहरूसँगको अन्तरक्रिया	• स्थानीय स्तरमा अवस्थित वित्तीय संस्था र सहकारीहरूको नामावली • सहकारीहरूसँग भएको दुई पक्षिय सम्झौताको विवरण • कार्यक्रमको प्रतिवेदन	
	वित्तीय संस्था तथा सहकारीहरूमा उद्यमीहरूको पहुँच	• सहकारीहरूमा लघु उद्यमीहरूको आबद्धता तथा सदस्यता प्राप्त • उद्यमीहरूले प्राप्त गरेको ऋण विवरणहरू	
उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच तथा हस्तान्तरण	• मेसिन औजार तथा उपयुक्त प्रविधि बारे जानकारी • मेसिन तथा औजार प्रविधि व्यवस्थापन • खरिद सम्बन्धी सुझाव	• सम्भाव्य प्रविधिको नामावली • उपयुक्त प्रविधि खरिद गर्न सकिने पसल वा फर्मको नाम ठेगाना तथा सम्पर्क मोवाईल नम्वर • उद्यम वा व्यवसायमा प्रविधि तथा प्रयोगको विवरण	
बजारीकरण तथा व्यावसायिक परामर्श	• सम्भावित बजारको अध्ययन (फाराम डी)	• बजार अध्ययन गरिएको प्रतिवेदन • सम्भावित उद्यमीले तुलनात्मक लाभको आधारमा उत्पादन गर्न सकिने वस्तु तथा सेवाहरूको विवरण	
	• ठुला, मझौला, साना तथा लघु उद्यमहरू बिच	• अन्तरक्रियामा भएको निर्णयहरू • लघु तथा साना, मझौला र ठुला उद्योग बिच भएको सहमति/ सम्झौता	

माधव प्रसाद कोइराला
सचिव
नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

	अन्तरक्रिया • बजारीकरण तथा बजार विकास क्रियाकलाप	• बजार सञ्जाल अन्तर्क्रिया/तालिममा सहभागीहरूको विवरण	

(ख) उद्यमीहरूको स्तरोन्नति तर्फः

उद्यमशीलता विकास तालिम (TOEE, TOGE)	• भैरहेको उद्यमीहरूको लागि उद्यम व्यवस्थापन तालिम; व्यवसाय विस्तार गर्न चाहनेको लागि तालिम (TOEE/TOGE)	• सहभागीको उपस्थिति • SIYB Manual को प्रयोग • तालिम प्रतिवेदन	
स्तरोन्नतिका लागि आवश्यकता पहिचान	• SWOT Analysis	• आवश्यकता तथा सम्भाव्यता विश्लेषणको प्रतिवेदन	
पुनर्ताजगी तथा एडभान्स तालिम	• परिमार्जित व्यावसायिक योजनाको आधारमा प्राविधिक सीप विकास तालिम प्रदान	• उद्यमीहरूको परिमार्जित व्यावसायिक योजना • मेसिनरी/प्रविधिहरूको प्रयोग • तालिमको उत्पादन तथा तयारी वस्तुहरू • सहभागीहरूको उपस्तिथि विवरण • तालिम प्रतिवेदन	
प्रविधि हस्तान्तरण	• मेसिन औजार तथा उपयुक्त प्रविधि बारे जानकारी • मेसिन तथा औजार प्रविधि व्यवस्थापन • खरिद सम्बन्धी सुझाव	• उद्यमीहरूको व्यवसायमा प्रविधि तथा प्रयोग • प्रविधि प्राप्त भएको सम्झौता • उद्यममा प्रविधि प्रयोग भएको अवस्थाको विवरण • संभाव्य प्रविधिको नामावली • उपयुक्त प्रविधि खरिद गर्न सकिने पसल वा	

प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

		फर्मको नाम ठेगाना तथा सम्पर्क मोवाईल नम्बर	
वित्तीय तथा बजार पहुँच	• व्यावसायिक योजना परिमार्जन • वित्तीय संस्थासँग अन्तर्क्रिया तथा सम्झौता	• अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको उपस्थितिको विवरण • उद्यमीहरूले प्राप्त गरेको ऋण विवरणहरू	
बजारीकरण	• ठुला, मझौला, साना तथा लघु उद्यमहरू बिच अन्तरक्रिया • ब्रान्डीङ, लेवलिङ, प्याकेजिङ्ग • बजार विकास तालिम	• लघु उद्यमीको वस्तु खरिदका लागि क्रेताहरूसँग भएका सहमतिको विवरण • तालिम प्रतिवेदन	
	• बिक्री कक्ष स्थापना तथा प्रवर्द्धन	•बिक्री कक्ष सञ्चालन स्थलको अवस्था • स्थानीय, क्षेत्रीय र राष्ट्रियस्तरसम्म बजारीकरणको अवस्था • उद्यमीहरूको उत्पादनको बजार पहुँच	
व्यावसायिक परामर्श	• आवश्यकता विश्लेषणको आधारमा नियमित परामर्श सेवा प्रदान गर्ने	•उद्यम विकास सहजकर्ताको प्रतिवेदन •समुह छलफलको उपस्थिति	

(ग) साझा सुविधा केन्द्रः

साझा सुविधा केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन	• सम्भाव्यता अध्ययन • व्यावसायिक योजनाको निर्माण • साझा सुविधा केन्द्रको निर्माण	• सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन • व्यावसायिक योजना • समूहको निर्णय तथा प्रतिवेदन • सार्वजनिक लेखा परिक्षण प्रतिवेदन	

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(घ) अन्य कार्यक्रम सञ्चालनको अवस्थाः

(अ) तालिम प्रदान गर्दा कार्ययोजनामा उल्लेख भए बमोजिम भए नभएकोः

(आ) तालिम स्थान सम्बन्धमाः

(इ) तालिममको गुणस्तर सम्बन्धमाः

६. कार्यक्रम सञ्चालन अनुगमनको सारांश विवरणः

विवरण	जम्मा		लक्षित वर्गका दलित, आदिवासी जनजाति, मुस्लिम, थारू, सिमान्तकृत, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका/रोजगारी गुमाएका[2]	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
(१) नयाँ उद्यमी सिर्जना तर्फ				
सम्भाव्य उद्यमी छनौट (सङ्ख्या)				
उद्यमशीलता विकास तालिम				
प्राविधिक सीप विकास तालिम				
लघु वित्तमा पहुँच				
प्रविधिमा पहुँच				
बजारीकरण तथा व्यावसायिक परामर्श				
(२) स्तरोन्नति तर्फः				
उद्यमशीलता विकास तालिम (सङ्ख्या)				
आवश्यक सहयोगका लागि पहिचान भएका उद्यमी				
पुनर्ताजगी तथा एडभान्स सीप विकास तालिम				
प्रविधि हस्तान्तरण				
वित्तीय सेवामा सहयोग				

[2] तोकिएको लक्षित समूहको आधारमा वर्गिकरण गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

बजारीकरणमा सहयोग				
व्यावसायिक परामर्श				
(३) साझा सुविधा केन्द्रका लागि सहयोग				
(४) अन्य				

७. नतिजा अनुगमनः

विवरण	जम्मा		लक्षित वर्गका दलित, आदिवासी जनजाति, मुस्लिम, थारू, सिमान्तकृत, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका/रोजगारी गुमाएका[३]	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
(१) नयाँ उद्यमी सिर्जना तर्फ				
लघु उद्यमीहरूको सिर्जना सङ्ख्या (उद्यम सञ्चालनमा रहेको)				
सिर्जना भएको रोजगारी सङ्ख्या				
आफू बाहेक थप रोजगार सिर्जना भएको सङ्ख्या				
(२) स्तरोन्नति तर्फ				
स्तरोन्नति भएको लघु उद्यमीको सङ्ख्या				
थप रोजगारी सिर्जना भएको सङ्ख्या				
उत्पादनमा भएको बृद्धिको विवरण				
स्तरोन्नतिको सहयोगले भएको नाफामा बृद्धिको विवरण				
(३) अन्य				

सम्झौतामा उल्लेख गरिएका अन्य क्रियाकलापहरुः

---

[३] तोकिएको लक्षित समूहको आधारमा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ।

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

८. **अनुगमनकर्ताको सुझावहरू :**

(क) प्रशिक्षार्थीहरूलाई ....
....

(ख) प्रशिक्षकहरूलाई : ....

....

(ग) सेवा प्रदायकलाई : ....

....

(घ) उद्यम विकास सहजकर्तालाई : ....

....

(ङ) अन्यलाईः ....

९. **कार्यक्रमका सम्बन्धमा अनुगमनकर्ताको अनुभव** ....
....

क.सं.	अनुगमनकर्ताको नाम	पद	निकाय / कार्यालय	हस्ताक्षर
१				
२				
३				
४				
५				

अनुगमन गरेको मितिः

अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको मितिः

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-१७
(दफा ५९ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

नियमित प्रगति प्रतिवेदनको ढाँचा

क्र. स.	क्रियाकलापहरू	लक्ष्य	सङ्ख्यात्मक विवरण												
			प्रगति सङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अपांगता भएका व्यक्ति	ब्राम्हण/क्षेत्री/........अन्य	सिमान्तकृत/पिछडा/यौनिक अल्पसंख्यक	मधेशी	मुस्लिम	थारु	युवा (१६-४०)
१	नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना तर्फ														
	पि.आर.ए. सम्पन्न														
	घरधुरी सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम ए)														
	सम्भाव्य लघु उद्यमीका रूपमा सहभागीहरूको छनौट(फाराम बी)														
	मौजुदा उद्यमीहरू जो सम्भाव्य लघु उद्यमीका रूपमा पहिचान भएका (फाराम सी)														
	ग्राहक वा बजार सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम डी)														
	सीप तथा उपयुक्त प्रविधि सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम ई)														
	श्रोत सर्वेक्षण सम्पन्न (फाराम एफ)														
	वातावरण परीक्षण सम्पन्न (फाराम जी)														
	लघु उद्यम समूहमा लघु उद्यमीको सङ्ख्या र लघु उद्यमी समूहको सङ्ख्या														
	उद्यमशीलता विकास तालिम (टोपे/टोसे तालिम) लिने उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	व्यावसायिक योजना तयार गरेको सङ्ख्या														
	प्राविधिक सीप विकास तालिम लिने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या (सीप विकास तालिमको छुट्टै विवरण संलग्न गर्ने यहां सङ्ख्या मात्र उल्लेख गर्ने)														

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाडौं

क्र.स.	क्रियाकलापहरू	लक्ष्य	सङ्ख्यात्मक विवरण												
			प्रगति सङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अपांगता भएका व्यक्ति	ब्राम्हण/क्षेत्री/ ....अन्य	सिमान्तकृत/ पिछडा/यौनिक अल्पसंख्यक	मधेशी	मुस्लिम	थारु	युवा (१६-४०)
	लघु कर्जा लिएका उद्यमीको सङ्ख्या														
	प्रविधि सहयोग प्राप्त भएका लघु उद्यमीको सङ्ख्या														
	बजारीकरणमा सहयोग प्राप्त गरेका लघु उद्यमीको सङ्ख्या														
	नयाँ उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	नयाँ उद्यमीहरूको सङ्ख्या (वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका)														
	नयाँ उद्यमीहरूको सङ्ख्या (स्वदेशमा रोजगार गुमाएकाहरू)														
२	स्तरोन्नति सहयोग सम्बन्धी कृयाकलापहरू														
	टोई/टोजे तालिम लिने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	लघु उद्यमीहरूको लागि प्रदान गरिने सहयोगको लागि आवश्यकता विश्लेषण गरिएका लघु उद्यमीको सङ्ख्या														
	व्यवसाय परामर्श सहयोग लिने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	व्यावसायिक योजना परिमार्जन तथा पुनःसमीक्षा गर्ने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	पुनर्ताजगी तथा एडभान्स तालिम (advance) लिनेको सङ्ख्या														
	प्रविधि प्राप्त गर्ने लघु उद्यमीको सङ्ख्या														
	स्तरोन्नति सहयोग प्राप्त गर्ने जम्मा लघु उद्यमीको सङ्ख्या														
	स्तरोन्नतिबाट सिर्जना भएको जम्मा रोजगारी														

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

क्र.स.	क्रियाकलापहरू	लक्ष्य	सङ्ख्यात्मक विवरण											
			प्रगति सङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अपांगता भएका व्यक्ति	ब्राम्हण/क्षेत्री/ ....अन्य	सिमान्तकृत/ पिछडा/यौनिक अल्पसंख्यक	मधेशी	मुस्लिम	थारु	युवा (१६-४०)
	सङ्ख्या														
३	रुग्ण उद्यमीलाई पुनःसकृय बनाउन गरिने कृयाकलापहरू (रूग्ण र निस्कृय उद्यमीहरूका लागि मात्र)														
	उद्यमशीलता विकास पुनर्ताजगी तालिम प्राप्त गर्नेहरूको सङ्ख्या														
	व्यावसायिक परामर्श सेवा प्राप्त गर्नेहरूको सङ्ख्या														
	व्यावसायिक योजना पुनरावलोकनमा सहयोग प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या														
	सीप विकास पुनर्ताजगी/एडभान्स तालिम प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या (विस्तृत विवरण छुट्टैपेश गर्ने														
	प्रविधि सहयोग प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या (भैरहेका रुग्ण लघु उद्यमीहरूका लागि मात्र)														
	रूग्ण लघु उद्यमी पुनर्सकृय गराउन गरिएको सहयोग प्राप्त गर्नेको जम्मा सङ्ख्या														
	रूग्ण लघु उद्यमीबाट सकृय उद्यमीमा परिणत भएका लघु उद्यमी सङ्ख्या														
	रूग्ण उद्यम पुनर्सकृय गराएबाट श्रृजना भएको रोजगारी सङ्ख्या														
४	बजार सम्बन्धित सहयोग (नयाँ भइरहेका विद्यमान लघु उद्यमीका लागि)														
	लेवलिङ र ब्रान्डिङ सहयोग प्राप्त उद्यमीको सङ्ख्या (नयाँ लघु उद्यमीहरूका लागि मात्र)														

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाडौं

क्र. स.	क्रियाकलापहरू	लक्ष्य	सङ्ख्यात्मक विवरण												
			प्रगति सङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अपांगता भएका व्यक्ति	ब्राम्हण/क्षेत्री/ ....अन्य	सिमान्तकृत/ पिछडा/यौनिक अल्पसंख्यक	मधेशी	मुस्लिम	थारु	युवा (१६-४०)
	जम्मा बजारीकरण सहयोग पाएका नयाँ लघु उद्यमीहरू														
	स्थलगत अनुगमन भ्रमण गरेका भइरहेको लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या (भइरहेका लघु उद्यमीहरूका मात्र)														
	लेवलिङ र ब्रान्डिङ सहयोग प्राप्त उद्यमीको सङ्ख्या (भईरहेका लघु उद्यमीहरूका लागि मात्र)														
	वजारीकरण सम्बन्धी तालिम तथा अन्य सूचना प्राप्त उद्यमीहरूको सङ्ख्या (भईरहेको लघु उद्यमी)														
	जम्मा बजारीकरण सहयोग पाएका विद्यमान लघु उद्यमीहरू														
५	साझा सुविधा केन्द्र (उद्यम घर) सम्बन्धित सहयोग														
	नयाँ साझा सुविधा केन्द्र स्थापना भएको सङ्ख्या र लाभान्वित नयाँ लघु उद्यमीहरू														
६	स्तरोन्नति (ग्राजुएट) का रूपमा पहिचान भएका उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
७	लघु वितसँग सम्बन्धित सूचना														
	नयाँ स्थापना भएको सहकारी र सदस्यहरूको सङ्ख्या														
	ऋण प्राप्त गर्ने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	पहिलो पटक ऋण प्राप्त गर्ने नयाँ लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	पहिलो पटक ऋण प्राप्त गर्ने लघु उद्यमीहरूले प्राप्त गरेको ऋण रकम (रु.)														

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

क्र.स.	क्रियाकलापहरू	लक्ष्य	सङ्ख्यात्मक विवरण												
			प्रगति सङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अपांगता भएका व्यक्ति	ब्राम्हण/क्षेत्री/........अन्य	सिमान्तकृत/पिछडा/यौनिक अल्पसंख्यक	मधेशी	मुस्लिम	थारु	युवा (१६-४०)
	दोहोऱ्याएर ऋण प्राप्त गर्ने लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	दोहोऱ्याएर ऋण प्राप्त गर्ने लघु उद्यमीहरूले प्राप्त गरेको ऋण रकम (रु.)														
	ऋण प्राप्त गर्नेको लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														
	जम्मा प्राप्त ऋण रकम (रु.)														
८	अन्य														
	रोजगारी सिर्जना (नयाँ लघु उद्यमी सिर्जनाबाट)														
	थप रोजगारी सिर्जना (स्तरोन्नति सहयोग मार्फत)														
	गरिबीको रेखाबाट बाहिरिएका लघु उद्यमीहरूको सङ्ख्या														

प्रतिवेदन बुझाउनेको नामः ....

दस्तखतः....................

मितिः.......................

(शाखाले प्रतिवेदन प्राप्त गरे पश्चात जेसीएमआईएसमा प्रविष्टि गरे नगरेको रुजु तथ्याङ्क हेर्ने शाखासँग यकिन गरी सुरक्षित साथ अभिलेख गर्नु पर्नेछ।

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

यादव प्रसाद कोइराला
सचिव